

SZÁZADVÉG

A MAHOP PLUSZ FÉLIDEI ÉRTÉKELÉSE

III. RÉSZLETES TANULMÁNY

2026. március 19.

MAHOP PLUSZ FÉLIDEI ÉRTÉKELÉS

című dokumentumot

az Agrárminisztérium
Közös Agrárpolitika Végrehajtásáért Felelős
Helyettes Államtitkárság
Halászati Alapok

Irányító Hatósági Főosztály
megbízásából készítette

Századvég Konjunktúrakutató Zrt.

1037 Budapest, Hidegkúti Nándor u. 8-10.

Telefon: +36 1 479 5280

www.szazadveg.hu

szazadveg@szazadveg.hu

A megrendelő részére átadva:

2026. március 19.

Megrendelő

Szervezet

Agrárminisztérium
Közös Agrárpolitika Végrehajtásáért
Felelős Helyettes Államtitkárság

Halászati Alapok Irányító Hatósági
Főosztály

1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.

Kapcsolattartó(k)

Szatmáriné Szűcs Klára
főosztályvezető
(klara.szucs.szatmarine@am.gov.hu)

Összeállította

Századvég Konjunktúrakutató Zrt.

Témafelelős

Schultz Gábor
(schultz.gabor@szazadveg.hu)

TARTALOMJEGYZÉK

1. Vezetői összefoglaló	4
1.1. Áttekintés	4
1.2. Konklúzió a szakpolitikai döntéshozó számára	5
2. Kutatási módszertan bemutatása	6
2.1. A kutatás háttere	6
2.1.1. A félidei értékelés	6
2.1.2. A félidei értékelés céljai	6
2.1.3. A félidei értékelés eredménye	7
2.2. Elsődleges adatfelvétel módszertani bemutatása	7
2.3. Elsődleges adatfelvételt kiegészítő, másodlagos adatgyűjtési módszertan bemutatása	8
3. Az ágazat bemutatása	11
3.1. Bevezetés: Az ágazat mérete és ennek támogatáspolitikai vonatkozása	11
3.2. Az ágazat vállalkozásai	12
3.2.1. A KSH adatai alapján	12
3.2.2. Az AKI adatelemzése alapján	13
3.3. A hazai termelés és értékesítés	14
3.3.1. Hazai termelés	14
3.3.1.1. Tógazdaságok	14
3.3.1.2. Intenzív gazdálkodás	15
3.3.1.3. Horgászat	15
3.3.2. Haltermelés: Nemzetközi kitekintés	16
3.3.3. Export és import	17
3.3.3.1. Export	17
3.3.3.2. Import	19
3.3.4. Hazai fogyasztás	21
3.3.5. Feldolgozás	24
3.4. Az ágazat kihívásai	24
3.4.1. Klímaváltozás	24
3.4.2. Ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartása	27
3.4.3. Versenyképesség és modernizáció	29
3.4.4. Munkaerőpiaci kihívások	30
4. A MAHOP Plusz bemutatása	34
4.1. A MAHOP Plusz stratégiája	34
4.1.1. A MAHOP Plusz szerepe az ágazat életében (primer adatfelvétel eredményei)	34
4.1.2. Célkitűzések	34
4.1.3. Intézményi működés	36
4.2. A program megvalósítása	38
4.2.1. A program elindítása	38
4.2.2. Pénzügyi előrehaladás – áttekintés	39
4.2.3. A felhívások áttekintése	42

4.2.3.1. Technikai segítségnyújtás felhívások.....	42
4.2.3.2. Meghirdetett nem-kiemelt felhívások.....	44
4.2.3.3. Meghirdetett kiemelt felhívások.....	48
4.2.3.4. Eddig meg nem hirdetett felhívások.....	50
4.2.4. A pályázói kör jellemzése.....	51
4.2.5. Indikátor-előrehaladás.....	54
4.2.6. Forrásvesztés és kockázata.....	56
4.2.7. Tervezett OP-módosítás.....	57
4.3. A megvalósítás tapasztalatai (primer adatfelvétel eredményei).....	58
4.3.1. Intézményrendszer: folyamatok és együttműködés.....	58
4.3.2. Pályázók kihívásai – Nem-kiemelt felhívások.....	60
4.3.3. Pályázók kihívásai – Kiemelt felhívások.....	61
4.3.4. Nem-pályázók köre.....	61
5. Javaslatok a MAHOP Plusz hátralévő megvalósítására.....	62
5.1. Intézményrendszeri működési modell fenntartása.....	62
5.2. Adminisztrációs egyszerűsítés.....	63
5.3. Informatikai rendszer továbbfejlesztése.....	64
5.4. Az ágazati értéklánc holisztikus szemléletű támogatása.....	65
5.5. További forrásvesztés elkerülése.....	65
5.6. Meg kell kezdeni a felkészülést a következő finanszírozási időszakra.....	66
6. Nemzetközi kitekintés.....	68
6.1. A Bizottság félidei értékelése.....	68
6.2. Csehország halgazdasága.....	69
6.2.1. Haltermelés- és értékesítés.....	69
6.2.2. A cseh halgazdasági és akvakultúra OP.....	69
6.3. Az uniós programok adminisztrációs költségei.....	71
7. Javaslat a utólagos értékelés módszertanára.....	72
7.1. Tényellenőrzés hatásvizsgálati módszer.....	72
7.1.1. Gazdasági teljesítménymutatók elemzése.....	73
7.1.2. Teljesítmény- és innovációs mutatók értékelése.....	73
7.1.3. További mutatók elemzésének lehetősége.....	74
7.2. Hatásvizsgálat kiegészítése személyes megkeresésekkel.....	74
8. Megállapítások és következtetések az értékelési kérdések mentén.....	76
8.1. Eredményesség.....	76
8.2. Hatékonyság.....	77
8.3. Koherencia.....	78
8.4. Uniós hozzáadott érték.....	78
8.5. További, kiegészítő kérdések.....	79

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Jelen dokumentum a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz) félidei értékelése, mely a program módosított értékelési terve alapján készült el. A félidei értékelés

- + kitér az ágazat áttekintésére, melynek jellegzetessége meghatározza a program célkitűzését és irányát;
- + bemutatja a MAHOP Plusz stratégiáját és összefoglalja eddigi megvalósításának tapasztalatait;
- + javaslatokat fogalmaz meg a ciklus hátralevő részére a MAHOP Plusz számára;
- + a megállapításokat egy rövid nemzetközi kitekintéssel segít kontextusba helyezni;
- + javaslatot tesz a program 2029-ben esedékes utólagos értékelésének módszertanára;
- + majd értékelési kérdések mentén is áttekinti az értékelés megállapításait, következtetéseit.

1.1. Áttekintés

A magyarországi halgazdasági és akvakultúra szakma egy szűk szakmának tekinthető, melyet mintegy 300 kisebb-nagyobb vállalkozás és intézmény alkot, bruttó 33-35 milliárd forintos termelési értékkel. Ennek a sajátosságának köszönhetően az ágazat fejlesztéseit – szinte kizárólag – támogató uniós program, a MAHOP Plusz a hazai programok közül a legkisebbnek számít; mégis az ágazat vállalkozásainak az életében hiánypótló szerepet tölt be és meghatározó a fejlődési ívében.

Az ágazat egyik legnagyobb kihívása a hazai halfogyasztás alacsony mértéke: a belső piac ilyen hiánya nehezíti az értékesítési helyek fellendítését is, melynek eredményeként a feldolgozókapacitások fejlesztése iránt kisebb a kereslet és az számos esetben elmarad, így pedig a hazai termelők által előállított termékek kevésbé tudnak az aktuális piaci elvárásoknak – ld. konyhakész termékek – megfelelni. Exportunkat a mai napig a történelmileg örökölt élőhal (ponty) értékesítés határozza meg, földrajzilag koncentráltan; hazai – alacsony – halfogyasztásunk pedig alapvetően az importtermékekre épül.

Mindemellett egyre nagyobb nehézséget okoz a – különösen tógazdasági – termelők számára a klímaváltozás, valamint az ökoszisztéma-szolgáltatások egyre erősödő természete, mely utóbbiak megtérülése az ágazat egyik kulcskérdésévé nőtte ki magát, Európa-szerte. Ebben az alapállásban kell a vállalkozásoknak szembenézniük versenyképességük elengedhetetlen fejlesztésével és folyamataik-eszközparkjuk modernizációs igényével, valamint a munkaerőpiaci kihívásokkal.

A MAHOP Plusz program a halgazdasági értéklánc teljes spektrumát támogatja, ugyanakkor megvalósításának előrehaladása érdemi kihívással szembesült kései indulása révén: az első felhívások 2024-ben jelentek meg, a szélesebb tömegeket is elérő, fejlesztést célzó felhívások pedig az elmúlt fél évben kerültek csak meghirdetésre. Ennek eredményeként a pénzügyi- és indikátormutatókban történt előrelépés jelenleg még nagyon kezdetleges, ennek felfutása a következő időszak kiemelt feladata. Ezzel együtt az elmúlt években intézményi és partnerségi oldalon figyelemre méltó előrelépést tett a program és mára az ágazat szereplői között – beleértve a kedvezményezetteket, a szakmaközi szerveket és kormányzati-intézményi

szereplőket – egy olyan, példaértékű együttműködés alakult ki, ahol a felmerülő kérdéseknek közösen futnak neki a felek és mindenki teljes elköteleződéssel segíti a másikat. Ez lehetőséget teremt arra, hogy a jelenlegi előrehaladás ellenére a ciklus végére a MAHOP Plusz megvalósítása egy sikeres történet lehessen.

1.2. Konklúzió a szakpolitikai döntéshozó számára

A félidei értékelés által a MAHOP Plusz vonatkozásában megfogalmazott javaslatok zömében egybevágóan a Bizottság Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra Alap (ETHAA) egészére elkészített, és 2026. márciusában publikált értékelésének következtetéseivel.

- + A sikeres megvalósítás kulcsa **a jól bevált folyamatok alkalmazása, a hatékony kommunikáció és szoros partnerség az ágazati szereplőkkel** – mindez mára megvalósult a MAHOP Plusz vonatkozásában, így **a ciklus hátralevő részének feladata ennek fenntartása.**
- + A siker másik fontos eleme **a kedvezményezettek adminisztrációs terheinek folyamatos csökkentése**, melyben szintén történt előrelépés, így az egyszerűsített költségelszámolási módszer bevezetésével és az útmutatók, segédletek folyamatos fejlesztésével – ezzel együtt **javasolt az ebben rejlő lehetőségek további keresése és kiaknázása.**
- + Szintén elengedhetetlen a **hatékony IT végrehajtási és menedzsment eszközök** alkalmazása, melynek vonatkozásában **javasolt a FAIR EUPR (EPTK) rendszer további egyszerűsítésének vizsgálatára javaslatokat megfogalmazni a fejlesztők felé.**

Ezen túl továbbra is szükséges fenntartani **a halgazdasági ágazat értékláncának holisztikus, minden elemére kiterjedő támogatását**, fenntartva a rugalmasságot és szükség esetén **a felhívások allokációinak piaci igények szerinti átcsoportosítását.**

A program megvalósításának kiemelt veszélye a 2026. évi forrásvesztés lehetősége, melynek elkerülése több szereplő összehangolt munkáját igényli. Ezek között **javasolt az Irányító Hatóság részéről a várható kifizetések projekt szintű nyomon követése, egy ehhez kapcsolódó kockázati mátrix felállítás, szükség esetén pedig időszerű beavatkozási lépések megtétele.**

A hazai halgazdasági és akvakultúra ágazat számára azonban talán még ennél is kritikusabb, hogy a MAHOP Plusz eredményeinek hosszú távú fenntarthatóságának biztosításához az ágazat szereplői, köztük különösen az Irányító Hatóság, **rövid időn belül kezdjék meg a 2028-ban kezdődő uniós ciklusra történő felkészülést** és a jelenlegi tervezetek alapján várható jogszabályi módosítások hatása okán **keressen közvetlen kapcsolatot a 2026 nyarán hivatalba lépő Kormánnyal**, hogy minél hamarabb konkrét, érdemi diskurzus kezdődjön meg az ágazat jövőbeni fejlesztéseire vonatkozóan.

2. KUTATÁSI MÓDSZERTAN BEMUTATÁSA

2.1. A kutatás háttere

2.1.1. A félidei értékelés

Jelen félidei értékelés (a továbbiakban: a félidei értékelés, vagy Értékelés) elkészítésére a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (a továbbiakban: Program vagy Operatív Program) Monitoring Bizottsága által 2025. október 15-én elfogadott Értékelési terv¹ (a továbbiakban: Értékelési terv) alapján, annak kifejezett figyelembevételével kerül sor.

Bár az ETHAA által finanszírozott programok esetében nem előírás egy félidei értékelés elvégzése, az Értékelési terv megállapítása szerint **a programvégrehajtási folyamatok** (így pl. az intézményrendszeri működés, a felhívások előkészítése, a döntés-előkészítési folyamat, a tervezett monitoring folyamat) **áttekintésére és felülvizsgálatára kiemelten alkalmas**, így kitér különösen az intézményrendszeri keretek vizsgálatára. Ezzel az Értékelés elő tudja segíteni a Program második szakaszában alkalmazott végrehajtási rendszer szükség szerinti finomhangolását, különös tekintettel a Program végrehajtása közben bekövetkezett intézményi változásokra.

Ennek jegyében és figyelembe véve a Program aktuális előrehaladását – ahogy arra az Értékelési terv is felhívta a figyelmet – a módosított Értékelési terv a félidei értékelés elvégzésének határnapját a korábbi tervben szereplő 2024. június 30-ról 2026. április 30-ra toltta ki, figyelembe véve, hogy a félidei értékeléstől várt eredmények így tudnak a legjobban hozzájárulni a Program második felének végrehajtásához. Ennek jegyében jelen tanulmány elkészítése lehetőséget ad arra, hogy a további egyeztetések lefolytatásával együtt is a végső félidei értékelés az Értékelési terv szándékával összhangban, a program megfelelő időpontjában kerüljön elvégzésre, majd lezárásra.

Az Értékelés előzetes módszertanát a munkához kapcsolódó kutatási terv foglalta össze. Az alkalmazott egyes módszertani elemek és megközelítések minden esetben az Irányító Hatósággal egyeztetve kerültek meghatározásra.

2.1.2. A félidei értékelés céljai

Az Értékelés elsődleges célja, hogy

- + *„felmérje a program relevanciáját és a tervezéskori helyzethez képest történt esetleges változások hatását a program struktúrájára;*
- + *áttekintse a felállított folyamatokat és szükség szerint javaslatokat fogalmazzon meg azok további finomhangolásához;*
- + *megvizsgálja a program hatáskörén kívül eső, külső események (ld. COVID, ukrán-orosz háború) hatását és az azokra adott válaszokat.”*

Emellett az Értékelés meghatározza a későbbi, 2029-ben esedékes utólagos értékelés hatásvizsgálatának módszertani alapjait, melynek keretében megvizsgálja, hogy egy ilyen hatáselemzéshez milyen bázisadatok állnak rendelkezésre.

---

¹ https://halaszat.kormany.hu/download/f/96/73000/MAHOPPlusz_ErtTerv.pdf

Az Értékelés egyben áttekinti a Program megvalósításának intézményrendszeri hátterét, egyben röviden kitér a hazai uniós forrásfelhasználásért felelős intézményrendszer 2024. évi átalakítására (a Nemzeti Fejlesztési Központ felállítására).

Az Értékelés egy nemzetközi benchmark elemzés keretében egyben röviden kitér nemzetközi példákra is, továbbá figyelembe veszi az Európai Bizottság ETHAA-rendelet alapján elkészített félidei értékelésének rendelkezésre álló következtetéseit.

Az Értékelési terv kiemeli, hogy az Értékelés során **a partnerségi szempontokat** érdemes előtérbe helyezni az eredmények elfogadottságának és a Program társadalmi elfogadottságának erősítése érdekében. Ennek jegyében – az alábbiakban bemutatottak szerint – a legfontosabb intézményi és iparági kulcsszereplők megkérdezése mellett végső kedvezményezettek is bevonásra kerültek az értékelési folyamatba, továbbá a Monitoring Bizottság tagok megszólítására külön is sor került.

2.1.3. A félidei értékelés eredménye

Az értékelési munka eredményeként a különböző módszertanokkal szerzett megállapítások és következtetések eredményeinek bemutatása mellett az Értékelés mindezeket a kutatási tervben is kiemelt értékelési kérdések mentén rendezve is bemutatja.

2.2. Elsődleges adatfelvétel módszertani bemutatása

Az Értékelés három elsődleges adatfelvételi módszerre támaszkodik.

- + **Mélyinterjúk.** Az Értékelés az eredetileg tervezett interjúkör bővítésével végül összesen több, mint 10 mélyinterjút folytatott le a legfontosabb intézményi szereplőkkel (IH, KSZ, ellenőrző szerv), kiemelt projektkezdő kedvezményezettekkel, akik egyben az ágazat meghatározó háttérszereplői, valamint szakmai szervezetekkel, akik széles rálátással bírnak az ágazat mindennapjaira.
- + **Kérdőíves megkeresés a kedvezményezettek körében.** A kedvezményezettek körében még a munka megkezdését megelőzően, annak céljainak figyelembe vételével november végén sor került egy CAWI kérdőíves felmérésre a MAHOP Plusz célközönség körében, amire 36 teljes körű válasz érkezett. (Az adatok értelmezését kiegészítette egy további szakértői mélyinterjú.)
- + **Kérdőíves megkeresés Monitoring Bizottság tagok körében.** A mélyinterjúk során nem megkeresett, elsődlegesen az állami szférához nem köthető Monitoring Bizottsági tagok közül 13-nak egy rövid kérdőíves megkeresés került megküldésre, melynek keretében meg tudták osztani gondolataikat és meglátásaikat a MAHOP Plusz program relevanciájáról, hatékonyságáról és hozzáadott értékéről. Az Értékelés adatfelvételének lezárásáig 3 válasz érkezett a megkérdezettektől, akik ennek keretében részletesen megosztották az értékelőkkel meglátásaikat és tapasztalataikat.

Az elsődleges adatfelvételi módszerek lehetővé tették, hogy a másodlagos módszerekkel gyűjtött adatok mögött meghúzódó folyamatok felmérhetőek legyenek és az Értékelés számára egy teljes kép kialakulhasson a Program aktuális helyzetéről és fejlesztendő területeiről.

Az elsődleges adatfelvétel eredményei az egész dokumentum elemzésébe beépültek, kiemelten a 4.1.1. és a 4.3. fejezetben olvashatóak.

2.3. Elsődleges adatfelvételt kiegészítő, másodlagos adatgyűjtési módszertan bemutatása

A szekunder adatelemzés több lábra támaszkodik.

Tanulmányok, elemzések, értékelések

A szekunder adatelemzés keretében elemzésre került többek között:

- + a MAHOP Plusz Operatív Program dokumentuma;
- + a MAHOP Plusz felhívásai;
- + a 2025. szeptember 18-án az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár keretében tartott MAHOP Plusz konferencia előadásanyagai és beszámoló;
- + a 2026. február 26-án tartott MAHOP Plusz Monitoring Bizottság ülés előadásai (melyen az értékelés szakértője hallgatóként részt vett);
- + az Európai Bizottság ETHAA-rendelet alapján elkészített félidei értékelése;
- + az AKI által a MAHOP értékelési tervében foglaltak szerint készített 2022. évi értékelés;
- + az Európai Bizottság tanulmánya „A 2021-2027-es Közös Alapok adminisztrációs költségeinek és terheinek vizsgálata” tárgyban;
- + az Európai Bizottság tanulmánya „A kéthéjú puhatestűek tenyésztésének, valamint a tavakban és vizes élőhelyeken folytatott haltenyésztés ökoszisztéma-szolgáltatásainak értékelése, valamint az előnyök előmozdításának kihívásai és lehetőségei” tárgyban;
- + FAMENET tanulmány az ökoszisztéma szolgáltatásokról és az akvakultúráról;
- + a Századvég által a MAHOP Plusz értékelési tervéhez, illetve az Értékelési tervének módosításához elkészített tanulmányai;
- + a Századvég által a MAHOP Plusz kedvezményezett körben elkészített kérdőíves felmérés;
- + „A MAHOP Plusz támogatási kérelmek innovációs tartalmának felmérésére és igazolására vonatkozó módszertan és értékelési útmutató kidolgozása” c. tanulmány
- + a „Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a közös halászati politikához, az európai óceánügyi paktumhoz és az uniós tengerügyi és akvakultúrapolitikához az (EU) rendeletben [Nemzeti és Regionális Partnerségi Alap] meghatározott Nemzeti és Regionális Partnerségi Alap részeként a 2028–2034 közötti időszakban nyújtott uniós támogatás végrehajtására vonatkozó feltételek megállapításáról (COM(2025) 559 final / 2025/0235 (COD))” jogszabálytervezet;
- + a Halászati Lapok aktuális számaiban található ágazati elemzések, adatok;
- + további újságcikkek és beszámolók, melyek elérhetőek az ágazati szakportálokon (különösen: ma-hal.hu).

Adatok, adatsorok

A szekunder elemzés emellett kiterjedt adatbázisok elemzésére is, többek között alábbiakra:

- + A palyazat.gov.hu-n elérhető MAHOP Plusz előrehaladási adatok;
- + a palyazat.gov.hu-n a MAHOP és a MAHOP Plusz kedvezményezettjeihez kapcsolódóan elérhető adatok;
- + az Irányító Hatóságtól közvetlenül rendelkezésre bocsátott pályázói adatok és indikátoradatok;
- + a KSH vonatkozó adattáblái.

Az adatelemzés magába foglal ennek megfelelően

- + adatelemzést és adatvizualizációt a fentebb jelzett adatok és adatsorok vonatkozásában, valamint
- + nemzetközi benchmark elemzést (ld. 6. fejezet).

„Ők nem vállalkozások: ez az életük”

---

3. AZ ÁGAZAT BEMUTATÁSA

3.1. Bevezetés: Az ágazat mérete és ennek támogatáspolitikai vonatkozása

A magyarországi halgazdasági és akvakultúra szakma egy szűk szakmának tekinthető, melyet mintegy 300 kisebb-nagyobb vállalkozás és intézmény alkot (ld. következő fejezetek). A szereplői jellemzően régóta „benne vannak” és így megalapozott szaktudással, háttérrel rendelkeznek saját tevékenységük vonatkozásában. Éppen ezek miatt érezhető van az ágazatban egy olyan csoportidentitás, ahol „mindenki ismer mindenkit”: beleértve egymás működését, kihívásait és megoldásait. A szakmaközi szervezeteknek a vállalkozások többsége ténylegesen tagja is, ami a szakmai ismeretek széles körű megosztását tovább erősíti.

Hasonló szűkebb közösségekben nem ismeretlen az a jelenség, ami támogatáspolitikai szempontból is jelentőséggel bír: a bizalom kérdése². Kis közösségek szereplői hajlamosak lehetnek arra, hogy a „kívülről” érkező dolgok iránt kezdetben bizalmatlan, különösen, ha azok „egy másik nyelven” szólnak hozzá. Ez a halgazdálkodók és a támogatáspolitikai vonatkozásában az uniós támogatások esetében aktívan meg tud jelenni: az adminisztratív követelmények, bürokratikus folyamatok és a sajátos jogi nyelvezet okán egy jelentős gátat emelhet egyes ágazati vállalkozások számára, melynek leküzdése nem minden esetben tud bevett sémákat követni, hanem egyedi megoldásokat igényel.

Ezen túlmenően az ágazat vállalkozásai, részben az említett alacsony számosság okán is, nehezen kategorizálhatók tovább; hasonlóképp, támogatáspolitikai ismereteik és felkészültségük is érdemben különbözik, szinte minden vállalkozásnál más és más kihívások tudnak megjelenni, más segítségre lehet szükségük a támogatások eléréséhez, akár vállalatmérettől függetlenül is.

Külső, harmadik szereplők bevonása éppen az ágazat mérete okán sokáig kihívást is okozott. Egyrészt a halgazdálkodás támogatása az uniós támogatáspolitikai logikában nem a regionális fejlesztéspolitikához (amit a DG REGIO neve fémjelez) tartozik, hanem a tengerészeti alaphoz (DG MARE), így a szabályrendszere adott kérdésekben eltérhet a haza vállalkozások zömét érintő keretektől. Másrészt mivel kevés vállalkozást ölel fel az ágazat, sokkal lassabban alakul ki egy dedikált támogató környezet, például halászati programokra szakosodott pályázatírói vagy szakjogászai kör, hiszen a belépési küszöbük kezdetben sokkal magasabb, semmint, ha a KKV-k zömét támogató Strukturális Alapok, vagy az agrárcégeket támogató Közös Agrárpolitika szabályrendszereire szakosodnak. Ez a támogató szektor pedig nagyon fontos szerephez jut egy sikeres halgazdasági program vonatkozásában: éppen ők azok, akik tudnak segíteni például a pályázati nyelvezet „lefordításában”, megteremtve a bizalmat a kedvezményezett célcsoportban.

A MAHOP Plusz fémjelezte halgazdasági és akvakultúra ágazatot célzó uniós támogatáspolitikai rendszer szereplőinek és folyamatoknak ugyanakkor az elmúlt években – a program félidejéhez érve – a fentiekhez sikerült megfelelően igazodnia, **ami lehetővé teszi, hogy a program megvalósítása az időszak hátralevő részében megfelelő előrehaladást érjen el és a ciklus végére egy sikertörténetként zárulhasson.**

² Ld. pl. <https://doi.org/10.1080/10371656.2022.2061723>

3.2. Az ágazat vállalkozásai

3.2.1. A KSH adatai alapján

Az ágazat bemutatásához megvizsgáljuk a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatbázisa alapján az elsődlegesen ide sorolható, azaz elsődleges tevékenységként a halászat, halgazdálkodás ágazatba sorolt vállalkozásokat.

1. TÁBLÁZAT: A HALÁSZAT, HALGAZDÁLKODÁS ÁGAZAT VÁLLALATAI ÁGAZAT SZERINT (TEÁOR 08 ALAPJÁN, 2024)

	Működő vállalkozások száma (db)	Valódi új vállalkozások száma (db)	Gyorsan növekvő vállalkozások száma
Mindösszesen	929 827	78 973	4 139
A= Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	27 664	2 751	121
03== Halászat, halgazdálkodás	215	8	0
Halászat	53	4	0
0312 Édesvízi halászat	53	4	0
Halgazdálkodás	162	4	0
0321 Tengerihal-gazdálkodás	1	0	0
0322 Édesvízihal-gazdálkodás	161	4	0

Forrás: KSH, 9.1.1.9 Statdat tábla

Az ágazat így meghatározott 215 működő vállalkozása egy stabil közösséget alkot: az elmúlt két évben összesen 8 valódi új vállalkozással – amelyik nem számított működőnek és nem rendelkezett működő jogelőddelemmel sem – bővült számuk, melynek 3,7 százalékos értéke elmarad mind a tág mezőgazdasági ágazat (9,9%), mind a teljes nemzetgazdaság (8,5%) értékétől. Hasonlóképp nyugodtabb ágazati dinamikára utal, hogy gyorsan növekvő vállalkozást – amelyik legalább 10 fő foglalkoztatása mellett a megelőző három évben 10 százaléknál magasabb éves átlagos növekedést ért el az alkalmazottak számában – nem tart nyilván a statisztikai hivatal az ágazatban.

**2. TÁBLÁZAT: A HALÁSZAT, HALGAZDÁLKODÁS ÁGAZAT VÁLLALATAI
VÁLLALKOZÁSI FORMA SZERINT (MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK, TEÁOR 08
ALAPJÁN, 2024)**

	Összes TEÁOR 08	03== Halászat, halgazdálkodás
Mindösszesen	929 827	215
Önálló vállalkozó	539 962	50
Társas vállalkozás	386 288	165
Jogi személyiségű gazdasági társaság	378 181	164
Korlátolt felelősségű társaság	310 780	144
Részvénytársaság	5 641	5
Betéti társaság	60 333	15
Szövetkezet	1 676	1

Forrás: KSH, VB2A09_W tábla

Az ágazat vállalkozásainak közel negyede számít önálló vállalkozásnak, míg a túlnyomó többsége társas vállalkozásként, azon belül – az összes ágazati vállalkozás kétharmada – korlátolt felelősségű társaságként működik.

Fontos egyben kiemelnünk, hogy a fenti statisztika nem feltétlenül tartalmaz minden, ágazatban aktív vállalkozást: egyrészt más TEÁOR kódok alatt is megjelennek az ágazathoz kapcsolódó vállalkozások, másrészt sok esetben a halgazdálkodás bár kiemelt, de csak másodlagos tevékenységként jelenik meg az adott vállalkozás életében. Ezért további kimutatást is javasolt figyelembe venni az ágazat vállalkozásainak jellemzésekor.

3.2.2. Az AKI adatelemzéseai alapján

A vállalati kör fentiekben bemutatott méretét megerősítik az Agrárközgazdasági Intézet (AKI) által gyűjtött adatok is, akik az európai Halászati Adatgyűjtési Keretrendszer (DCF) keretében a hazai ágazat pénzügyi helyzetét is figyelemmel kísérik.

**3. TÁBLÁZAT: A HALÁSZATI ÁGAZAT PÉNZÜGYI HELYZETÉNEK FŐ JELLEMZŐI
2023-BAN**

Gazdálkodók / Pénzügyi adatok	Egyéni gazdálkodók		Társas vállalkozások	
	Őstermelők	Egyéni vállalkozók	Édesvízi halászat	Édesvízi haltermelés
Gazdálkodók száma (fő, db.)	129	20	44	121
Összes bevétel (millió ft.)	3.300		23.700	
Értékesítés nettó árbevétele (m. ft.)	-		1.797	17.785
Jövedelem (millió ft.)	8	201	-	
Adózás utáni eredmény (millió ft.)	-		369	2.934

Forrás: Halászati lapok 2025/7; AKI összeállítás NAV adatok alapján

Az AKI adatai összesen 314 vállalkozással számolnak a halgazdálkodási ágazatban: ezek közel fele egyéni gazdálkodó, fele társas vállalkozás. Érthető módon az ágazat által elért

bevétel megoszlása ennél egyoldalúbb, és közel 90 százalékát a társas vállalkozások érik el. Az adatokhoz kapcsolódó saját elemzésében az AKI ugyanakkor kiemelte³, hogy a társas vállalkozásokat ágazati koncentráció jellemzi: alig több mint egyötödükhöz (37 céghez) köthető az összes nettó árbevétel 90 százaléka, valamint az adózott eredmény 107 százaléka – azaz ők tekinthetők az ágazat húzóerejének; halgazdasági főtevékenységükhöz továbbá gyakran további melléktevékenységek (pl. növénytermesztés, hal kiskereskedelem, halfeldolgozás) is párosulnak. Ugyanakkor ez azt is jelenti, hogy a kisebb haltermelő vállalkozások összességében veszteséget termeltek 2023-ban, gazdálkodási helyzetük kihívásokkal teli.

A fentieket megerősítették a kutatás ágazati szereplőkkel folytatott egyeztetései, melyek az ágazat vállalkozásainak számát 200-300 főre becsülték; **tanulmányunk vonatkozásában ezért a későbbiekben 300-as ágazati számosságot vesszük figyelembe.**

3.3. A hazai termelés és értékesítés

3.3.1. Hazai termelés

4. TÁBLÁZAT: HAZAI HALTERMELÉS (TONNA)

Év	Tógazdaságok		Intenzív üzemek		Összesen	
	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési
2024	22.838	15.178	5.785	4.307	28.623	19.485
2023	19.673	13.463	5.664	4.386	25.337	17.849

Forrás: Halászati Lapok, 2025/8, AKI

A magyar akvakultúra szektor főként hagyományos, tógazdasági alapokon működik. A hazai halgazdasági termelés közel bruttó 29 ezer tonnát tesz ki, melynek mintegy 80 százaléka köthető a tógazdasághoz, 20 százaléka az intenzív üzemi haltermeléshez⁴. A megtermelt mennyiségből több, mint 19 ezer tonna étkezési hal.

A hazai halgazdálkodás bruttó termelési értéke az elmúlt 15 évben nőtt, de ez nem csak a kibocsátás növekedésének köszönhető, hanem meghatározó szerepet játszik benne a – különösen az elmúlt 5 évben tapasztalható – élelmiszerár-infláció, és ezen keresztül a hal árának emelkedése⁵. Összességében az ágazat bruttó termelési értéke 33-35 milliárd forint⁶.

3.3.1.1. Tógazdaságok

A fenti adatok kapcsán érdemes kiemelni, hogy 2024 kifejezetten aszályos év volt, mégis, a tógazdaságokban ténylegesen felhasznált víz mennyisége (272 millió köbméter) 14 százalékkal meghaladta az előző évi értéket; az elért termelésnövekedés mindennek fényében az előző évhez képest viszonyítva pozitívan tekinthető. A 26,6 ezer hektár tóterületen gazdálkodók 30 százaléka végzi bérleti jogviszonyban a haltermelést. Ezzel együtt a magyar haltermelés a tógazdaságok terén minőségben az európai élmezőnyhöz tartozik.

³ <https://ma-hal.hu/wp-content/uploads/2025/07/HAL7netre.pdf>, 10-11. oldal

⁴ https://ma-hal.hu/wp-content/uploads/2025/08/Halaszat_8.pdf, 10-11. oldal

⁵ <https://ma-hal.hu/2025/07/21/innovacio-es-kihivasok-a-hazai-akvakultura-agazatban/>

⁶ <https://ma-hal.hu/2025/10/17/stagnalastol-novekedesbe-igy-segiti-a-mahop-plusz-a-halgazdalkodast/>

**5. TÁBLÁZAT: A 2025. ÉVI TÓGAZDASÁGI HALTERMELÉS ELŐREJELZÉSE
HALFAJONKÉNT ÉS KOROSZTÁLYONKÉNT**

Halfaj	Összes termelés (2025, ezer kg)	Összes termelés (2025, %)
Ponty	16.891	79,5%
Amur	688	3,2%
Busa	1.539	7,2%
Harcsa	385	1,8%
Süllő	83	0,4%
Csuka	51	0,2%
Egyéb	22	0,1%
Vadhal	1.585	7,5%
Tógazdaságok összesen	21.244	100%

Forrás: Halászati lapok 2026/3; AKI számítás

3.3.1.2. Intenzív gazdálkodás

Intenzív üzemi, zárt technológiájú haltermelési rendszert 24 vállalkozás üzemeltetett 27 telephelyen. Tevékenységüket meghatározza az afrikai harcsatermelés bővülése, mely mutatóban az Európai Unióban az első helyen áll Magyarország. A szereplők között meghatározó szerepet töltenek be nagyvállalatok, akik évtizedek óta a piacon vannak.

3.3.1.3. Horgászat

Mindeközben a horgásztársadalom dinamikusan növekszik és immár meghaladja az egymillió létszámot⁷. A horgászpiac a magyar akvakultúra ágazat egyik stabil és hosszú távon is kiszámítható piaca: 2024-ben a horgászfogás összesen 4.614 tonnát tett ki.

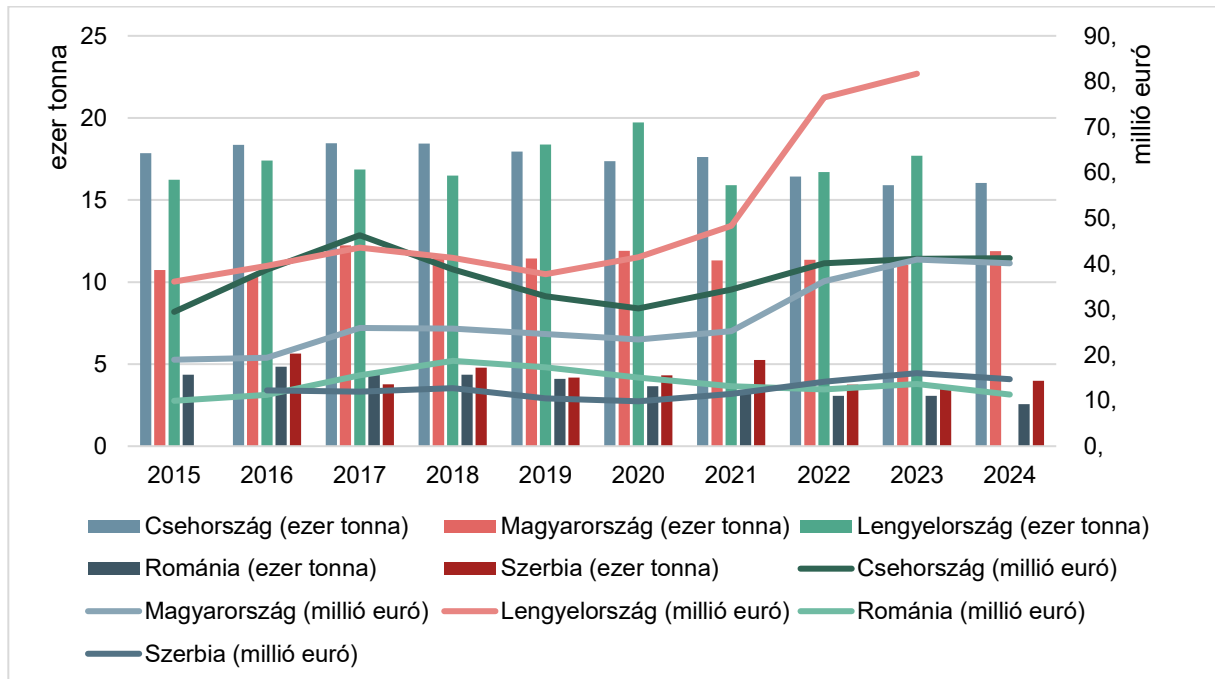
A horgászat haltermelésen túlmutató szerepét erősíti a nemzetközi horgászturizmusban betöltött szerepe, valamint a világ édesvízi horgász versenysportjában elfoglalt kiemelkedő helye.

⁷ <https://kormany.hu/hirek/a-kormany-2027-ig-tobb-mint-20-milliard-forint-forrast-biztosit-az-akvakultura-fejlesztesere>

3.3.2. Haltermelés: Nemzetközi kitekintés

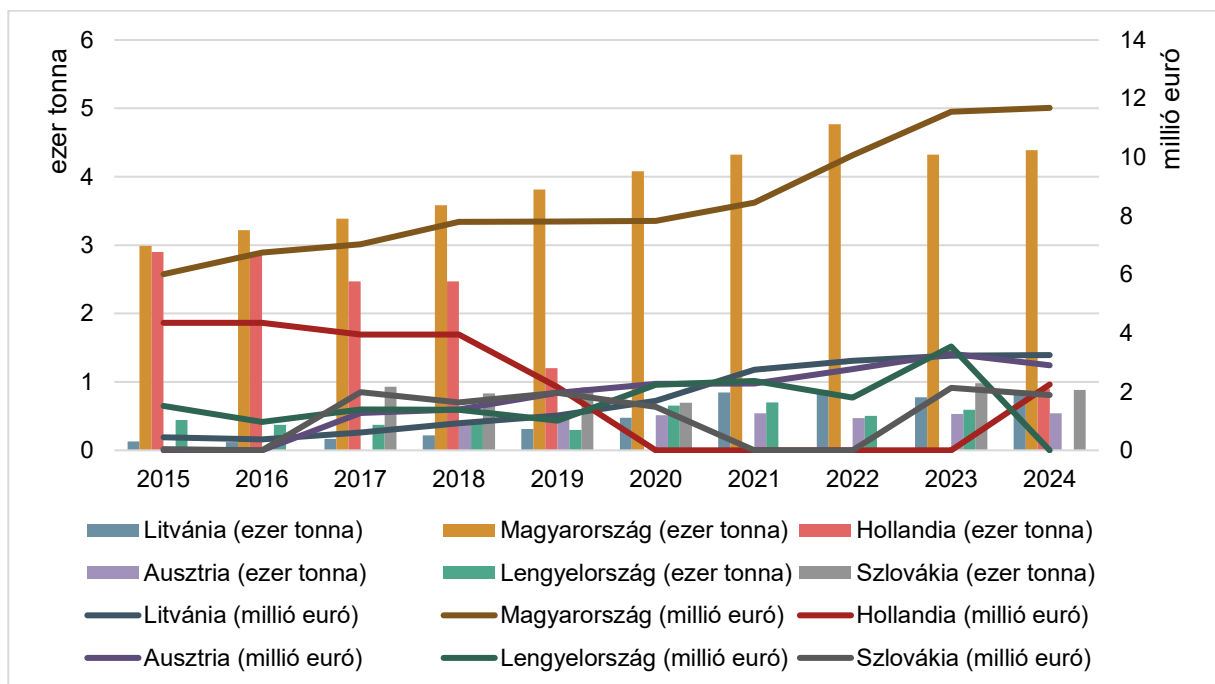
1. ÁBRA: AKVAKULTÚRA-TERMELÉS – PONTY

Forrás: Eurostat, fish_aq2a

Ahogy az említésre került, Magyarország a tógazdasági haltermelésben Európa élvonalába tartozik, azon belül is kiemelkedik a pontytermelés tekintetében: Európa harmadik legnagyobb termelője, Lengyelország és Csehország mögött.

2. ÁBRA: AKVAKULTÚRA-TERMELÉS – HARCSAALAKÚAK (CATFISH)

Forrás: Eurostat, fish_aq2a

Emellett Magyarország a legnagyobb európai termelője az afrikai harcsának: más országok hasonló termelési adatait messze túlszárnyalja. Fontos ugyanakkor, hogy a termék exportképességét még fejleszteni kell, nemzetközi kereslete még elmarad más halfajokétól⁸.

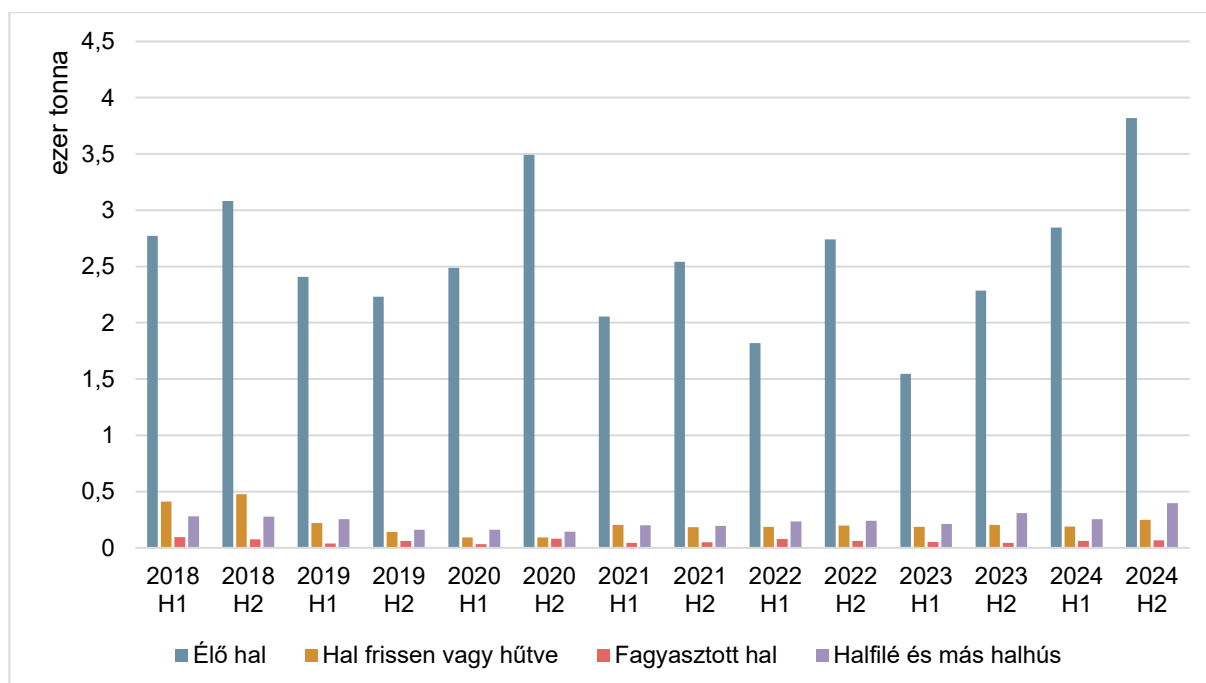
A nemzetközi versenyben ugyanakkor nagyon fontos szerepet tudnak játszani olyan „részletek”, mint a helyi szabályozás (pl. a vízkészlet-használati díj⁹), vagy az ökoszisztéma-szolgáltatások kompenzációjának mértéke (ld. későbbi fejezet).

Lehetőséget kínálnak ezzel együtt a nemzetközi projektekben, együttműködésekben való részvételek, melyek a tudástranzfer mellett üzleti kapcsolatok építésére is kiválóan alkalmasak.

3.3.3. Export és import

3.3.3.1. Export

3. ÁBRA: HALGAZDASÁGI TERMÉKEK EXPORTJA – MENNYISÉG

Forrás: KSH-AKI

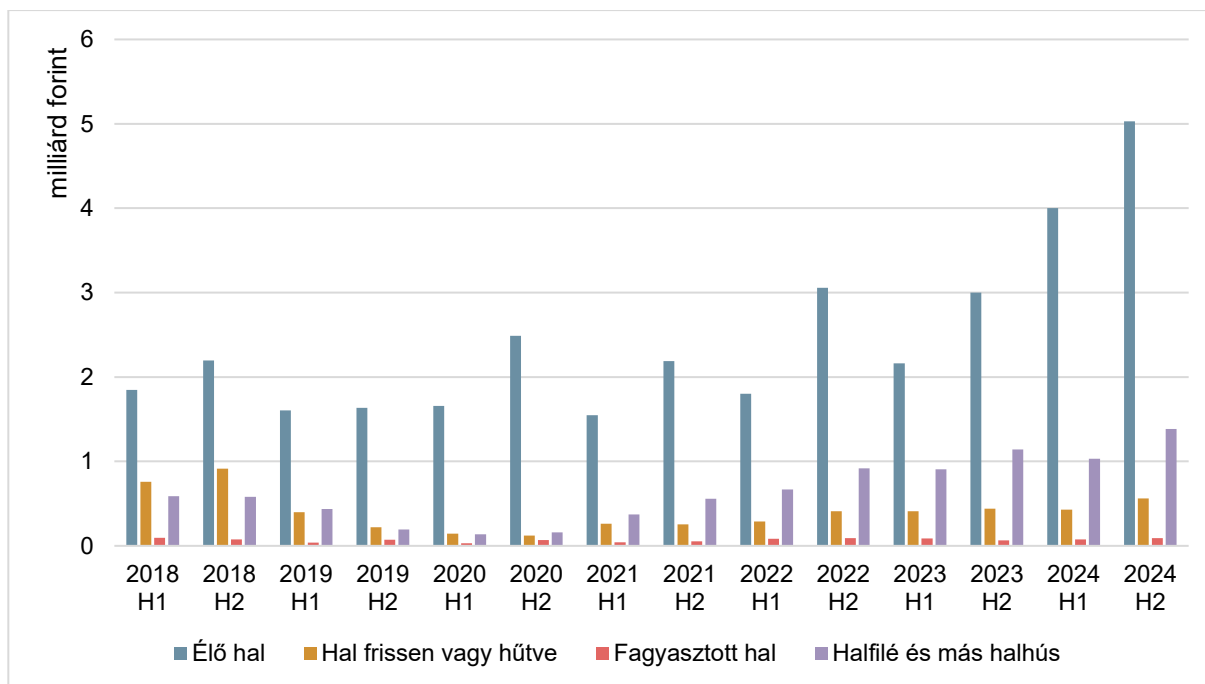
Az ágazat exportjának vizsgálatakor látható, hogy a megtermelt mennyiségnek csak egy kis része, 2024-ben mintegy 15-20 százaléka került exportra, ezen belül is meghatározóan az élő halként.

⁸ https://ma-hal.hu/wp-content/uploads/2025/12/Halaszati_lapok_2025_12_20251205.pdf , 6-7. oldal

⁹ https://ma-hal.hu/wp-content/uploads/2025/08/Halaszat_8.pdf , 7. oldal

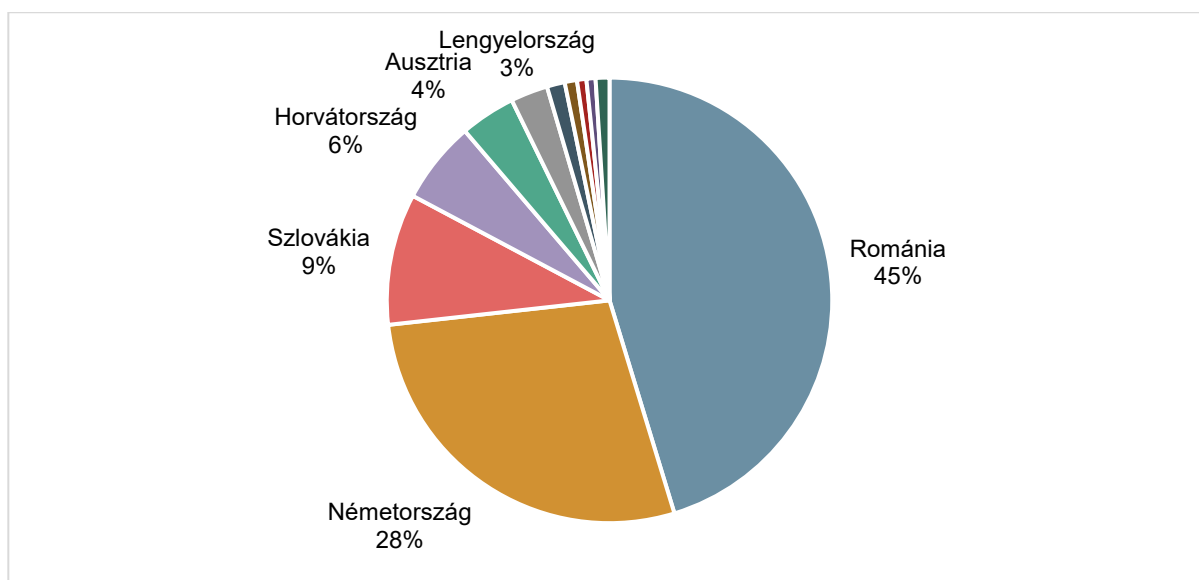
4. ÁBRA: HALGAZDASÁGI TERMÉKEK EXPORTJA – ÉRTÉK

Forrás: KSH-AKI

Az így termelt jövedelem többéves összevetésben dinamikusan nőtt, ugyanakkor e mögött – a fentebb bemutatott bruttó termelési értékhez hasonlóan – nem minden esetben a termelékenységjavulás, hanem gyakran az elmúlt évek tapasztalt inflációja áll.

5. ÁBRA: HALGAZDASÁGI TERMÉKEK EXPORTJA – CÉLORSZÁGOK (KG ALAPON)

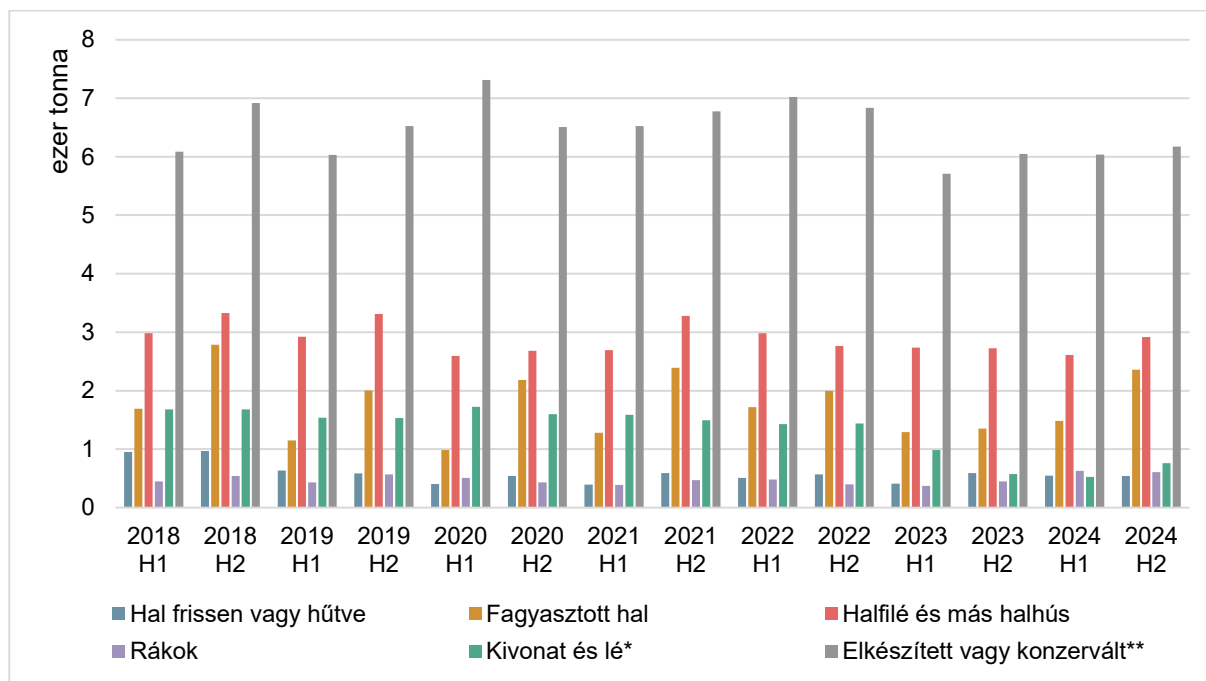
Forrás: KSH-AKI

Halexportunk célpiacai közül kiemelkedik Románia (45%), mely különösen az élő pontyok exportjának célországa, amit a helyi szereplők jellemzően alapanyagként, azaz feldolgozás és továbbértékesítés céljából vásárolnak. Romániát követi Németország (28%), akin kívül csak további négy ország – Szlovákia, Horvátország, Ausztria és Lengyelország tud legalább 3 százalékos részesedést felmutatni exportunkból.

3.3.3.2. Import

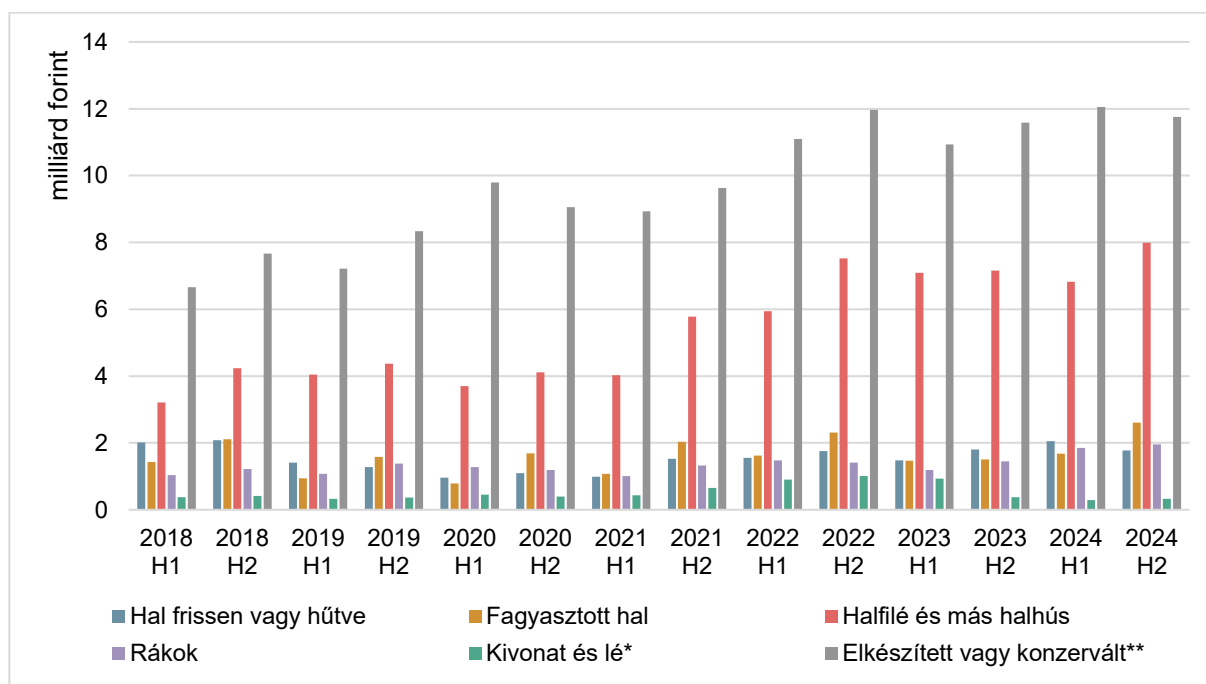
6. ÁBRA: HALGAZDASÁGI TERMÉKEK IMPORTJA – MENNYISÉG

Forrás: KSH-AKI; * húsból, halból vagy gerinctelen víziállatokból; ** gerinctelen víziállatok

Az importált haltermékek a hazai fogyasztás meghatározó részét adják és adják, 70-80 százalékos mértékben. Az importtermékek körében a másodlagosan feldolgozott termékek (előkészített és konzervált víziállatok) dominálnak hagyományosan.

7. ÁBRA: HALGAZDASÁGI TERMÉKEK IMPORTJA – ÉRTÉK

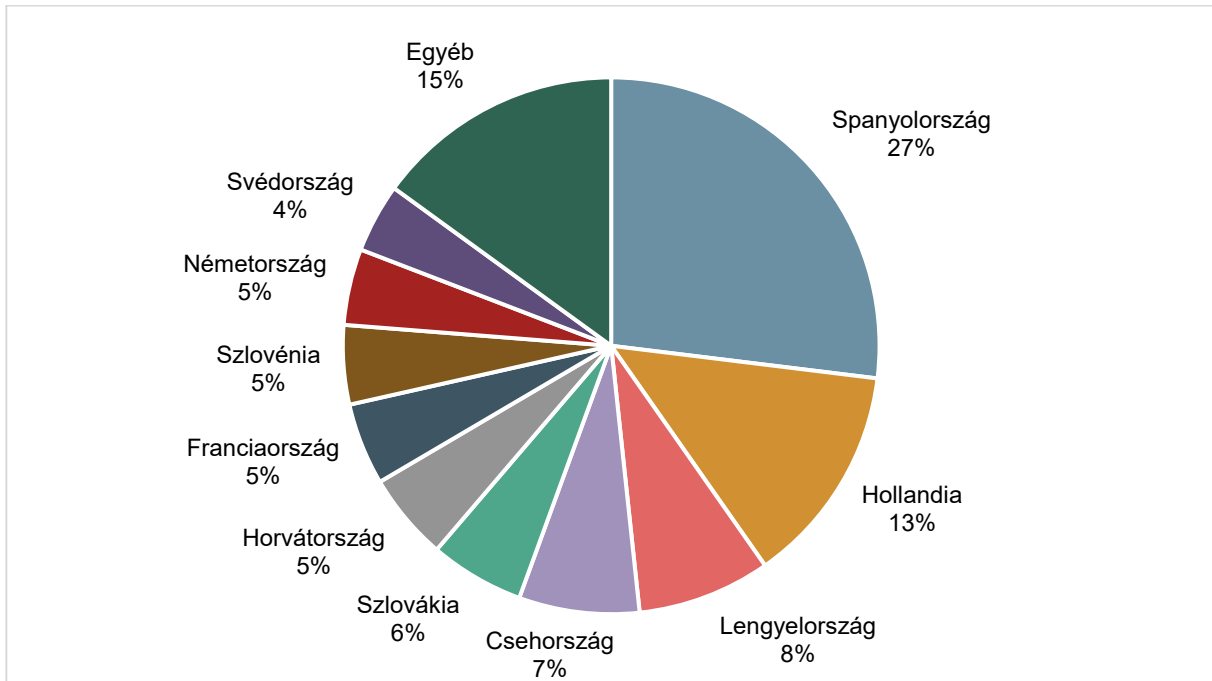

Forrás: KSH-AKI; * húsból, halból vagy gerinctelen víziállatokból; ** gerinctelen víziállatok

Értékükben – a mennyiséggel összehasonlítva – jól látható, hogy a halfilék és más halhúsok értéke nőtt a legnagyobb arányban, míg a másodlagosan feldolgozott termékek behozatalának értéke azzal együtt stagnált, hogy az importmennyiség az elmúlt években csökkent.

8. ÁBRA: HALGAZDASÁGI TERMÉKEK IMPORTJA – FORRÁSORSZÁGOK (KG)

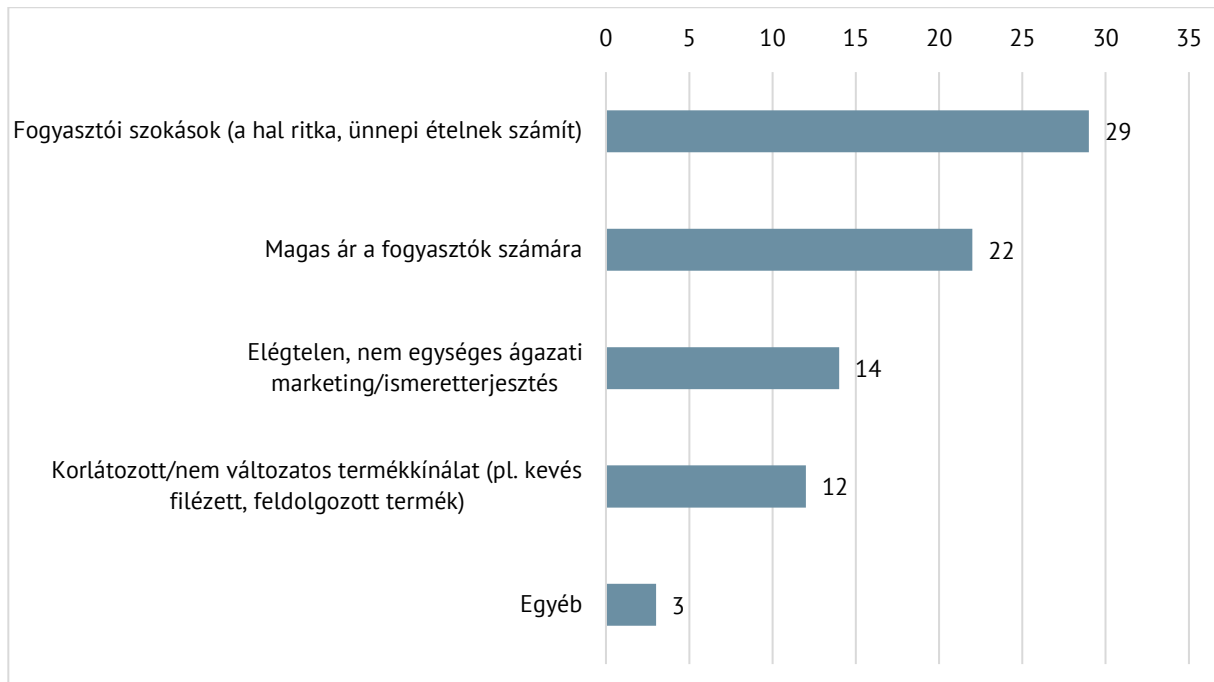
Forrás: KSH-AKI

Az import forrásországai jóval diverzebb eloszlást mutatnak, mint az exportpiacaink; Spanyolország (27%) és Hollandia (23%) dominanciája mellett azonban itt is egyértelműen látható, hogy a partnerországok döntően az Európai Unió tagállamai.

3.3.4. Hazai fogyasztás

9. ÁBRA: VÉLEMÉNYE SZERINT MI A LEGNAGYOBB GÁTJA A HAZAI HALFOGYASZTÁS NÖVEKEDÉSÉNEK? (TÖBB VÁLASZ LEHETSÉGES, N=36)

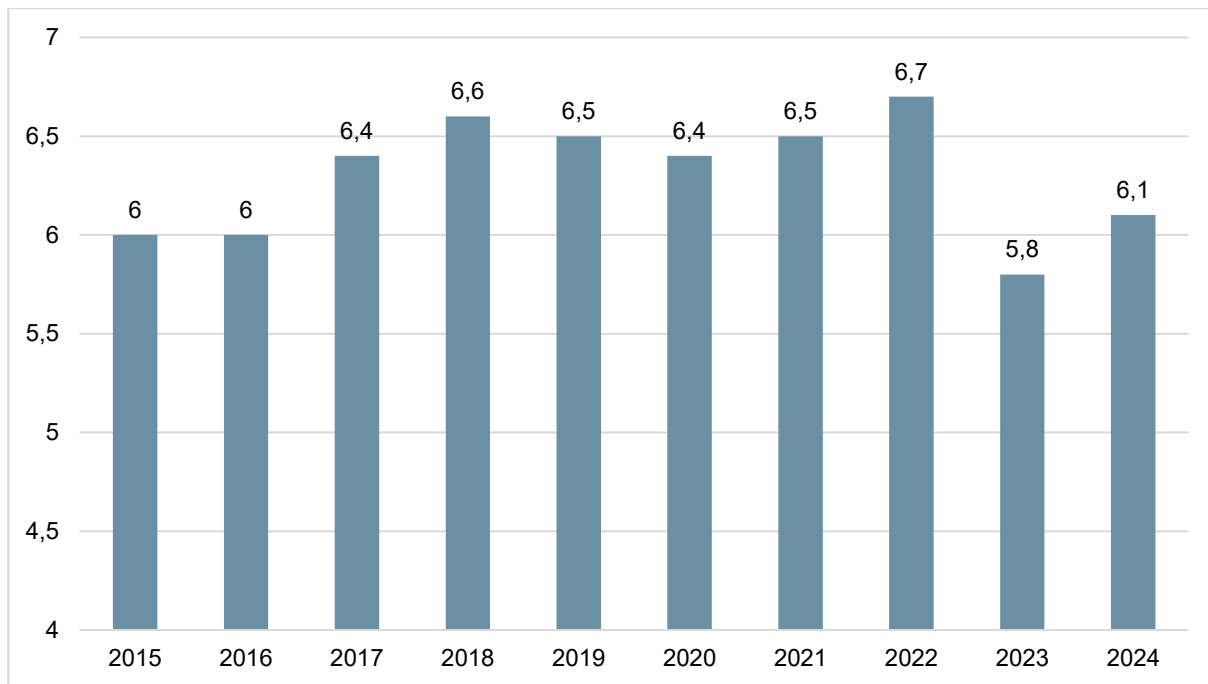

Forrás: Századvég felmérés, 2025. november

A hazai haltermelés egyik legnagyobb kihívása mindemellett a hazai halfogyasztási bázis: nem tapasztalható érdemi szemléletváltás a hazai lakosság fogyasztásában és a halak, haltermékek továbbra is csak egy marginális elemét alkotják az étrendnek. A fogyasztás nem megbízható szerkezetére kiválóan rámutat a belföldi értékesítés szezonálisága: az értékesítés megközelítőleg 50-60 százalékára a karácsonyi ünnepi időszak során kerül sor.

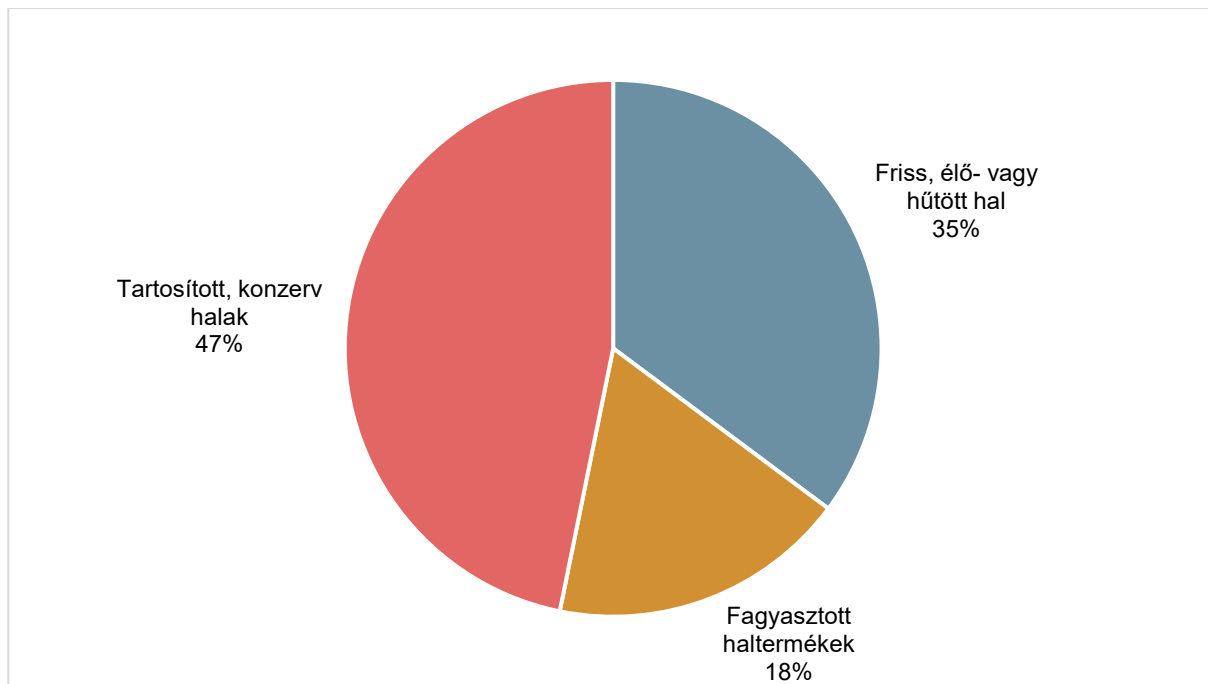
10. ÁBRA: EGY FŐRE JUTÓ HAZAI HALFOGYASZTÁS (KG/FŐ)

Forrás: Halászati Lapok, 2025/12; AKI

A hazai halafogyasztás sokéves távlatban stagnálást mutat, 2024-ben 6,1 kilogrammot jelentett fejenként¹⁰. A legkeresettebb halfaj továbbra is a ponty (ld. az ünnepi kereslet fentebb), de emelkedik az itthon termelt, szálkamentes afrikai harcsa népszerűsége is, valamint megjelenik a szürke harcsa, a süllő és a pisztráng.

11. ÁBRA: HAZAI HALFOGYASZTÁS MEGOSZLÁSA (KG ALAPON, 2024)

Forrás: Halászati Lapok, 2025/12; AKI

¹⁰ https://ma-hal.hu/wp-content/uploads/2025/12/Halaszati_lapok_2025_12_20251205.pdf, 10-11. oldal

A termékcsoportonkénti halfogyasztást vizsgálva első helyen a tartósított és konzerv halak állnak, mely 2024-es 2,86 kg/fő-s értékével a hazai halfogyasztás közel feléért felel.

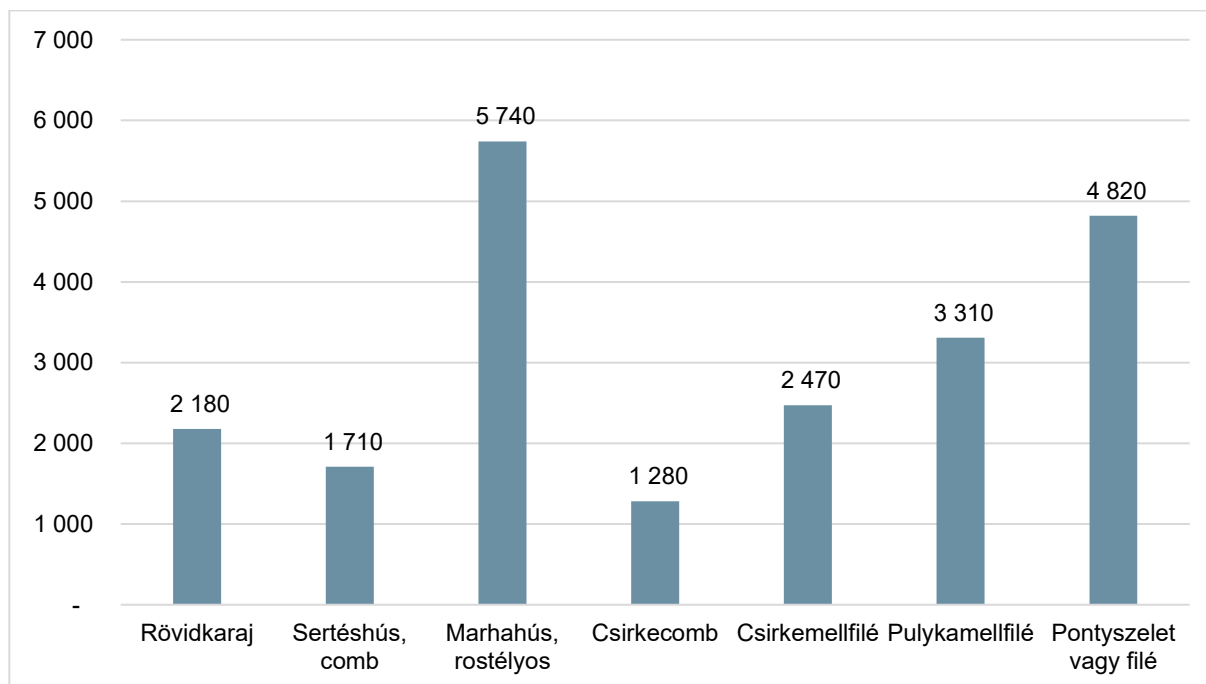
A hazai halfogyasztás népszerűsítése – különösen a hazai haltermékek szempontjából – kettős kihívással szembesül.

Egyrészt csak kevés hazai kiskereskedelmi helységben érhetőek el olyan feldolgozottságban a (hazai) termékek, mint más hústermékek. A nagy kereskedelmi láncokon keresztül értékesítés csapdáját, ahol az alacsony hazai halfogyasztás rendkívül alacsony rendelési tételeket okoz, aminek nyomán pedig nem éri meg e rendelések kiszolgálása a termelőknek, nehéz meghaladni – így pedig a halfogyasztás is jóval nehezebben tud fejlődni. A hazai értékesítés fellendítéséhez ezért érdemes a kereskedelmi láncok mellett az innovatív értékesítési modelleket is ösztönözni, így a mozgó halboltok és új lokális értékesítési helyek létesítését, melyeket nemzetközi példák alapján online promócióval is meg lehet támogatni¹¹.

A lokális értékesítési helyszínek vonatkozásában egyben javasolt tovább erősíteni a horgászhalértékesítést: annak a lehetőségével, hogy a horgász a helyben intézményesített halpucolóhelységben fel tudja dolgozni magának a halat és hazavihesse fogyasztásra.

Másrészt az ár tekintetében – ahogy arra a fejezet elején bemutatott felmérés is rámutatott – nehezen tudnak versenyezni más hústermékekkel, melyek gyakran akár negyedáron érhetőek el; ezt a hátrányt nehéz leküzdeniük a haltermékeknek a tapasztalt árérzékeny fogyasztói környezetben.

12. ÁBRA: ÉLELMISZEREK ÁTLAGÁRA, 2025. FEBRUÁR (FT/KG)

Forrás: KSH 1.2.1.8.

Mindezzel összhangban elmondható, hogy a hazai halértékesítésnek a jövőjét nem az élő vagy tisztított pontyban kell keresni, hanem az irdalt, konyhakész, feldolgozott, magas

¹¹ Ld. pl. <https://mindenholhal.hu/>

hozzáadott értékű termékekben, mely képes stabil HoReCa piaci keresletet és a – ma még kisebbségben levő – tudatosan vásárló végfelhasználókat egyaránt kiszolgálni¹².

3.3.5. Feldolgozás

A rövid értékláncok kialakításában, ami a hazai halgazdasági ágazat egyik kitörési pontja, elengedhetetlen a termékek hozzáadott értékét növelő, azokat a termelőktől a fogyasztókig eljuttató feldolgozó kapacitás fejlesztése is. Ez jelentheti a komplexebb rendszerek kialakítását, melyek már funkcionális (ld. panírozott) élelmiszert eredményeznek, de olyan egyszerűbb megoldásokat is, mint a nyúzó-irdaló-szeletelő üzemsorok telepítését. Az intenzív halgazdálkodóknál már gyakran eleve kiépítésre kerül a feldolgozó kapacitás is a termelés mellé; hasonlóképp a nagyobb tógazdaságoknál is már jelen van a helybeni feldolgozó kapacitás. Ezzel együtt számos olyan feldolgozó kapacitás is kiépült az elmúlt években, ami kifejezetten a feldolgozásra koncentrál, és a hazai hal mellett importtermékek feldolgozását is végzi.

Előremutató feldolgozási megközelítés a már említett „horgászati”, halastó melletti pucolópultok mellett a METRO áruház megoldása, mely 13 „mini halüzemet” üzemeltet az áruházában, ahol a törzsben érkező halat helyben, kézzel dolgozzák fel és értékesítik.

A hazai halfogyasztás jelzett szezonalitása ugyanakkor nehezíti a hazai feldolgozóipar adaptálódását: nem tudja a teljes éves hazai fogyasztásra optimalizálni kapacitásait, miután kevésbé jelenik meg folyamatos kereslet a magas hozzáadott értékű termékek iránt.

További kihívása a feldolgozóiparnak, hogy el kell mozdulnia a teljes körű hasznosítás felé, ahol a halakat minél nagyobb arányban hasznosítják, beleértve például a zsigerek vagy a halfej hasznosítását.

3.4. Az ágazat kihívásai

3.4.1. Klímaváltozás

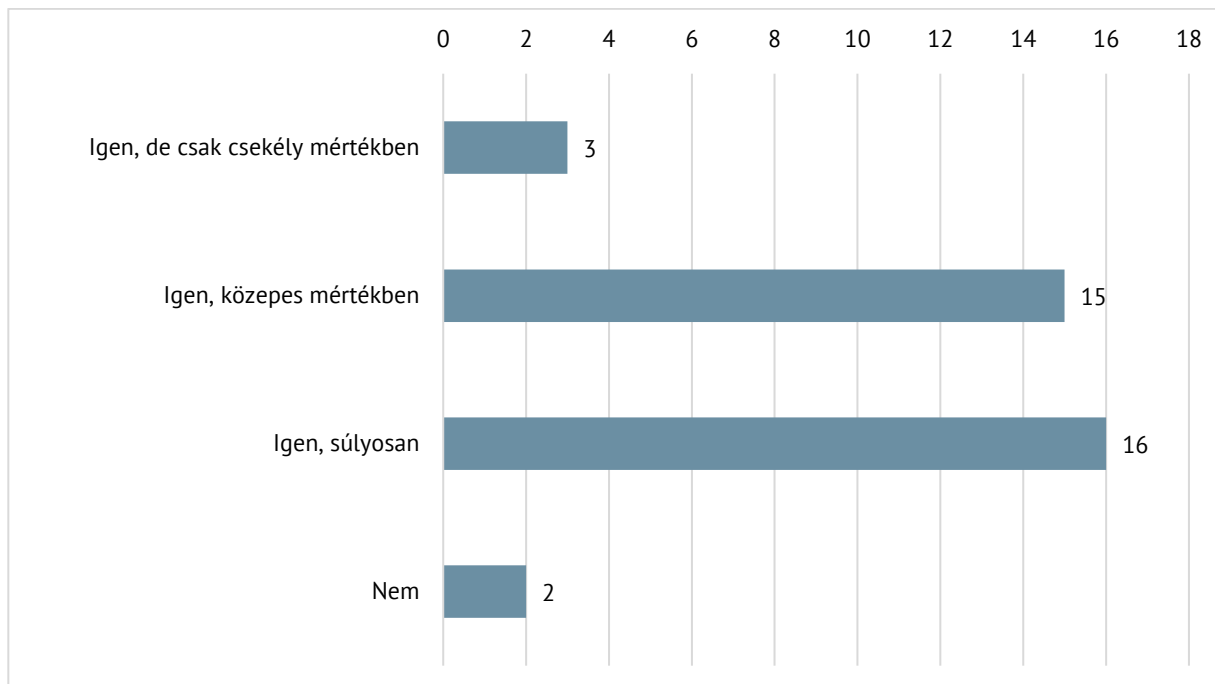
A klímaváltozás hatásai manapság leginkább az agráriumban érhetőek tetten, mely alól a halgazdasági és akvakultúra ágazat, azon belül is különösen a tógazdálkodások sem jelentenek kivételt.

---

¹² https://ma-hal.hu/wp-content/uploads/2025/12/Halaszati_lapok_2025_12_20251205.pdf, 6-7. oldal

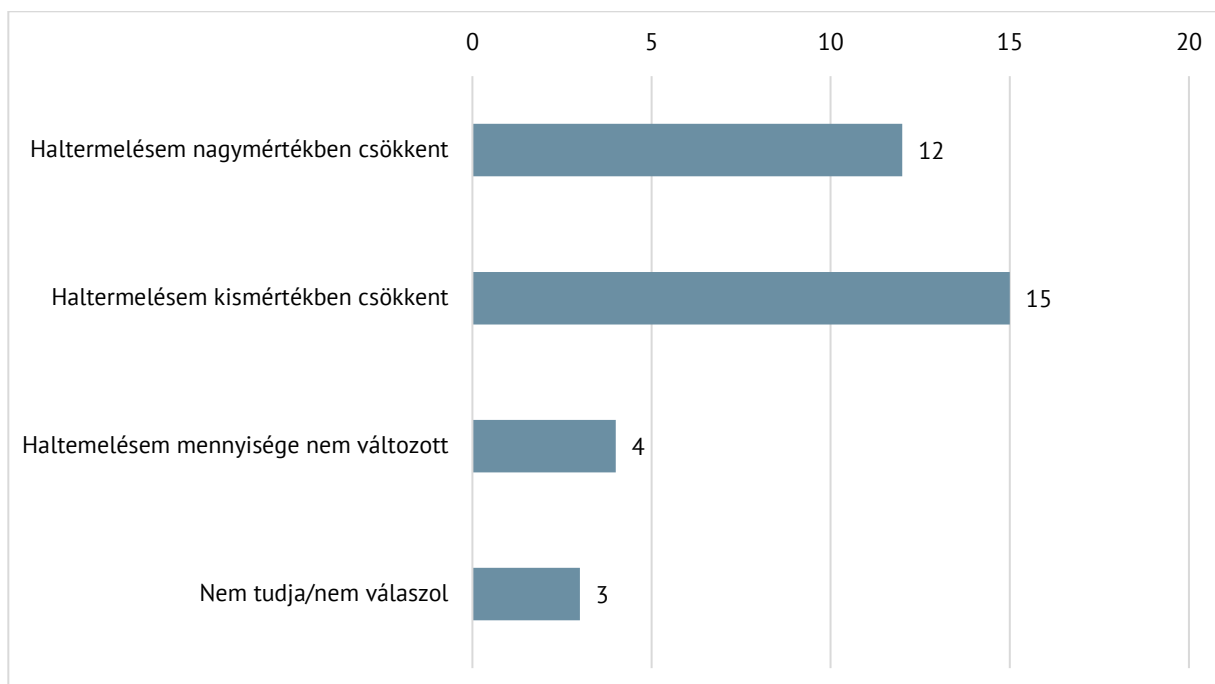

13. ÁBRA: ÉRINTETTE-E A GAZDASÁGÁT A 2024-2025 ÉVEKBEN ASZÁLYBÓL ADÓDÓ VÍZHIÁNY? (N=36)

Forrás: Századvég adatfelvétel, 2025. november

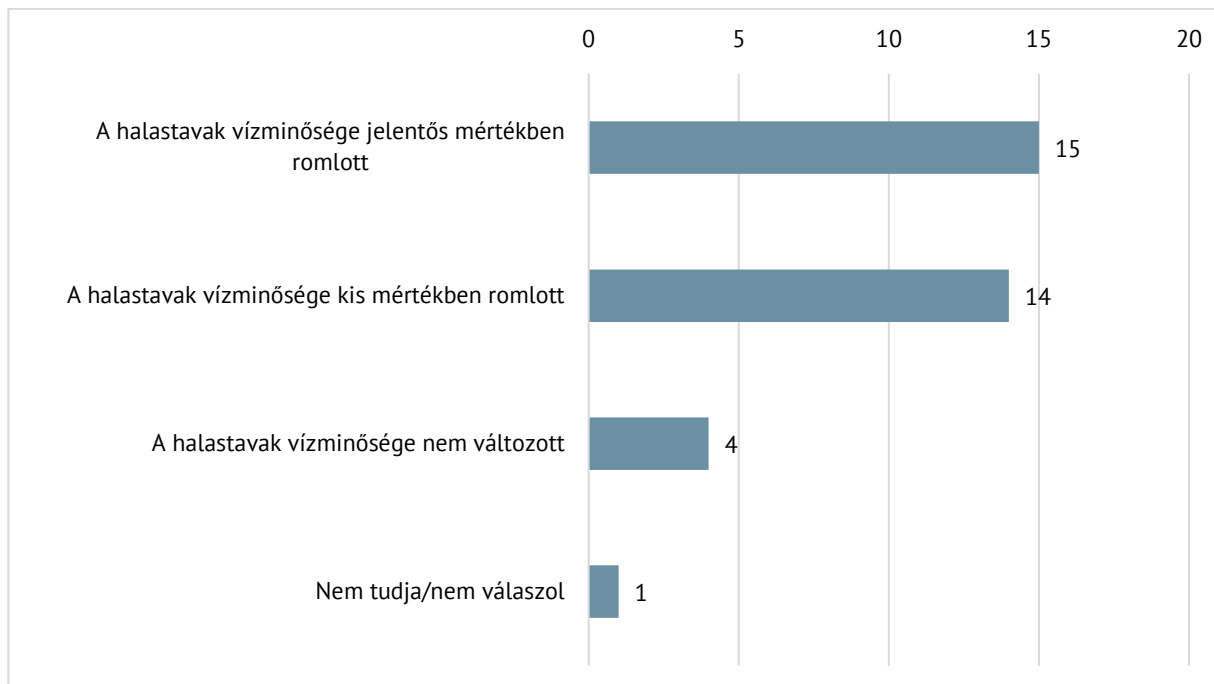
14. ÁBRA: MILYEN MÉRTÉKBEN ÉRINTETT AZ ASZÁLY A HALTERMELÉSÉT? (AKIK GAZDASÁGÁT 2024-2025-BEN ÉRINTETTE ASZÁLYBÓL ADÓDÓ VÍZHIÁNY, N=34)

Forrás: Századvég adatfelvétel, 2025. november

15. ÁBRA: BEFOLYÁSOLTA-E AZ ASZÁLY A HALASTAVAK VÍZMINŐSÉGÉT? (AKIK GAZDASÁGÁT 2024-2025-BEN ÉRINTETTE ASZÁLYBÓL ADÓDÓ VÍZHIÁNY, N=34)

Forrás: Századvég adatfelvétel, 2025. november

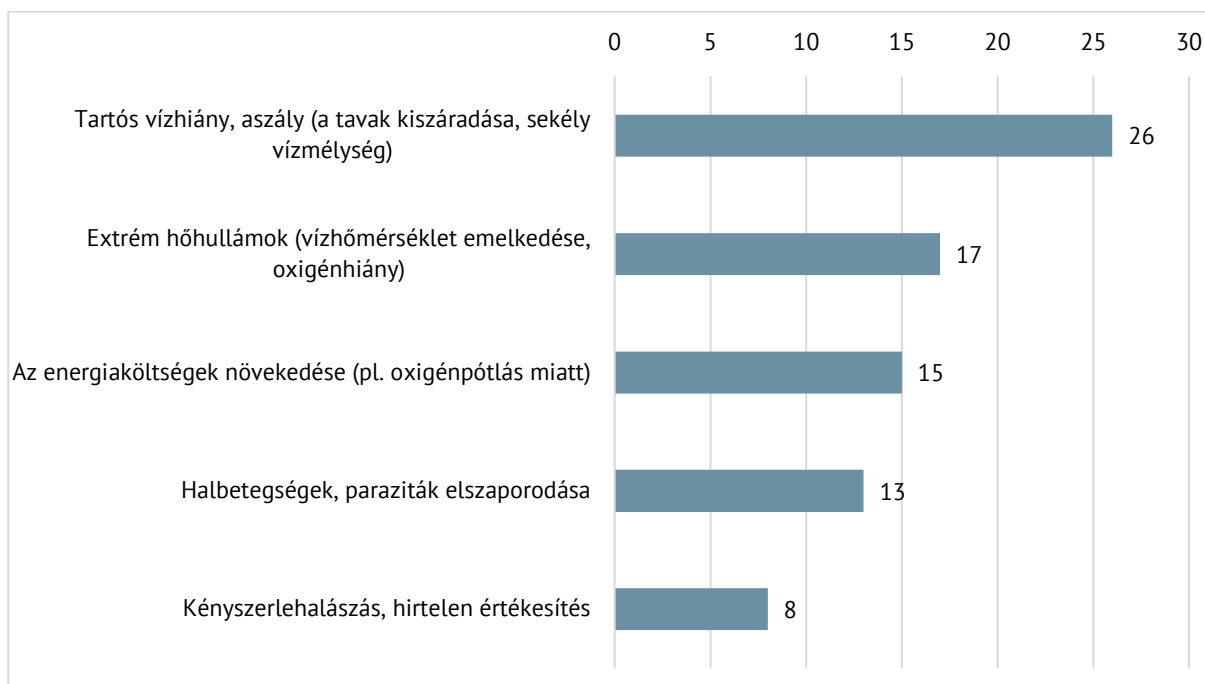
E kockázatok két kiemelt dimenzióban is jelentkeznek.

- + A tartós **csapadékhiány** nehéz helyzetbe hozza a tavak vízmegtartó funkciójának fenntartását, ami egyszerre okoz termelési – ld. a fenti ábrák – és ökológiai problémát. Bár a 2026. évnek az ágazat felhalmozott vízkészlettel indul neki, ez várhatóan hamar el fog illanni, ha a következő hónapok ismét aszályosabbak lesznek.
- + Az egyre gyakoribb **hőhullámok** kapcsán kiemelendő, hogy egy-egy többnapos hőhullám sok helyen konkrét halpusztulási kockázatot jelent. A nagy melegekben kiemelkedő a tavak párolgási vesztesége, ami bár pozitív hatással van a közvetlen környezetre (mind az ökoszisztéma, mind a növénytermesztés vonatkozásában), a vízszint napi csökkenése nagy kihívás elé állítja a gazdálkodókat.

A Századvég által 2025 novemberében megkérdezett ágazati vállalatok abszolút többsége (36-ból 27 fő) megerősítette, hogy érintik a klímaváltozásból fakadó negatív hatások. Közülük legtöbben (26 fő) a tartós vízhiányt jelölték legsúlyosabb problémapontként, 17-en sorolták ide az extrém hőhullámokat is.

16. ÁBRA: MELYEK A LEGSÚLYOSABB KLÍMAVÁLTOZÁSBÓL EREDŐ NEGATÍV HATÁSOK? (AKIKET INKÁBB ÉRINTIK A KLÍMAVÁLTOZÁSBÓL EREDŐ NEGATÍV HATÁSOK, N=27, TÖBB VÁLASZ LEHETSÉGES)

Forrás: Századvég adatfelvétel, 2025. november

A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás innovatív megoldásokra ösztönzik a gazdálkodókat. Ilyenek többek között az oxigénellátást felügyelő (különösképpen a monitoringtechnológiák), illetve -biztosító berendezések és eszközök telepítése, vagy olyan vízviasszaforgató rendszerek telepítése, ahol például a lecsapolásra kerülő vizek minél nagyobb arányban visszajutnak a tavakba. Fontos egyben, hogy e fejlesztéseikben érdemi támogatáshoz juthassanak a gazdálkodók.

3.4.2. Ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartása

Európa-szerte kezdi kiemelt helyen kezelni a diskurzus az ágazat – és különösen a tógazdaságok – tágabban értelmezett hozzájárulását a teljes ökoszisztémához. Ez magába foglalja a vízi élőhelyként történő működésüket – mely hosszú távon fenntartható, tekintettel a tógazdaságok által alkalmazott természetbarát technológiákra –, a vízgazdálkodásban (közte a vízszabályozásban és vízviasszatartásban) és a tájkép formálásában játszott szerepüket, valamint lakossági szolgáltatásukat szabadidős tevékenységek és kulturális értékek megőrzésének vonatkozásában¹³.

E szolgáltatások közül külön kiemelendők a halastavi rendszerek **hidrológiai szolgáltatásai**, miszerint képesek csökkenteni az árvizek hatását, valamint száraz időszakokban vizet tárolni. A Magyarországon üzemelő halastó felület egyszeri vízzel való feltöltése mintegy 350 millió köbméter vizet jelent, ami meghaladja a hazai mesterséges víztározók kapacitását; ráadásul a halastavak éves szinten akár 450-500 millió köbméter vizet is képesek lennének tárolni¹⁴. Ez a hozzáadott érték egyben megmutatkozik a talajvízszint fenntartásában, a mikroklimatikus

¹³ Ld. pl. https://ojs.bibl.u-szeged.hu/index.php/jelenkori_tars-gazd_folyamatok/article/view/32526

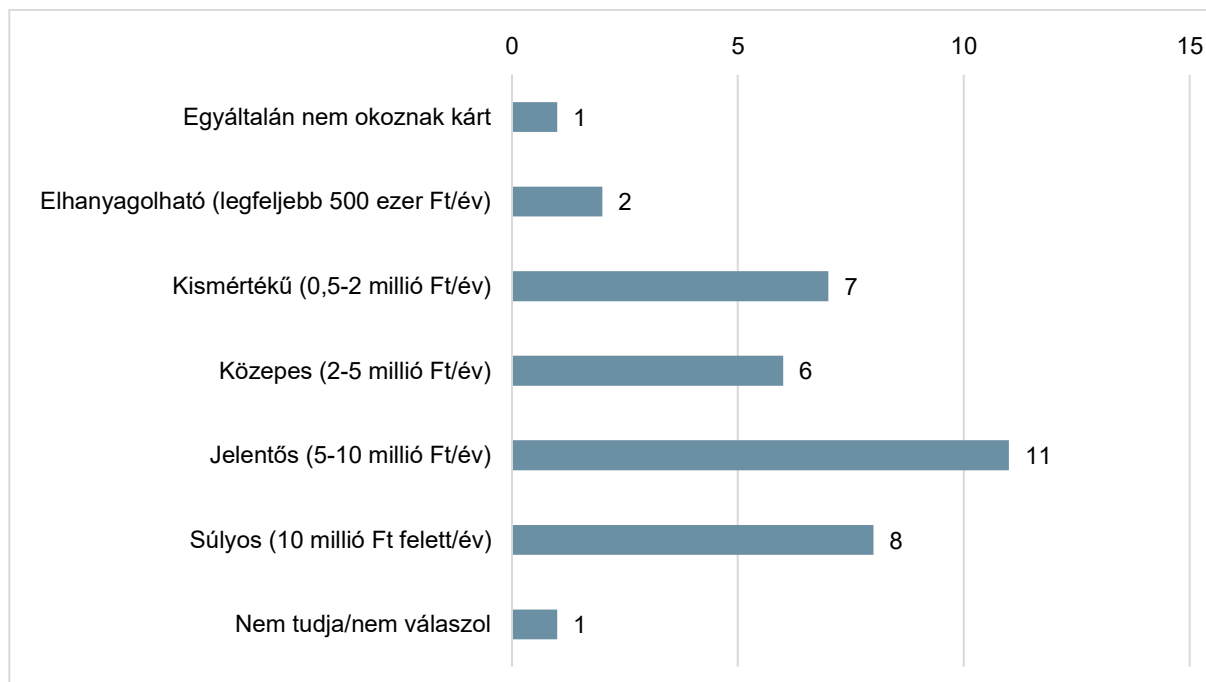
¹⁴ https://ma-hal.hu/wp-content/uploads/2025/08/Halaszat_8.pdf, 7. oldal

viszonyok javításában, valamint a párolgás révén a környező növényvilág gazdagításában, növénytermesztés támogatásában.

A multifunkcionális tógazdaságok egyben érdemben hozzájárulhatnak **a vidéken élők megélhetésének javításához, valamint a biológiai sokféleség fenntartásához és erősítéséhez**, ezzel mind a hazai, mind az európai uniós horizontális célok elérését elősegítik.

17. ÁBRA: MEKKORA GAZDASÁGI KÁRT OKOZNAK VÁLLALKOZÁSÁNAK A VÉDETT VÍZI ÁLLATOK (PL. KORMORÁN, VIDRA, HÓD) A HALÁLLOMÁNYBAN? (N=36)

Forrás: Századvég adatfelvétel, 2025. november

A halastavak biológiai sokféleség fenntartásához történő hozzájárulása ugyanis egyben azt is jelenti, hogy a gazdálkodásokat érdemi kár érheti, például a kormoránok kiemelkedő halfogyasztásán keresztül.

A halastavak által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások jelentőségét a Bizottság 2025 szeptemberi tárgyi jelentése is megerősítette, kiemelve szerepüket a biodiverzitás megőrzésében és a klímavédelmi célok elérésében¹⁵. A jelentés kiemeli, hogy a haltenyésztés környezeti kockázatai – így pl. oxigénhiány, pH-ingadozás, a halak kiszökése, túl magas halsűrűség, betegségek terjedése – **megfelelő gazdálkodást és menedzsmentet igényelnek**, ami kiemelt feladatot ró a tógazdálkodókra. Ezzel összhangban felhívja a figyelmet a strukturális, szabályozási és gazdasági keretek felülvizsgálatára és egy összehangolt megközelítés kialakítására van szükség, amely magában foglalja az ökoszisztéma-szolgáltatások díjazását, az infrastruktúra fejlesztését, az egyszerűbb irányítást és a társadalmi bevonást. A jelentés kiemeli, hogy az agrárium más ágazataiban alkalmazott célzott pénzügyi ösztönzők és az ökoszisztéma-szolgáltatások egyértelmű elismerése a termelő rendszereket a fenntarthatóság bástyáivá tudja alakítani.

¹⁵ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d85591b4-f0f7-11f0-8d3c-01aa75ed71a1>

3.4.3. Versenyképesség és modernizáció

Az ágazat kihívásai között mindemellett megjelenik a versenyképességük, mely még felzárkózás alatt van európai összehasonlításban. Ezt a számos vállalkozásnál tapasztalható tőkehiány mellett az a strukturális kiindulási hátrány is nehezíti, hogy Magyarországon viszonylag erősen élőhal- és alapanyag-orientált a piac, azaz alacsony feldolgozottsági szint jellemzi, és még kevésbé mozdult el a késztermékek előállításának irányába. Ez a keresleti trendek nyomán visszafogja az ágazat exportképességét is.

18. ÁBRA: HOGYAN ÉRINTETTE VÁLLALKOZÁSA MŰKÖDÉSÉT AZ ELMŰLT IDŐSZAK (2022-2024) GAZDASÁGI-ENERGETIKAI VÁLSÁGA? (TÖBB VÁLASZ LEHETSÉGES) (N=36)

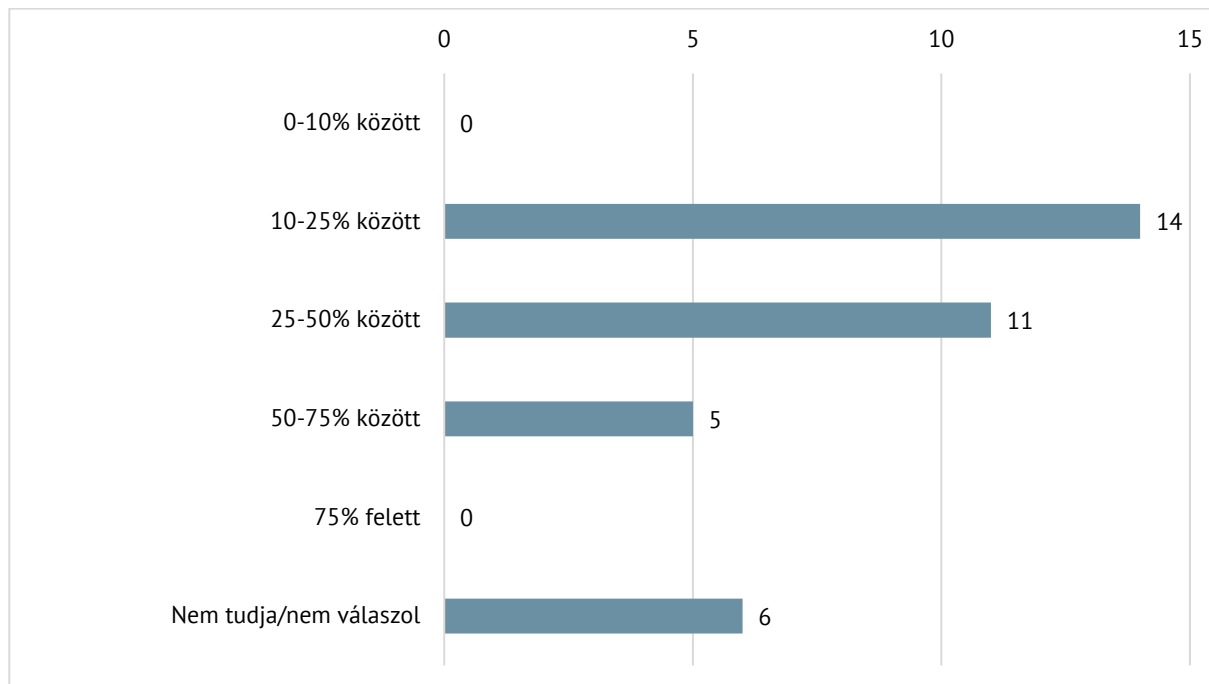

Forrás: Századvég adatfelvétel, 2025. november

Az önköltségek eközben magasak a hazai gazdálkodóknál. A Századvég idézett felmérésében a válaszadók nagy részének (36-ból 30 főnek) növekedett a termelési költsége az elmúlt időszakban: a gazdasági-energetikai válság következtében hasonló arányban tapasztalták az energiaellátási költségek emelkedését (28 fő) és a takarmányozási költségek növekedését (27 fő) is.

19. ÁBRA: MILYEN MÉRTÉKBEN NŐTT A TERMELÉSI KÖLTSÉGE AZ ELMÚLT KÉT ÉVBEN (2023-2024), ELSŐSORBAN AZ ENERGIA- ÉS TAKARMÁNYÁRAK NÖVEKEDÉSE MIATT? (N=36)

Forrás: Századvég adatfelvétel, 2025. november

A KFI-technológiák jelenléte ugyan folyamatosan bővül Magyarországon, de ezek ma még sokszor szigetszerűek, és rendszerszintű elterjedésük még érdemi fejlesztéseket kíván. E folyamatban kulcsfontosságú a magasabb hozzáadott értékű feldolgozási folyamatok egyre szélesebb körű bevezetése, továbbá az önköltséget csökkentő megoldások további adaptálása – melyek segítségével a fajlagos munkaerő-, energia- és takarmányfelhasználás csökkenthető –, a műszaki fejlesztések és a robotizáció terjedése, a tartási és takarmányozási feltételek fejlesztése, valamint a digitalizáció és adatalapú döntéshozatal elterjedése.

A versenyképesség ezirányú fejlesztését hatékonyan tudja támogatni a fejlesztési források hosszú távú rendelkezésre állása.

3.4.4. Munkaerőpiaci kihívások

Az akvakultúra ágazat foglalkoztatotti köre mintegy 1400-1500 fő, melyből 1200-1300 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott¹⁶. Az ágazatban folytatott munka jellemzője, hogy gyakran fizikai erőnlétet is megkíván, továbbá – más állattenyésztésekhez hasonlóan – az év 365 napjában elfoglaltságot jelent.

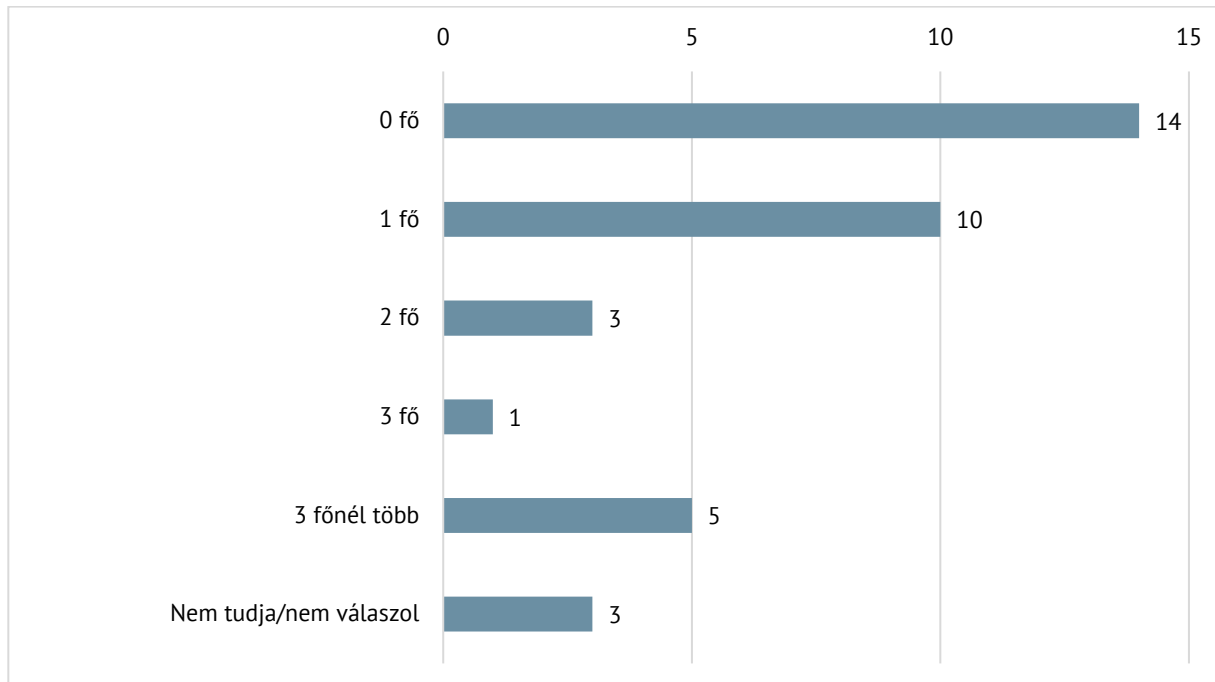
A munkaerőpiaci kihívások az ágazat egyes szereplőit eltérően érintik.

- + A munka fizikai jellege okán az idénymunkások toborzása is nehézségbe ütközhet, hiszen több esetben – amennyiben például a közelükben a halastavak mellett elérhető – más foglalkoztatási lehetőséget keresnek.

¹⁶ Ld. pl. https://ma-hal.hu/wp-content/uploads/2025/08/Halaszat_8.pdf, 10-11. oldal

20. ÁBRA: A FŐÁLLÁSBAN FOGLALKOZTATOTTAK KÖZÜL A SZAKIRÁNYÚ (HALTERMELÉS, HALÁSZ), KÖZÉPFOKÚ VÉGZETTSÉGGEL RENDELKEZŐ FOGLALKOZTATOTTAK SZÁMA (N=36)

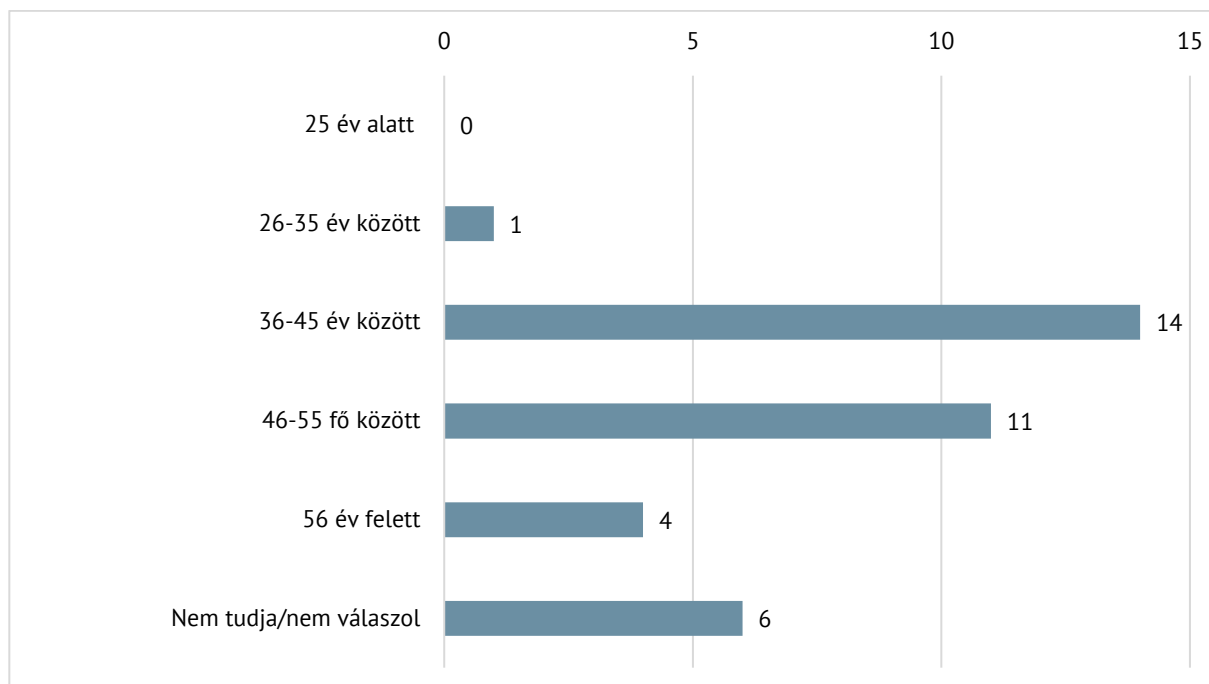

Forrás: Századvég adatfelvétel, 2025. november

- + Szintén nehezíti az ágazat helyzetét, hogy alsóbb szintű szakirányú képzés – ahol a mesterség olyan tevékenységeit tanulják meg a diákok, mint háló húzása, háló kötése – jelenleg nem elérhető és az ilyen képzettséggel rendelkező foglalkoztatotti kör kiöregedőben van. Ez adott azokra a gazdaságokra, melyek jelentősen támaszkodnak az élők munkára (különösen a tógazdaságok) érdemi terhet róhat, mivel nehezen találnak megfelelő készségekkel rendelkező új munkavállalót.

21. ÁBRA: MELY KOROSZTÁLYBA TARTOZÓKAT FOGLALKOZTATTA LEGNAGYOBB ARÁNYBAN 2024. ÉVBEN FŐÁLLÁSBAN? (N=36)

Forrás: Századvég adatfelvétel, 2025. november

- + Azoknak a fiataloknak, akik pl. családi kötődésen keresztül kerülnek a szakmába, ugyanakkor nem is minden esetben van szükségük ilyen képzésre, hiszen mire megkezdik a munkát már gyakorlatilag beletanultak.
- + Vannak alternatív megoldások és néhány vállalkozás alkalmaz külföldi toborzott munkavállalókat, de ez értelemszerűen további kihívásokat hordozhat (pl. nyelvi nehézségek).
- + Jobb helyzet tapasztalható az intenzív gazdálkodásoknál, ahol a tapasztalható nagyobb anyagi mozgástér lehetővé teszi, hogy rugalmasabbak legyenek a munkaerőpiacon. Esetükben találni példát arra is, hogy Magyarországon belül vármegyék közötti ingázással vagy munkásszállók bevonásával sikerül választ találniuk a munkaerőpiaci kihívásra.
- + A felsőfokú képzésben elérhetőek egyéves tógazdaképzések, illetve halászat-halgazdálkodási szakirányú továbbképzések¹⁷, igaz, utóbbiak népszerűsége jelenleg csökkenő trendet mutat.
- + A munkaerőpiaci kihívásokon belül egyben fontos megemlítenünk – ami az európai mezőgazdaság egészében megjelenik sarkalatos kihívásként – a gazdálkodói társadalom előregedésének általános kérdését: az átlagéletkor emelkedését, a fiatalok arányának csökkenését¹⁸. Ez különösen nagy nehézséget tud okozni a családi vállalkozások tekintetében, ahol például a hazai agráriumban az idősebb gazdák több, mint fele nem tervezi gazdaságának átadását – annak ellenére, hogy a Vidékfejlesztési Programban ennek támogatására külön felhívás jelent meg.

¹⁷ Ld. pl. <https://uni-mate.hu/k%C3%A9pz%C3%A9s/-/content-viewer/halaszati-halgazdalkodasi-szakiranyu-tovabbkepzes/20123> , <https://mek.unideb.hu/node/3080>

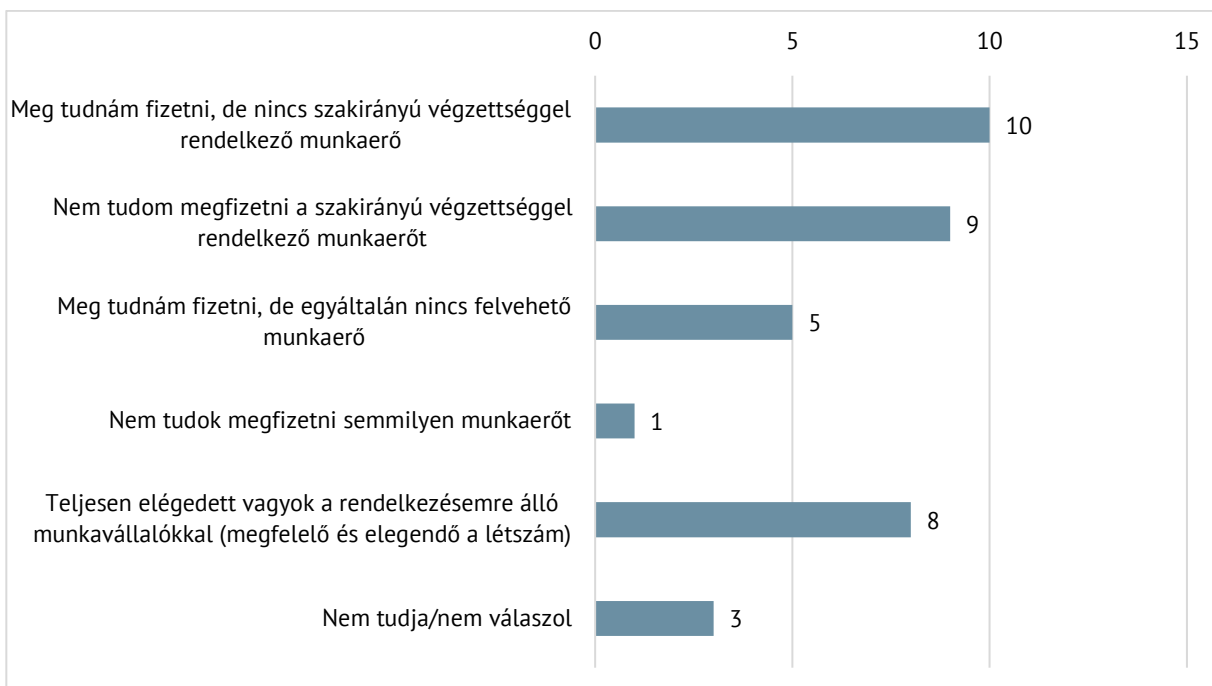
¹⁸ Ld. pl. <https://szazadveg.hu/cikkek/generaciovaltasi-a-magyar-agrariumban/>

A generációváltás kihívása, ami a hazai KKV-szektor is jellemzi, a halgazdasági ágazatban is megjelenik.

- Amellett, hogy van több jó példa arra, hogy a szülő átadja gyermekének a gazdálkodást, és a következő generáció akár hamar fejlesztésekbe kezd és továbbfejleszti a céget,
- több példa van arra is, amikor vagy utód hiányában nem is tud sor kerülni az öröklésre, vagy
- bár formálisan bevonásra kerül a következő nemzedék, a szülő jelen marad a vállalkozás életében és a gyakorlatban vonatodik átadni a vállalkozás tényleges irányítását, és a céges döntésekre döntő befolyását megtartja.

22. ÁBRA: MI JELENTI A LEGNAGYOBB KIHÍVÁST A FOGLALKOZTATÁS TERÜLETÉN?

Forrás: Századvég adatfelvétel, 2025. november

A munkaerőpiaci kihívásokra történő alkalmazkodás egy másik módja az előző fejezet részben jelzettek szerinti gépesítés és technológiaváltás; ezzel együtt a dolgozók megbecsülése kulcsfontosságú. Mind a gépesítésekhez, mind a munkahelyek fenntartásához érdemi segítséget tudnak nyújtani az ágazatot célzó támogatási programok.

4. A MAHOP PLUSZ BEMUTATÁSA

„Az ügy a fontos”

4.1. A MAHOP Plusz stratégiája

4.1.1. A MAHOP Plusz szerepe az ágazat életében (primer adatfelvétel eredményei)

Az Operatív Programot 2022. december 22. napján fogadták el az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra Alapból (ETHAA) Magyarországon nyújtandó támogatásra irányuló „Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)” program jóváhagyásáról szóló C(2022) 10018 final számú bizottsági határozattal.

Az ágazat számára elengedhetetlenül fontos a MAHOP Plusz támogatása. Ezen keresztül tudnak jelenleg megvalósulni az ágazatban az akvakultúra-beruházások, a feldolgozási kapacitások fejlesztése, az innovációs fejlesztések.

Az akvakultúra ágazat számára e fejlesztéseik, bővítéseik megvalósítására más források csak nagyon korlátozottan érhetőek el, a szigorú jogszabályi keretek és ezeken keresztül az egyes vállalati támogatások ágazati lehatárolása okán. Ez egyben az ágazat számos szereplője számára olyan negatív tapasztalatokat okozott, ami a mai napig érezhető. Ennek eredményeként a MAHOP Plusz forrásait helyezik előtérbe, melyről az ágazat érzi: ez ténylegesen, dedikáltan az ő fejlődésüket támogatja.

A MAHOP Pluszról alkotott kép az ágazatban pozitívabb, mint a MAHOP, elsősorban „felhasználóbarátja” nyomán – ami különösen az intézményrendszerben kialakított folyamatoknak és a technikai segítségnyújtás keretében rendelkezésre álló, intézményi és dedikált külső segítségnek köszönhető.

Az uniós támogatások hiányában az ágazat fejlesztései várhatóan visszaesnének és legfeljebb kisebb léptékű, halaszthatatlan karbantartási jellegű beavatkozások valósulnának meg; az alapvető infrastruktúra-fejlesztések, rekonstrukciók, energiahatékonysági beruházások, valamint az értékesítési és feldolgozási kapacitások fejlesztése döntő többségében elmaradna. Különösen igaz ez a tökeigényes halastavi rekonstrukciókra, vízgazdálkodási fejlesztésekre és technológiai korszerűsítésekre.

A támogatások hiányában elképzelhető, hogy egyes, kedvezőtlenebb adottságú vagy magas fenntartási költségű termelési területeken a haltermelés részleges vagy teljes felhagyása is bekövetkezhetett volna – ami túlmutat az ágazat gazdasági kibocsátásán és a halastavakhoz kapcsolódó ökoszisztéma-szolgáltatások (ld. vízvisszatartás, természetvédelmi és tájgazdálkodási funkciók) visszaszorulásával is járhatott volna.

4.1.2. Célkitűzések

A program alapvető **célja** a magyar halgazdálkodási ágazat fenntartható fejlesztése, versenyképességének növelése, valamint a vízi biológiai erőforrások védelme és fenntartható hasznosítása. A tógazdaságok vonatkozásában célja a haltermelők tevékenységi körének bővítése, a meglévő gazdaságok termelésbővítése; ugyanakkor nem elsődleges célja a

meglévő tóterület bővítése. A program stratégiai célja továbbá, hogy a hazai akvakultúra és halgazdálkodás ellenállóbbá váljon a gazdasági és környezeti kihívásokkal szemben, miközben hozzájárul a vidéki térségek gazdasági fejlődéséhez és a természetvédelmi célok megvalósításához. A MAHOP Plusz egyben kitűzi olyan K+F eredmények elérését, amelyek hasznosíthatóak, beépíthetők a gyakorlatba és az ágazat javát szolgálják. Technikai segítségnyújtással együtt a program 13 tervezett intézkedésen keresztül valósítja meg a céljait.

A MAHOP Plusz **kiemelt összhangban van a Nemzeti Akvakultúra Stratégiával (NAS)**, sőt, célkitűzéseik összhangja mellett a stratégia közvetlenül hivatkozza a program intézkedéstípusait és – közvetlenül egymáshoz rendelve őket – bemutatja, hogyan járulnak hozzá céljainak eléréséhez: a NAS 4 beavatkozásának 14 intézkedése 13 esetben a MAHOP Plusz intézkedéseit jelöli meg a megvalósítás pénzügyi forrásaként (3 esetben jelölve, hogy azt nemzeti forrás is kiegészíti). A NAS maga is úgy fogalmaz, hogy „a NAS és a MAHOP Plusz intézkedései nagymértékben megfeleltethetők egymásnak”. Ennek nyomán elmondható, hogy a két stratégia közötti koherencia gyakorlatilag teljes mértékben biztosított¹⁹.

Emellett – ahogy azt a NAS is bemutatja – az ágazat számára további külső támogatási forrásként a kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységek támogatása érhető el, melyet a költségvetési kutatóhelyek alaptámogatása, valamint az NKFI Alap által nyújtott versenypályázati finanszírozás²⁰.

A MAHOP Plusz eredeti teljes **forráskerete** több, mint 21 milliárd forint, amelynek 70%-a uniós, 30%-a hazai forrás. A MAHOP Plusz emellett törekedett arra, hogy a vállalkozásokat támogató felhívások esetében a támogatási intenzitás mértékét 60 százalékra emelje a korábbi, MAHOP-ot jellemző 50 százalékról, ami pozitív fogadtatásra talált az ágazat szereplőinek körében.

Végrehajtásának nyomon követését és értékelését **indikátorrendszer** támogatja, melynek kialakítása összhangban áll az ETHAA közös egységes módszertannal kialakított monitoring- és értékelési keretrendszerével. A program kimeneti indikátorai – melyek a program által finanszírozott tevékenységek közvetlen eredményeit mérik – többek között a támogatott akvakultúra-beruházások számára, a korszerűsített vagy fejlesztett halgazdaságok számára, illetve a támogatott feldolgozóüzemekre fókuszálnak; míg az eredményindikátorai – melyek a támogatások hatására bekövetkező változásokat ragadják meg az ágazat működésében – tartalmazzák többek között az akvakultúra-termelés volumenének növekedését, a haltermékek feldolgozottsági szintjének emelkedését, az energia- és erőforrás-hatékonyság javulását, illetve a halgazdálkodási tevékenységek által biztosított foglalkoztatás stabilizálását.

---

¹⁹ a NAS egyedül a jogszabályi keretek módosítását valósítaná meg kizárólag nemzeti forrásból, míg a haltermékek iránti kereslet növelésének három intézkedéséhez tervez bevonni a MAHOP Plusz források mellé nemzeti forrást

²⁰ Az ágazat számára elérhető további támogatási források köre szűk. A NAS bemutatja, hogy a vállalkozások számára az uniós támogatáspolitikai kereteken túlmutató tevékenységek közvetlen támogatásához a szakigazgatás például a pontytenyésztéshez kapcsolódó terület-alapú támogatást, intézményi kezességvállalást és az Agrár Széchenyi Kártya támogatást kívánja a jövőben is biztosítani. Fontos azonban kiemelni, hogy e támogatások rendre a de minimis szabályok kereteit követik, melyek a halászati és akvakultúra ágazatban a 717/2014/EU bizottsági rendelet alapján 40.000 euró felső határig, mely határ három egymás utáni (pl. két lezárt és az aktuálisan megkezdett) pénzügyi év vonatkozásában nem léphető túl (ld. <https://tvi.kormany.hu/de-minimis-alkalmazas>). Emellett az „Erdő-, vad- és halgazdálkodási feladatok” fejezeti kezelésű előirányzat keretében is elérhetőek támogatások az ágazat – elsősorban közjogi szereplői – számára, amennyiben azok elkerülik a kettős finanszírozást a MAHOP Plussszal. Az ágazat számára elérhetőek támogatott hitelkonstrukciók is, ugyanakkor ezek igénybe vétele nem jellemző.

A program a **horizontális feljogosító feltételeket** teljesíti, azaz alkalmazza a közbeszerzési piac hatékony monitoringmechanizmusait; biztosítja az állami támogatási szabályok hatékony alkalmazását; biztosítja az Alapjogi Charta hatékony alkalmazását és végrehajtását; valamint végrehajtja és alkalmazza a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményt a vonatkozó tanácsi határozattal összhangban.

A program egyben hozzájárul a több uniós **horizontális célkitűzés** megvalósításához:

- + így a halastavak ökológiai szerepének megőrzésén és a vizes élőhelyek védelmén keresztül a környezeti fenntarthatósághoz és a biodiverzitáshoz;
- + támogatja korszerű, energia- és víztakarékos technológiák adaptálását, amivel hozzájárul a klímaadaptációhoz és az erőforrás-hatékonysághoz;
- + támogatja a vidéki térségek gazdasági fejlődését, elsősorban a helyi vállalkozások jövedelemtermelő képességének erősítésével, illetve helybeni munkalehetőség biztosításával.

A program bevezetett számos **adminisztrációs egyszerűsítések** a korábbi időszak halgazdasági programjához, a MAHOP-hoz képest. Ennek keretében szélesebb körben alkalmazza az egyszerűsített költségelszámolási módszereket (SCO-kat), melyek különösen a projekteket támogató, kiegészítő tevékenységek (pl. pályázatírás, projektmenedzsment, kommunikáció) költségei esetében ad lehetőséget egyszerűsített elszámolásra. Emellett számos folyamatát (pl. adatszolgáltatás, ellenőrzés és nyomonkövetés) digitalizálta, ami bár kezdetben továbbra is kihívást jelenthet a pályázók számára, a későbbiekben könnyebb, sztenderdizált megvalósítást tesz lehetővé.

Az intézkedések vonatkozásában egyben a MAHOP Plusz támogatást nyújt a **halgazdasági értéklánc minden elemében**:

6. TÁBLÁZAT: A MAHOP PLUSZ INTÉZKEDÉSEK A HALGAZDASÁGI ÉRTÉKLÁNC ELEMÉI MENTÉN

Értékláncelem	Felhívás (MAHOP Plusz kódszám)
Termelés	1.3.1, 2.1.1, 2.3.1, 2.6.1, 2.7.1
Feldolgozás	2.2.1, 2.5.1
Értékesítés-fogyasztás	2.4.1, 2.5.1, 2.6.1
Irányítás-ellenőrzés	1.1.1, 1.2.1, 1.2.2, 3.1.1, 3.1.2

Forrás: MAHOP Plusz, palyazat.gov.hu

4.1.3. Intézményi működés

A MAHOP 2014-20-as időszakának megvalósítása során számos intézményi átalakításra került sor, melyek közül kiemelkedett az Irányító Hatóság költözése Budapestről Kecskemétre. Ezzel párhuzamosan pedig sor került az előző időszakhoz képest egy új informatikai rendszer bevezetésére, ami együtt – érthető módon – a folyamatokban átmenetileg megnövekedett időbeni átfutásokhoz vezetett. A MAHOP támogatási időszakának a végére ugyanakkor kialakultak a gördülékeny folyamatok és egy stabil személyi-szakértői állomány, ami a program sikeres zárását lehetővé tette.

Ezzel összhangban a MAHOP Plusz elindításában fontos szerepet játszott, hogy a program élni tudott az uniós jogszabályi keretek által biztosított automatikus rendszerakkreditációval:

az új program alapvetően a MAHOP végrehajtása során kialakított intézményi működést és ellenőrzési nyomonlakat vitte tovább, így nem kellett külön rendszerakkreditációt lefolytatni.

A jogszabályi keretrendszerben a 2021-27-es programozási időszak EU-s alapokból származó támogatások felhasználásának rendjét szabályozó 256/2021 (V.18.) Korm. rendeletet ennek érdekében a 218/2024 (VII.31) Korm. rendelet módosította.

Fontos változás volt 2024-ben az európai uniós támogatások magyarországi végrehajtási rendszerében, hogy felállításra került a Nemzeti Fejlesztési Központ (a továbbiakban: NFK), mely ellátja a 2021/1060 EU Rendelet 71. cikk (6) bekezdése szerinti koordináló szervezeti feladatokat, átvéve a kapcsolódó programok irányító hatósági feladatait is számos minisztériumtól. Ugyanakkor két operatív program irányító hatósága nem került integrálásra, köztük a MAHOP Plusz Irányító Hatósága, mely így változatlan intézményi felállással tudta folytatni a program megvalósításának támogatását azzal, hogy a központi koordinációt érintő kérdésekben (ld. pl. kommunikáció) sztenderdizált iránymutatást tud kapni az NFK-tól.

A jogszabályi keretrendszer alapján így a MAHOP Plusz megvalósító intézményrendszerének alapvető felépítése:

- + a program szakpolitikai felelőse az agrárpolitikáért felelős miniszter (feladatait ld. 256/2021 Korm. rendelet 26-27. §),
- + az Irányító Hatóság (IH) az Agrárminisztérium (uo. 19-21. §) – a minisztériumon belül önálló főosztályként, szervezeti egységként működve,
- + a Közreműködő Szervezet (KSZ) a Magyar Államkincstár (uo. 22-23. §),
- + az Igazoló Hatóság (IgH) hasonlóképpen a Magyar Államkincstár (egy szervezetiileg független, másik egysége) (uo. 25.§),
- + az Audit Hatóság pedig az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (uo. 24. §).

Az IH jelenleg 11 fővel látja el a programhoz kapcsolódó feladatait, ami nemcsak létszámbeli előrelépés a MAHOP végrehajtása során rendelkezésre álló korlátozott erőforrásokhoz képest, hanem ténylegesen sokkal hatékonyabb folyamatvégrehajtásra és programmegvalósítási támogatásra ad lehetőséget.

A közreműködő szervezeti feladatok ellátásában a Magyar Államkincstár épít arra a szinergiára, amit a Vidékfejlesztési Program (VP) vonatkozásában ellátott hasonló, KSZ-feladatai biztosítanak: 7 fő teljes alkalmazotti foglalkoztatása mellett 31 fő részmunkaidőben támogatja a MAHOP Plusz megvalósítását, ők munkájuk során részben a a KAP megvalósítását is támogatják.

Az így felállt intézményrendszer lehetővé teszi, hogy a háttér folyamatok hatékonyan tudjanak működni, kiépült jó kapcsolat a szakmával és a potenciális kedvezményezettekkel fennmaradjon és továbbfejlődhessen, a folyamatok átfutási idejei pedig érdemben csökkenjenek és a jogszabály adta kereteknek megfeleljen.

4.2. A program megvalósítása

Jelen fejezetben a MAHOP Plusz felhívásainak vizsgálatára kerül sor, ahol a pénzügyi előrehaladás mellett röviden bemutatásra kerülnek az egyes felhívásokra vonatkozó tapasztalatok.

A fejezet bevezetésében körüljárja a program elindításának körülményeit, majd bemutatja az átfogó pénzügyi előrehaladást, mielőtt az egyes felhívások tapasztalatai egyenként is értékelni.

4.2.1. A program elindítása

A 2021-27-es időszak MAHOP Plusz programjának elindítása későn indult meg, mely külső okokra és belső döntésekre vezethető vissza.

A külső okok az Európai Unió minden tagállamát érintették, ahogy arra az Európai Bizottság ETHAA félidei értékelése²¹ is rámutatott:

- + Először fordult elő, hogy az uniós strukturális támogatások jogszabályi keretét megadó közös rendelet ((EU) 2021/1060, CPR), valamint az ETHAA-források felhasználását szabályozó keretjogszabály ((EU) 2021/1139) elfogadására a programozási időszak kezdetét követően, 2021. júliusában került sor.
- + Ezzel összhangban a tagállami vonatkozó, halászati és akvakultúra operatív programjainak elfogadására 25 tagállam esetében a programozási időszak második felében, 2022 végén került sor, míg 1 tagállami program elfogadása 2023 márciusára csúszott.

A Bizottság értékelése szerint elsődlegesen e kettő tényező áll a végrehajtás 2024 júniusi alacsony szintű előrehaladása mögött: 2024. júniusában a teljes ETHA keretnek 16 százaléka került lekötésre és 10 ország még bőven a 10 százalékos megvalósítás alatt volt (Magyarország mellett három másik ország előrehaladása volt ekkor 0 százalékos a lekötött források tekintetében).

További tényezők is szerepet játszottak a csúszásban, éspedig:

- + Az ETHA programok – így Magyarország esetében a MAHOP – lezárásának időszaka egybeesett az ETHAA-programok tervezett elindításával azzal,
- + hogy ezzel egyidőben volt a legnagyobb hatása a COVID-19 járványnak mind általában a világ gazdaságára és társadalmaira, mind a programok végrehajtására (tekintettel rugalmasságának korlátozottságára),
- + emellett pedig (többek között) a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) uniós program párhuzamos elindítása jelentős feladatokat jelentett a központi koordinációk számára,

mely tényezők mind érdemi kihívást okoztak a tagállami végrehajtási intézményrendszerek számára, különösen kapacitásaik tekintetében.

A hazai megvalósításban mindennek fényében, és figyelembe véve az akkor elérhető emberi erőforrás-kapacitás rendkívüli korlátozottságát, az a vezetői döntés született, hogy a MAHOP sikeres lezárása élvezzen prioritást a MAHOP Plusz program elindításával szemben. A döntés eredményeként a MAHOP a 2014-20-as időszak hazai operatív programjai közül az első

²¹ Ld. [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD\(2026\)87&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2026)87&lang=en)

között volt, mely ténylegesen le is zárult az eredetileg tervezett ütemezéssel, nem élve a STEP rendelet biztosította lehetőséggel.

Ennek eredményeként ugyanakkor 2024 előtt nem tudott felhívás megjelenni, ami a MAHOP Plusz pénzügyi előrehaladását – értelemszerűen – közvetlenül érintette.

4.2.2. Pénzügyi előrehaladás – áttekintés

A Program megvalósítása, a fentiekkel összhangban, 2024-ben indult el intenzíven.

Első szakaszban a kiemelt projektek kerültek leszerződésre, melyek megvalósítása átível az egész programcikluson. Emellett a MAHOP Plusz 2.3.1 egyszerűsített, terület-alapú támogatást biztosító felhívása került előbb meghirdetésre, hogy az ágazat szereplőinek a legtöbbjüket érintő kihívások kezeléséhez minél hamarabb megfelelő forrást juttasson.

Ezt követően kerültek a sztenderd felhívások meghirdetésre 2025 nyarán, melyek előrehaladása-felfutása különösen az elmúlt fél év munkájának eredménye – mely munkát az első szakasz nagyprojektjei és támogatásai alapozták meg.

Az alábbi táblázatban olvasható a MAHOP Plusz előrehaladása felhívásonként, a 2026. március 9-i állapot szerint. A felhívások rendelkezésre álló keretösszegeket a megvalósítás jogszabályi kereteivel összhangban a mindenkor aktuális Éves Fejlesztési Keret (ÉFK) alapján határoztuk meg.

7. TÁBLÁZAT: A MAHOP PLUSZ FELHÍVÁSOK ELŐREHALADÁSA AZ ÉVES FEJLESZTÉSI KERETHÉZ VISZONYÍTVA (2026. JANUÁR 31.)

	ÉFK keret, 2023. október	ÉFK keret, 2024. augusztus	ÉFK keret, 2024. december	Beérkezett igények	Megítélt támogatások	Hatályos szerződések	Kifizetéssel rendelkező projektek	Előrehal. (beérk. igény / aktuális ÉFK, %)	Előrehal. (hatályos szerz. / aktuális ÉFK, %)
MAHOP_PLUSZ-1.1.1-24 (k)	1 496 millió Ft	1 496 millió Ft	1 580 millió Ft	1 496 millió Ft	1 496 millió Ft	1 496 millió Ft	934 millió Ft	95%	95%
MAHOP_PLUSZ-1.2.1-24 (k)	1 496 millió Ft	1 391 millió Ft	1 474 millió Ft	1 391 millió Ft	1 391 millió Ft	1 391 millió Ft	209 millió Ft	94%	94%
MAHOP_PLUSZ-1.2.2-24 (k)	-	105 millió Ft	105 millió Ft	105 millió Ft	105 millió Ft	91 millió Ft	91 millió Ft	100%	87%
MAHOP_PLUSZ-1.3.1-25 (s)	-	-	2 369 millió Ft	287 millió Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft	12%	0%
MAHOP_PLUSZ-2.1.1-25 (s)	-	-	6 320 millió Ft	6 879 millió Ft	951 millió Ft	951 millió Ft	217 millió Ft	109%	15%
MAHOP_PLUSZ-2.2.1-25 (s)	-	-	1 343 millió Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft	0%	0%
MAHOP_PLUSZ-2.3.1-24 (s)	3 021 millió Ft	3 021 millió Ft	3 191 millió Ft	4 148 millió Ft	3 820 millió Ft	3 807 millió Ft	2 106 millió Ft	130%	119%
MAHOP_PLUSZ-2.4.1-25 (s)	-	-	118 millió Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft	0%	0%
MAHOP_PLUSZ-2.5.1-25 (s)	-	-	1 698 millió Ft	1 230 millió Ft	210 millió Ft	210 millió Ft	10 millió Ft	72%	12%
MAHOP_PLUSZ-2.6.1-24 (k)	700 millió Ft	700 millió Ft	740 millió Ft	700 millió Ft	700 millió Ft	700 millió Ft	243 millió Ft	95%	95%
MAHOP_PLUSZ-3.1.1-24 (k)	1 029 millió Ft	1 169 millió Ft	1 236 millió Ft	1 169 millió Ft	1 169 millió Ft	1 169 millió Ft	513 millió Ft	95%	95%
MAHOP_PLUSZ-3.1.2-24 (k)	40 millió Ft	40 millió Ft	40 millió Ft	40 millió Ft	40 millió Ft	40 millió Ft	40 millió Ft	100%	100%
MAHOP_PLUSZ-3.1.3-24 (k)	40 millió Ft	-	-						
MAHOP_PLUSZ-3.1.4-24 (k)	100 millió Ft	-	-						
Összesen	7 922 mill. Ft	7 922 mill. Ft	20 214 mill. Ft						
Ebből sztenderd pályázatok	3 021 mill. Ft	3 021 mill. Ft	15 039 mill. Ft						

Forrás: 1428/2023. (X. 5.) Korm. határozat; <https://www.palyazat.gov.hu/eredmenyek/aktualis-statisztikak/sztp/eljarasrend>, adatok lekérése: 2026.03.09.; (k) = kiemelt eljárásrendű pályázat; (s) = sztenderd eljárásrendű pályázat

A program megvalósítása 2024-ben a kiemelt projektek és a természetiérték-fenntartást célzó felhívással indult el, majd 2025 nyarán lendületet vett az ágazati szereplőket megcélzó, sztenderd eljárásrendű pályázatok meghirdetésével.

A sztenderd pályázatok kapcsán – különösen a technikai segítségnyújtás megvalósításában történt változás okán – bemutatott folyamatok beérése kézzel fogható. A program jelen félédei értékelés során történő aktív felfutását jól mutatja, hogy a vizsgálat ideje alatt is érdemben nőttek a beérkezett igények a két, jelenleg nyitott sztenderd felhíváson:

8. TÁBLÁZAT: MAHOP PLUSZ - BEÉRKEZETT IGÉNYEK

	2026.01.31.	2026.03.09.
MAHOP Plusz 2.1.1-25	44 darab 5 673 millió forint	55 darab 6 879 millió forint
MAHOP Plusz 2.5.1-25	5 darab 576 millió forint	8 darab 1 169 millió forint

Forrás: palyazat.gov.hu; lekérdezések: 2026.01.31. és 2026.03.09.

A vizsgálat bő egy hónapja alatt az aktuálisan elérhető MAHOP Plusz 2.1.1 és 2.5.1 felhívásokra beérkezett 14 pályázat igényelt támogatási összege 1,8 milliárd forint, ami megközelíti a teljes program keretösszegének 10 százalékát. Ahogy az az alábbiakban felhívásonként bemutatásra kerül, e beérkezett igények közül bár több elutasításra került, érezhető az ágazat aktivizálódása és érdeklődése, hogy fejlesztési terveit támogatások segítségével megvalósítsa.

A kiemelt projektek esetében 87-100 százalékos előrehaladási mutatók azonosíthatóak az aktuális ÉFK-hoz viszonyított leszerződések vonatkozásában, mely eltérést az okozza, hogy a forintban számított keretösszegeket 2024 decemberében árfolyamkorrekció okán megemelték; a felhívások így megemelkedett keretösszegeit ugyanakkor a kapcsolódó támogatási szerződések módosítása még nem követte le, utóbbi jelenleg is folyamatban van.

A leszerződött projektek vizsgálata azt mutatja, hogy a 121 projekt túlnyomó többsége a már 2024 során elindított MAHOP Plusz 2.3.1 felhívás keretében valósul meg; a projektek méretei ugyanakkor nagy szóródást mutatnak.

9. TÁBLÁZAT: MAHOP PLUSZ – SZERZŐDÖTT PROJEKTEK TÁMOGATÁSI ÖSSZEG SZERINTI MEGOSZLÁSA, NEM-KIEMELT FELHÍVÁSOK

	10 millió forint alatt	10-25 millió forint között	25-100 millió forint között	100-400 millió forint között	400 millió forint felett
MAHOP_PLUSZ-2.1.1-25	2	2	2	3	0
MAHOP_PLUSZ-2.3.1-24	37	29	32	5	1
MAHOP_PLUSZ-2.5.1-25	0	0	1	1	0
Arány	32%	26%	31%	7%	4%

Forrás: palyazat.gov.hu; adatok lekérése: 2026.03.09.

4.2.3. A felhívások áttekintése

4.2.3.1. Technikai segítségnyújtás felhívások

MAHOP Plusz 3.1.1-24 - A MAHOP Plusz megvalósítását szolgáló Technikai Segítségnyújtás

10. TÁBLÁZAT: MAHOP PLUSZ 3.1.1-24 - A MAHOP PLUSZ MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TECHNIKAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

Projekt tervezett megvalósítása	2024.01.01-2029.12.31.
Keretösszeg (ÉFK, 2026. márc.)	1.236.000.000,- forint
Szerződésben megítélt támogatás összege	1 168 562 579,- forint
Eddigi kifizetések	513.142.781,- forint

Forrás: palyazat.gov.hu, ÉFK

Az Agrárminisztérium által megvalósított Technikai Segítségnyújtás kiemelt projekt közel 1,2 milliárd forint támogatással biztosítja a MAHOP Plusz források hatékony, eredményes, szabályszerű és átlátható végrehajtását, valamint biztosítja a végrehajtásért felelős intézményrendszer (köztük a Monitoring Bizottság) magas színvonalú működését²². Ennek keretében biztosítja az Irányító Hatóság a program megvalósításához szükséges előkészítő, monitoring, adminisztratív, technikai segítségnyújtási, értékelési, tájékoztatási, kommunikációs, panaszkezelési, valamint audit- és kontrolltevékenységek megvalósítását. A projekt során kiemelt figyelmet kap a kommunikáció és az információmegosztás, a hálózatépítés, a program megvalósításában szereplők tudatosságának növelése, valamint az együttműködés és a tapasztalatcsere ösztönzése.

A program előrehaladása, a 2025 nyarán meghirdetett felhívások, valamint az egyre erősödő ágazatközi együttműködés nyomán 2025 ősztől a potenciális kedvezményezettek támogatására egy új, ingyenes pályázati tanácsadási szolgáltatást indult el a technikai segítségnyújtás keretén belül, a MA-HAL szakmaközi szervezet bevonásával^{23, 24}. A korábbi pályázási tapasztalatok azt mutatták, hogy különösen a kisebb szereplők tekintetében, a pályázati ciklusba való bekapcsolódás legnagyobb korlátja a pályázatokhoz kapcsolódó kapacitás-, készség- és információhiány, különösen az adminisztráció vonatkozásában. Az így elindított tanácsadási támogatás célja, hogy az ágazati szereplőket minél szélesebb körben megszólítsa és nekik dedikált segítséget nyújthasson a pályázati életciklus minden szakaszában (ld. jogosultsági kérdések, feltételek értelmezése, hiánypótlások lekerekítése), az igényelt formában (pl. IH-állásfoglalás kérése specifikus kérdésekben). A megvalósításba bevont, MAHOP-specifikus pályázati és intézményrendszeri tapasztalattal rendelkező munkatárs a szervezet közvetett hirdetésein túl (szaklapok, szakoldalak) közvetlen (telefonos, személyes) megkeresésekkel éri el a célcsoportot – utóbbi vonatkozásában az ágazat

²² Ld. pl. <https://kormany.hu/hirek/uj-lenduletet-kap-a-mahop-plusz-megvalositasa>

²³ <https://ma-hal.hu/2025/11/12/palyazati-szaktanacsadas/>

²⁴ A MA-HAL Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet az értékelés írásakor 132 taggal bír, így elmondható, hogy az ágazat szereplőinek többségét közvetlenül képviseli, emellett támogatást nyújt az ágazat többi, nem-tag szereplője számára is. A technikai segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatása minden ágazati szereplő számára elérhető, nem csak a MA-HAL tagoknak

szereplőinek többségével már kapcsolatba is lépett²⁵. A közvetlen tanácsadási tevékenységet rendszeres hírlevelek egészítik ki, akik a mindenkori releváns témakörökre koncentrálnak (pl. népszerű felhívások aktuális életciklusához igazodó kérdések taglalása).

A MA-HAL által nyújtott tanácsadási szolgáltatás pályázatírást nem foglal magába, ugyanakkor összeköti az érdeklődő kedvezményezetteket olyan pályázatírókkal, akik mára már rendelkeznek a MAHOP Plusz támogatásokhoz kapcsolódó specifikus tudással és ismerettel. Sőt, a MA-HAL ösztönözte, hogy a pályázatírók között közvetlen „információs körgyűrű” jöjjön létre: egymással kapcsolatba lépjenek és tapasztalataikat megosszák, hogy a pályázóknak minél célzottabb és hatékonyabb segítséget tudjanak nyújtani.

A fenti „ökoszisztéma” együttműködés 2026 elejére oda fejlődött, hogy a szereplők immár kölcsönösen keresik meg egymást: nem csak a MA-HAL lép fel kedvezményezően, hanem egyre több korábbi, illetve eddig nem pályázó keresi meg őket, ahogy már az is természetes, hogy egy pályázatíró fordul a MA-HAL-hoz tanácsadási kérdésekben. A szolgáltatást a piaci szereplők nagyra értékelik, ugyanis korábban – a VP-vel ellentétben, ahol a falugazdász hálózat korábban is segítette dedikáltan a szereplőket – ilyen személyre szabott, államilag támogatott szolgáltatás nem volt elérhető az ágazat szereplői számára.

MAHOP Plusz 3.1.2-24 - A MAHOP Pluszhoz kapcsolódó támogatási kérelmek állami projektértékelői feladatának támogatása

11. TÁBLÁZAT: MAHOP PLUSZ 3.1.1-24 - A MAHOP PLUSZ MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TECHNIKAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

Projekt tervezett megvalósítása	2024.01.01-2029.09.3.
Keretösszeg (ÉFK, 2026. márc.)	40.000.000,- forint
Szerződésben megítélt támogatás összege	40.000.000,- forint
Eddigi kifizetések	40.000.000,- forint

Forrás: palyazat.gov.hu, ÉFK

A Nemzeti Fejlesztési Központ által megvalósított technikai segítségnyújtás célja az állami projektértékelői jogviszonyból fakadó ellátása, azon belül is a MAHOP Plusz keretében támogatott projektek értékelésben résztvevők díjazásának biztosítása. A projekt megvalósítása a támogatási kérelmek beérkezésével párhuzamosan folyamatban van és a ciklus végéig fog futni.

²⁵ A kimaradók jellemzően azok a nagyobb vállalkozások, akiknél a fentebb jelzett kapacitás-, készség- és információhiány nem jelenik meg

4.2.3.2. Meghirdetett nem-kiemelt felhívások

MAHOP Plusz 1.3.1-25 – A fenntartható természetesvízi halgazdálkodás támogatása

12. TÁBLÁZAT: MAHOP PLUSZ 1.3.1-25 – A FENNTARTHATÓ TERMÉSZETESVÍZI HALGAZDÁLKODÁS TÁMOGATÁSA

Keretösszeg (2026. márc.)	2.369.000.000,- forint
Beadás időablaka	2025.09.01.- 2026.12.31.
Támogatás összege	25-400 millió forint
Támogatható projektek száma	8-12
Támogatás célja	A természetesvízi halgazdálkodással érintett NATURA 2000 területek és más természetvédelmi oltalom alatt álló vízterületek, valamint az ezekbe a kategóriákba nem sorolt természetes vizek rehabilitációja.
Támogatási feltételek	A támogatási kérelmet benyújtó szervezetek a megvalósítandó projektek keretében – többek között - vállalják a természetesvízi halgazdálkodás fenntartását és szakmai alapú hasznosítását, a természetes halközösség megőrzését és erősítését szolgáló haltelepítést, az élőhelyek fenntartását, fejlesztését és rehabilitációját, továbbá az ívó-, búvó- és táplálkozási helyek kialakítását és karbantartását a fejlesztések támogatásán keresztül.

Forrás: palyazat.gov.hu

A 100%-os támogatási intenzitással megvalósuló felhívásra a halgazdálkodási vízterületek halgazdálkodási hasznosítói, valamint a halgazdálkodásra jogosult és haszonvétellel járó tevékenységet folytató közjogi szervek jogosultak – ennek megfelelően a Magyar Országos Horgász Szövetség mint jogosult kiemelt szereppel bír a felhívásban. A támogatott projektek vonatkozásában ugyanakkor fontos figyelembe venni, hogy megvalósításuk kötelező közbeszerzési eljárások lefolytatásával jár, ami jelentős erőforrás- és időigénnyel bír.

Eddig összesen egy támogatási igény érkezett be, melynek értékelése még folyamatban van. Így amellet, hogy a támogatás eredményeként megvalósuló élőhelyfejlesztések érdemi hozzáadott értékkel rendelkeznek – és ezek a MAHOP Plusz támogatása nélkül korlátozottabban tudnának csak megvalósulni – a szereplők közös egyeztetése alapján felmerült a forrásátcsoportosítás lehetősége olyan felhívások számára, melyek jelenleg nagyobb abszorpciós kapacitást mutatnak.

MAHOP Plusz 2.1.1-25 - Akvakultúra beruházás támogatása

13. TÁBLÁZAT: MAHOP PLUSZ 2.1.1-25 - AKVAKULTÚRA BERUHÁZÁS
TÁMOGATÁSA

Keretösszeg (2026. márc.)	6.320.000.000,- forint
Beadás időablaka	2025.08.10.- 2027.08.31.
Támogatás összege	6-400 millió forint
Támogatható projektek száma	10-45
Támogatás célja	A hazai akvakultúra KKV-k versenyképességének javítása, a termelőkapacitások gazdaságilag és környezetileg fenntartható bővítése a meglévő akvakultúra-telepek felújításával, korszerűsítésével és újak létesítésével, innovatív megoldások bevezetésével.

Forrás: palyazat.gov.hu

A KKV-k részére 60%-os támogatási intenzitással megvalósuló felhívásra azok pályázhatnak, akik halastavat, vagy intenzív üzemű haltermelő egységet üzemeltetnek és rendelkeznek érvényes vízjogi üzemeltetési engedéllyel. A pályázat révén lehetőség nyílik új akvakultúra-telepek létrehozására, meglévő létesítmények korszerűsítésére, gép- és eszközbeszerzésre, állategészségügyi fejlesztésekre, klímasemleges beruházásokra és adatgyűjtési, elemzési technológiák beszerzésére is.²⁶ A felhívás népszerűségéhez nagyban hozzájárul, valamint jövőbeni potenciálját is emeli, hogy a kapott támogatás – felújításra, korszerűsítésre, bővítésre vagy rekonstrukcióra vonatkozó projekt kivételével – már 2024-ben megkezdett projektekhez igényelhető, amennyiben azok a pályázat benyújtásakor nem minősülnek még fizikailag befejezetteknek.

A felhívás iránti igény kiemelkedő: a benyújtott pályázatok száma meghaladta a tervezett támogatható projektszámot, jelenleg az ÉFK-ban e felhívásra allokált összeg 109 százalékára érkezett be támogatási igény. Ez azzal együtt is jelentősnek mondható, hogy a beérkezett igényeknek mintegy negyede már elutasításra került. Jelenleg a megítélt támogatások (9 projekt) a források 15 százalékát kötik le, míg a keretösszeg további mintegy 65 százalékára beérkezett igények (31 projekt) elbírálás alatt állnak.

²⁶ <https://ma-hal.hu/2025/07/18/uj-tamogatások-segítik-a-hazai-halgazdalkodás-es-akvakultúra-fejlesztést/>

MAHOP Plusz 2.3.1-24 - Halastavak természetiérték-fenntartó szerepének támogatása

14. TÁBLÁZAT: MAHOP PLUSZ 2.3.1-24 - HALASTAVAK TERMÉSZETIÉRTÉK-FENNTARTÓ SZEREPÉNEK TÁMOGATÁSA

Keretösszeg (2026. márc.)	3.191.000.000,- forint
Beadás időablaka	2024.10.25.- 2025.09.30.
Támogatható projektek száma	1-60
Támogatás célja	Az ökológiai szolgáltatásokat biztosító akvakultúra előmozdítása az ezen szolgáltatásokkal összefüggő többletköltségek és kieső jövedelem részleges kompenzációja révén.
Támogatási feltételek	Amennyiben a támogatást igénylő vállalja program teljes támogatási időszakára (5 év – 2023. január 1. napjától 2027. december 31. napjáig, vagy 2024. január 1. napjától 2028. december 31. napjáig) a haltermelése kapcsán a természet és a biológiai sokféleség megőrzésének és helyreállításának, valamint a tájképi elemek megóvása érdekében a felhívásban meghatározott valamennyi tevékenység teljesítését, úgy a támogatási időszak alatt 40 000 Ft/ha/év támogatásban részesülhet.

Forrás: palyazat.gov.hu

A nem-kiemelt felhívások közül elsőként meghirdetett, egyszerűsített eljárásrenddel megítélt támogatás 100 százalékos támogatási intenzitással nyújt terület-alapú támogatást a halastavak, illetve a haltermeléssel hasznosított víztározó területek üzemeltetőinek, amennyiben azok a felhívás természetiérték-fenntartásra vonatkozó előírásait az ötéves projektidőszakban betartják.

A támogatási kérelmek száma alapján a legnépszerűbb felhívásnak számít a beérkezett 112 pályázattal – ami gyakorlatilag az ágazati szereplők közel több, mint harmadát jelenti –, ebből jelenleg 104 rendelkezik érvényes támogatási szerződéssel. A felhívás ágazati súlyát az is alátámasztja, ha a támogatott 19 ezer hektárnyi halastófelületet a teljes országos felülethez, 26,6 ezer hektárhoz viszonyítjuk. Egyben ezen a felhíváson volt eddig a legtöbb kifizetés a MAHOP Pluszon belül: több, mint 2,1 milliárd forint értékben.

Jelen felhívás támogatási keretösszegének felső korlátját a z operatív program tervezésekor az Európai Bizottsággal történő egyeztetéseken határozták meg, és eredetileg a MAHOP Plusz források 15 százaléka volt fordítható erre a felhívásra. A beérkezett igények, valamint a pályázók prudens projektvégrehajtása nyomán ugyanakkor az Irányító Hatóság kezdeményezte e korlát megemelését és a Bizottság képviselőivel folytatott tárgyalások eredményeként Magyarország könnyítést kapott. Megfelelő szakmai indoklással alátámasztva a korlátot a program következő módosítása során a források 18 százalékára emelkedhet.

MAHOP Plusz 2.5.1-25 - Halfeldolgozás

15. TÁBLÁZAT: MAHOP PLUSZ 2.5.1-25 - HALFELDOLGOZÁS

Keretösszeg (ÉFK, 2026. márc.)	1.698.000.000,- forint
Beadás időablaka	2025.08.10.-2027.08.31.
Támogatás összege	5-400 millió forint
Támogatható projektek száma	5-10
Támogatás célja	A halászati és akvakultúra-termékek feldolgozásához és értékesítéséhez szükséges infrastruktúra (épület, gépek, műszaki berendezések, stb.) létrehozása és a meglévők korszerűsítése. További cél a vállalkozás versenyképességének javítása a feldolgozottsági szint növelésével és a magas hozzáadott értékű termékek gyártásával és forgalmazásával.
Támogatási feltételek	A támogatási kérelmet benyújtó szervezetek, az akvakultúra-ágazati vállalkozások, különösen a kis- és középvállalkozások az együttműködés keretében vállalják a magas feldolgozottsági fokú halászati és akvakultúra-termékek gyártását, valamint a biztonság és a munkakörülmények javítását a fejlesztések támogatásán keresztül.

Forrás: palyazat.gov.hu

A felhívás 50%-os intenzitással nyújt támogatást a halfeldolgozó vállalkozások számára. A pályázat a modern, energiahatékony halfeldolgozási technológiák alkalmazását, új és továbbfejlesztett termékek, feldolgozási eljárások, valamint vállalatirányítási rendszerek bevezetését ösztönzi.²⁷ A felhívás szintén fontos szerepet tölt be a halgazdasági értéklánc e további szegmensének, támogatást nyújtva a fogyasztás ösztönzéséhez kulcsfontosságú, konyhakész, szálkamentes, magas hozzáadott értékű termékek előállításához. A 2.1.1 felhíváshoz hasonlóan a kapott támogatás már 2024-ben megkezdett projektekhez is igényelhető lehet (felújításra, korszerűsítésre, bővítésre vagy rekonstrukcióra vonatkozó projektek kivételével).

A felhívás keretösszegének több, mint 70 százalékára érkezett már be igény, igaz, több pályázat elutasításra került; jelenleg a keretösszeg 12 százaléka van támogatási szerződéssel lekötve, további 34 százalékára vonatkozó igény van bírálat alatt.

²⁷ <https://ma-hal.hu/2025/07/18/uj-tamogatások-segítik-a-hazai-halgazdalkodás-es-akvakultúra-fejlesztést/>

4.2.3.3. Meghirdetett kiemelt felhívások

MAHOP Plusz 1.1.1-24 - Halászati ellenőrzés és nyomon követés támogatása

16. TÁBLÁZAT: MAHOP PLUSZ 1.1.1-24 - HALÁSZATI ELLENŐRZÉS ÉS NYOMON KÖVETÉS TÁMOGATÁSA

Projekt tervezett megvalósítása	2024.12.01-2029.12.31.
Keretösszeg (ÉFK, 2026. márc.)	1.580.000.000,- forint
Szerződésben megítélt támogatás összege	1.495.600.000,- forint
Eddigi kifizetések	934.033.262,- forint

Forrás: palyazat.gov.hu, ÉFK

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal által megvalósított, 100 százalékos támogatási intenzitású kiemelt projekt során az előző ciklusban létrehozott, a természetes vizekbe kerülő halak nyomon követésére szolgáló komplex halgazdálkodási szakrendszer továbbfejlesztésére kerül sor. A halgazdasági szakrendszer bővítése, a jogszabályváltozásokból eredő átvezetések, valamint az ügyfelek számára különböző kényelmi funkciók bevezetése mellett a projekt megvalósítja a hal és haltermék nyomon követését az akvakultúra létesítményektől az utolsó halkereskedelmi pontig; a projekt egyben egy intelligens halgazdálkodási elemzőrendszert is magába foglal²⁸. Emellett a projekt során évente 100 halkereskedelmi pont ellenőrzésére is sor kerül.

A projekt célja a hazai halgazdálkodás versenyképességének növelése, a fogyasztói bizalom erősítése, valamint az élelmiszerbiztonság garantálása a teljes ellátási láncban.

A projekt megvalósításához 934 millió forint előleg már kifizetésre került; megvalósítása jelenleg nem ütközik ismert akadályba.

²⁸ <https://ma-hal.hu/2025/09/30/a-digitalis-nyomon-kovetes-kora-a-nebih-halaszati-ellenorzesekben/>

MAHOP Plusz 1.2.2-24 - Halgazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtések kereteinek kialakítása és MAHOP Plusz 1.2.1-24 - Halgazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtés, -kezelés és –felhasználás támogatása

17. TÁBLÁZAT: 1.2.2-24 - HALGAZDÁLKODÁSSAL KAPCSOLATOS ADATGYŰJTÉSEK KERETEINEK KIALAKÍTÁSA

Projekt tervezett megvalósítása	2025.01.31-ig
Keretösszeg (ÉFK, 2026. márc.)	105.000.000,- forint
Szerződésben megítélt támogatás összege	90.500.000,- forint
Eddigi kifizetések	90.500.000,- forint

Forrás: palyazat.gov.hu, ÉFK

18. TÁBLÁZAT: MAHOP PLUSZ 1.2.1-24 - HALGAZDÁLKODÁSSAL KAPCSOLATOS ADATGYŰJTÉS, -KEZELÉS ÉS –FELHASZNÁLÁS TÁMOGATÁSA

Projekt tervezett megvalósítása	2029.12.31-ig
Keretösszeg (ÉFK, 2026. márc.)	1.474.000.000,- forint
Szerződésben megítélt támogatás összege	1.390.600.000,- forint
Eddigi kifizetések	208.568.915,- forint

Forrás: palyazat.gov.hu, ÉFK

A 100 százalékos támogatási intenzitású felhívásokra támogatási kérelmet az AKI Agrárközgazdasági Intézet Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság nyújthatott be. A felhívások a megfelelő személyi erőforrások finanszírozására és a humán erőforrás minőségi fejlesztésére fókuszálnak: míg az 1.2.2 a kapcsolódó adatgyűjtési tevékenységek kereteinek kialakítására – mely projekt végül alacsonyabb szerződött összeggel fizikailag be is fejeződött és 2025.03.31-gyel le is zárult –, addig az 1.2.1 projekt 2029 végéig biztosítja a kapcsolódó tevékenységek elvégzését.

A feladatok magukba foglalják többek között az akvakultúra termelésre vonatkozó adatgyűjtési tervek és jelentések elkészítését, az adatgyűjtések és adatszolgáltatások végrehajtásával kapcsolatos feladatok elvégzését; a DCF adatgyűjtési rendszer fejlesztését és kapcsolódó, kötelezően ellátandó feladatok végrehajtását; a hal termékpályára vonatkozó piaci információs adatgyűjtést; kérdőíves és interjú adatgyűjtést a MAHOP Plusz kedvezményezettjei és érintett felei, valamint további ágazati szereplők körében.

A projekt eredményeként előálló adatvagyron megosztása folyamatos és elérhető a <https://adat.aki.gov.hu/Agazati/Halgazdalkodas> honlapon keresztül.

MAHOP Plusz 2.6.1-24 – Halmarketing

19. TÁBLÁZAT: MAHOP PLUSZ 2.6.1-24 – HALMARKETING

Projekt tervezett megvalósítása	2029.12.31-ig
Keretösszeg (ÉFK, 2026. márc.)	740.000.000,- forint
Szerződésben megítélt támogatás összege	700.354.227,- forint
Eddigi kifizetések	243.199.197,- forint

Forrás: palyazat.gov.hu, ÉFK

A 100 százalékos támogatási intenzitású kiemelt projektet az Agrármarketing Centrum (AMC) valósítja meg. A támogatott feladatok többek között a nemzeti kommunikációs és promóciós kampányok ("Kaj rá!") lebonyolítása a fenntartható akvakultúra-termékek ismeretségének növelésére; a halfogyasztás ösztönzésének korszerűsítése, a bővülő piaci adatbázis hasznosítása, új módszerek alkalmazása; új típusú halmarketing program kidolgozása. Jelen projekt a MAHOP-ban megvalósított, hasonló fókuszú, hétéves projekt folytatásának tekinthető.

A jelenlegi ciklusban kiemelt fókusz jut a hagyományos kommunikációs eszközök (pl. rendezvények) mellett a közösségi médiában történő megjelenésre.

A tevékenységek fókuszában az ágazat egyik kiemelt – korábbi fejezetben részletesen bemutatott – kihívása áll, a hazai halfogyasztás mértékének emelése. Ennek megfelelően a kiemelt projekt kitűzött indikátora az éves, egy főre jutó halfogyasztás emelése, 5,8-ról 6,9 kilogrammra.

Ehhez elengedhetetlen a megindult iparági-ágazati együttműködések folytatása és további kiterjesztése, a közös gondolkodás erősítése, a piaci visszajelzések közvetlen becsatornázása a kommunikációs kampányok továbbfejlesztésébe.

4.2.3.4. Eddig meg nem hirdetett felhívások

MAHOP Plusz 2.2.1. – A tudásalapú akvakultúra fejlesztés támogatása

A 2026. első felében meghirdetni tervezett felhívás 75 százalékos támogatási intenzitással, az aktuális ÉFK szerint 1,3 milliárd forintos keretösszeggel támogatná az akvakultúra ágazat fejlesztését célzott kutatásokon keresztül.

A megvalósítást nehezítheti, hogy ezen a területen a legaktívabb szereplők az akvakultúra-kutatással foglalkozó egyetemek, akik ugyanakkor a kapcsolódó kötelezettség-szegési eljárás okán jelenleg nem tudnak pályázni, így várhatóan a meghirdetés végső keretösszege alacsonyabb lesz és forrásátcsoportosításra kerül sor.

MAHOP Plusz 2.4.1 – Termelői szervezetek létrehozásának támogatása

A szintén 2026. első felében meghirdetni tervezett felhívás hasonlóképp 75 százalékos támogatási intenzitással kívánja, az aktuális ÉFK szerint 118 millió forint forrással támogatni a termelői szervezetek létrehozását és a kapcsolódó szakmai érdekképviseleti tevékenységet, piacszervezési feladatokat.

Habár az elszámolhatóság kezdetét a felhívás 2025 januárjában kívánja meghatározni, jelenleg nem egyértelmű, hogy a felhívás sikerrel meg tud-e valósulni. A beavatkozás számára

az uniós jogszabály által előírt pályázói célcsoportot jelentő szakmaközi szervezet jelenleg még nem létezik Magyarországon, és a jelenlegi ágazati egyeztetések alapján nem egyértelmű, hogy a közeljövőben meg tud-e alakulni egy olyan szakmaközi szervezet, amelyik az érdekképviselően túl közös értékesítést is végez – ami az intézkedésre való pályázásnak az egyik előfeltétele.

MAHOP Plusz 2.7.1 – Krízishelyzet-alap-támogatás

Tekintettel arra, hogy a jogcímen támogatás az Európai Bizottság által jelzett krízishelyzet kezelésére folyósítható, az orosz-ukrán háború kapcsán pedig Magyarország már biztosított – még a MAHOP-on keresztül – részleges kompenzációt a megemelkedett takarmányárak vonatkozásában, jelenleg megfontolás alatt van a felhívásra a tervezéskor allokált források átcsoportosítása más intézkedésre. Ez a felhívás korábban meg sem jelent az ÉFK-ban.

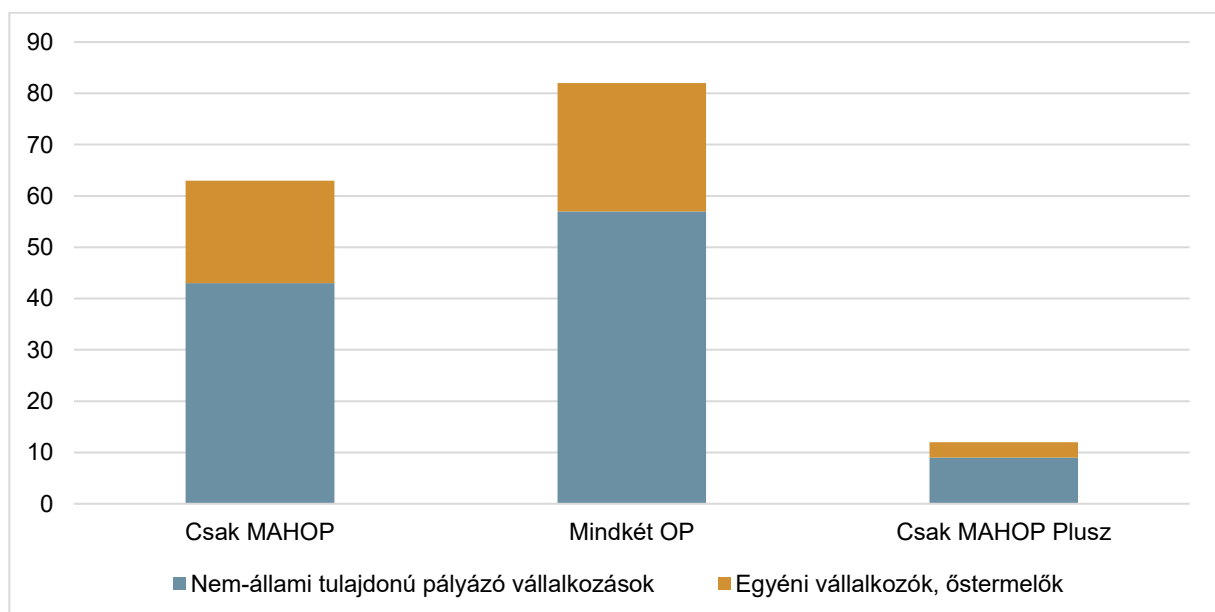
MAHOP Plusz 3.1.3-24, MAHOP Plusz 3.1.4-24

Két eredetileg tervezett, és az ÉFK korábbi változataiban meg is jelent felhívások a technikai segítségnyújtás keretén belül támogatták volna összesen 140 millió forint értékben a program értékelési és a kommunikációs tevékenységeit. Ezeket a feladatokat azonban végül az Irányító Hatóság saját hatáskörében megvalósítja, így ezek a kiemelt projektek már törlésre is kerültek a tervezett felhívások köréből.

4.2.4. A pályázói kör jellemzése

A MAHOP és a MAHOP Plusz programok együtt 177 szerződött támogatással rendelkező kedvezményezettel rendelkeznek; míg a MAHOP 163 egyedi kedvezményezettel rendelkezett, addig a MAHOP Plusz a jelenlegi, kezdeti fázisában is már 105 kedvezményezettel rendelkezik úgy, hogy még számos (ld. MAHOP Plusz 2.1.1) beadott pályázat elbírálása még folyamatban van. A program jelenlegi, kezdeti fázisában elmondható, hogy a MAHOP Plusz 105 kedvezményezettje közül 91-en kaptak a MAHOP programban is támogatást, és két állami szereplőt (Nemzeti Fejlesztési Központ, illetve Agrárminisztérium) leszámítva 12 új kedvezményezettje van a programnak: 3 egyéni vállalkozó / őstermelő, és 9 vállalkozás.

23. ÁBRA: A MAHOP ÉS A MAHOP PLUSZ TÁMOGATOTT VÁLLALKOZÁSAI (DB)

Forrás: palyazat.gov.hu, 2026.03.08-i lekérdezés

Az új kedvezményezettek túlnyomóan a MAHOP Plusz 2.3.1 felhívás pályázataira szerződtek, egyetlen új pályázó szerződött akvakultúra beruházási támogatásra, egyben egy jelentős fejlesztést végrehajtva, 182 millió forintos támogatást elnyerve.

Ezzel együtt, ha az újonnan pályázó nyertesek számát összevetjük a korábban bemutatott ágazati áttekintéssel, azaz az ágazatban aktív mintegy 300 fős vállalati sokasággal, és ehhez hozzávesszük, hogy e vállalkozásoknak mintegy fele pályázott már a MAHOP keretein belül, **a már most szerződött új vállalkozói szám a korábban kimaradó sokaság közel 10 százalékát jelenti.**

Ezzel együtt számos jel mutat arra, hogy a MAHOP Plusz kedvezményezetti körét várhatóan érdemben lehet még tovább bővíteni.

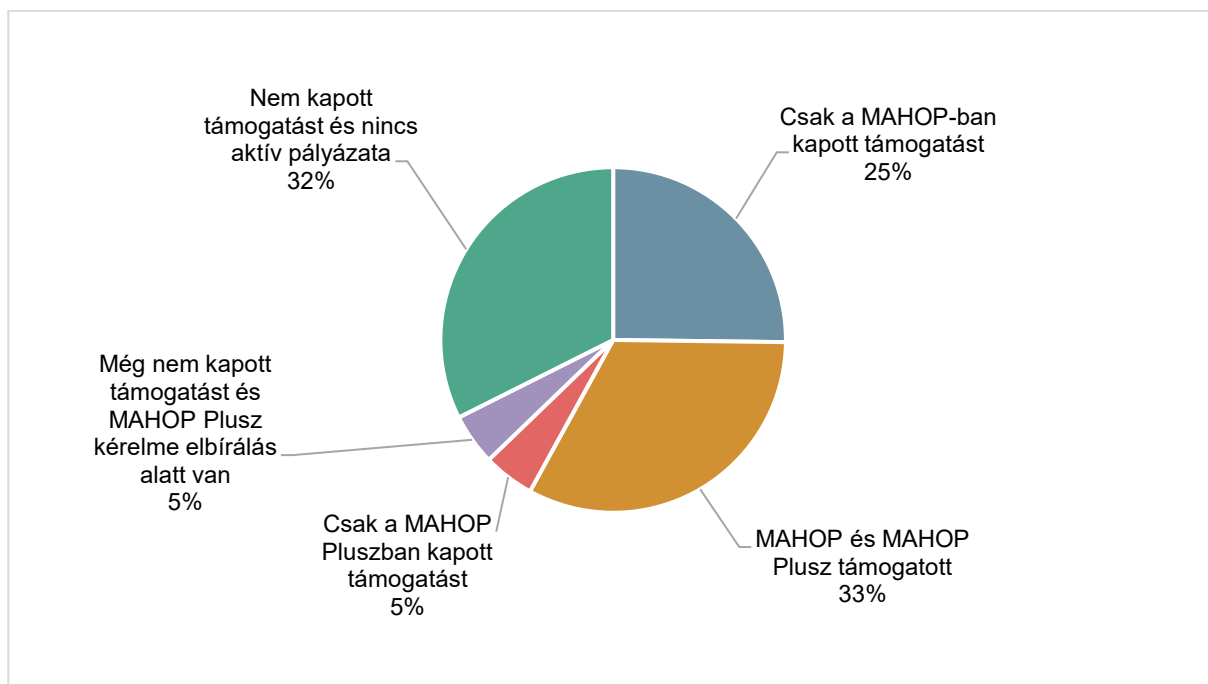
- + Általános intézményrendszeri-ágazati tapasztalat, hogy a célcsoport kedvezményezettek 2026 eleje óta kiemelt érdeklődést mutatnak a pályázatok iránt: a megemelkedett pályázás mellett ez az Irányító Hatósághoz és a Közreműködő Szervezethez beérkező megemelkedett megkeresésszámon is érezhető.
- + Ez részben összefügg a technikai segítségnyújtás jelzett kibővítésével is, ahol sikerült olyan halgazdálkodó vállalkozásokat is megszólítani, akik korábban nem pályáztak, továbbá a 2.3.1 által támogatott szereplőket aktívan ösztönözni, hogy további pályázatot adjanak be, így különösen a 2.1.1 felhívás nyújtotta fejlesztési lehetőségekre.
- + A jelenleg 57 elbírálás alatt lévő támogatási kérelem²⁹ vizsgálata megerősíti ezt a trendet:
  - 35 kérelem olyan pályázóhoz köthető, ahol a pályázó már rendelkezik jóváhagyott MAHOP Pluszban támogatással, és ezek közül 29 olyan kérelem, ahol a 2.3.1-ben elnyert támogatást követően a pályázó a 2.1.1 felhívásra is adott be pályázatot; azaz a működésének biztosítását támogató, területhez kötött támogatást követően immár kifejezett fejlesztésre is igényel támogatást.
  - Emellett 22 kérelem új szervezethez köthető a MAHOP Plusz vonatkozásában, ráadásul közülük 13 olyan szervezethez köthető, aki korábban még a MAHOP-ban sem nyert támogatást – közülük 7 kérelem eleve a MAHOP Plusz 2.1.1 felhívására irányul.

---

²⁹ Közvetlen IH adatszolgáltatás, 2026.03.17.

24. ÁBRA: A POTENCIÁLIS KEDVEZMÉNYEZETTI KÖR MEGOSZLÁSA (300 FŐS POTENCIÁLIS PÁLYÁZÓI KÖRT FELTÉTELEZVE)

Forrás: palyazat.gov.hu, IH adatszolgáltatás

- Kiemelendő emellett, hogy **a 13 új pályázó elbírálás alatt álló támogatási kérelme összesen 2,3 milliárd forint támogatásra irányul**, azaz a MAHOP Plusz érdemi ágazati igényt tudott megmozgatni, különösen a 2.1.1 felhíváson keresztül, ami ennek az összegnek a mintegy 80 százalékát teszi ki.

Amennyiben a korábbi fejezetek alapján az ágazatban a potenciális kedvezményezetti kört 300 főre becsüljük, elmondható, hogy a MAHOP e kör felét el tudta érni felhívásain keresztül. Amellett, hogy e körnek már közel 40 százalékát a MAHOP Plusz rövid felfutása alatt is elérte, látható, hogy a MAHOP Pluszban sikeresen megszólította egy új pályázói kört, aki korábban nem vett részt a programokban. A MAHOP Plusz felhívásaira ennek megfelelően további igény beérkezése várható, mind (1) a már korábban MAHOP Pluszban pályázók részéről – egyértelmű trend a vállalkozók újrappályázása –, mind (2) a korábbi MAHOP-os pályázók köréből, akik a MAHOP Plusz felhívásaira eddig még nem mozdultak meg, mind (3) további új pályázók bevonásával, akik körében látható, hogy az elmúlt fél évben megvalósított eszközökkel őket el lehet érni, így a kör várhatóan tovább bővíthető.

4.2.5. Indikátor-előrehaladás

Az indikátorok előrehaladásának értékelése a program végrehajtásának jelenlegi fázisában nehéz: bár a pályázási ciklus beindult és egyre nagyobb mértékben kerülnek benyújtásra és odaítélésre a támogatási kérelmek, a projektek tényleges megvalósításának a felfutása várhatóan az idei évben indul meg.

**20. TÁBLÁZAT: AZ ETHAA-RA VONATKOZÓ TELJESÍTMÉNYMUTATÓK
(MŰVELETEK SZÁMA, DB)**

Egyedi célkitűzés	2029. évi cél	Kiv. műv., 2025.12.31.	Végreh. műv., 2025.12.31.
1.4. A hatékony halászati ellenőrzésnek és végrehajtásnak – a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelmet is beleértve –, valamint a tudásalapú döntéshozatal számára megbízható adatok rendelkezésre állásának az előmozdítása	3	3	0
1.6. Hozzájárulás a vízi biológiai sokféleség és a vízi ökoszisztémák védelméhez és helyreállításához	12	0	0
2.1. A fenntartható akvakultúra-tevékenységek előmozdítása, különös tekintettel az akvakultúrás termelés versenyképességének megerősítésére, biztosítva ugyanakkor e tevékenységek hosszú távú környezeti fenntarthatóságát	110	113	0
2.2. A halászati és akvakultúra-termékek piaci értékesítésének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint e termékek feldolgozásának előmozdítása	7	2	0
5.1. A közös rendelkezésekről szóló rendelet 36. cikkének (4) bekezdése szerinti technikai segítségnyújtás	1	2	0

Forrás: Infosys adatszolgáltatás

Az öt teljesítménymutató vonatkozásában a MAHOP Plusz három esetben már most rendelkezik elegendő kiválasztott művelettel, hogy a 2029. évi célok teljesülni tudjanak. Ennek megfelelően két célkitűzés – 1.6 és 2.2 – esetében szükséges a műveletek kiválasztására koncentrálni a megvalósítás tekintetében, továbbá mindegyik célkitűzés vonatkozásában – a program jelenlegi előrehaladásának fényében, értelemszerűen – prioritás a kiválasztott műveletek sikeres végrehajtása, lezárása.

21. TÁBLÁZAT: AZ ETHAA-RA VONATKOZÓ EREDMÉNYMUTATÓK

Egyedi célkitűzés	Mutató	Cél (2029)	Kiv. műv. terv. eredm. (2025.12.31.)	Végreh. műv. elért eredm. (2025.12.31.)
1.4. A hatékony halászati ellenőrzésnek és végrehajtásnak – a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelmet is beleértve – , valamint a tudásalapú döntéshozatal számára megbízható adatok rendelkezésre állásának az előmozdítása	Kedvezményezett személyek száma	55	55	0
	A rendszer hatékonysága (1-3)	2	-	-
	Telepített vagy továbbfejlesztett ellenőrzési eszközök száma	5	5	0
	Az irányítási kapacitás javítását célzó intézkedések száma	10	11	0
	A rendelkezésre bocsátott adatkészletek és szakvélemények száma	50	50	0
1.6. Hozzájárulás a vízi biológiai sokféleség és a vízi ökoszisztémák védelméhez és helyreállításához	Intézkedések száma	24	0	0
2.1. A fenntartható akvakultúra-tevékenységek előmozdítása, különös tekintettel az akvakultúrás termelés versenyképességének megerősítésére, biztosítva ugyanakkor e tevékenységek hosszú távú környezeti fenntarthatóságát	Nagyobb árbevételt elérő vállalkozások száma	22	1	0
	Létrehozott munkahelyek száma	30	2	0
	Kedvezményezett személyek száma	48	21	0
	Érintett terület mérete (km ²)	150	190,61	0
	A lehetővé vált innovációk száma	25	3	0
	A rendelkezésre bocsátott adatkészletek és szakvélemények száma	10	0	0
2.2. A halászati és akvakultúra-termékek piaci értékesítésének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint e termékek feldolgozásának előmozdítása	Nagyobb árbevételt elérő vállalkozások száma	3	0	0
	Kedvezményezett személyek száma	2	1	0
	A lehetővé vált innovációk száma	5	0	0
	Intézkedések által érintett szervezetek száma	15	14	0

Forrás: Infosys adatszolgáltatás

Az eredménymutatók a teljesítménymutatókkal összhangban jelenleg korlátozott előrehaladást tudnak csak mutatni: az 1.4 és a 2.1 egyedi célkitűzések egyes mutatói a kiválasztott műveletek tekintetében már el is érték a kívánt értéket, így a műveletek eredményes végrehajtásával az adott indikátor teljesítésre fog kerülni, és az értéket közel teljesíti a 2.2 célkitűzés egyik mutatója is (érintett szervezetek száma); ugyanakkor a mutatók mintegy felében a 2025 végéig kiválasztott műveletek által elérni kívánt értékek is elmaradnak a 2029. évi célértéktől, így ezen esetekben a kiválasztási eljárások (valamint a jövőben meghirdetendő új felhívások kialakítása) során figyelemmel kell lenni.

4.2.6. Forrásvesztés és kockázata

A MAHOP Plusz a program indításakor betervezett kifizetési ütemtervének 2025. évi, n+3 szerinti elszámolási kötelezettségét nem sikerült maradéktalanul teljesíteni, ami miatt forrásvesztésre került sor, 387.532 euró értékben (2025. december 31-i árfolyamon mintegy 150 millió forint értékben).

<i>euró</i>	2025	2026
Fő allokáció (2022, 2023)	7.314.263	7.070.938
Beszámítható előleg	942.759	188.552
Év végi célérték	6.371.504	6.882.386
Beküldött költségnyilatkozat	5.983.972	
Mérleg	-387.532	

A tényleges forrásvesztés alacsonynak tekinthető (a program unió által biztosított támogatásának mintegy 1 százaléka), ugyanakkor az uniós elszámolási szabályok okán a felmerült forrásvesztés végleges, és annak átvezetése szükséges a program sarokszámain is.

Ahogy a fenti táblából látható, a 2026. év végéig a költségnyilatkozattal elszámolt forrásösszeg közel 4 milliárd forintos értéket szükséges, hogy elérjen, mely az előrehaladási számokat tekintve láthatóan a legnagyobb, programvégrehajtás előtt álló feladat.

Ennek elérése érdekében az Irányító Hatóság már jelenleg is:

- + a lehetőségeihez mérten mindent megtesz a benyújtott (így pl. különösen a MAHOP Plusz 2.1.1 felhívás keretében beérkezett) új támogatási kérelmek elbírálási folyamatának felgyorsításában, melyben a meglévő ágazati együttműködési keretrendszeren keresztül ösztönzi a pályázókat, hogy az átfutási idők rövidüljenek, pl. a hiánypótlási folyamatok vonatkozásában;
- + megvizsgálja a folyamatban lévő projektek idej előrelátható lezárási-kifizetési ütemezését és közvetlenül együttműködik a projekteket végrehajtó szereplőkkel, segítve őket a projektjeik végrehajtásának felgyorsításában és a projektzárásokhoz kapcsolódó adminisztrációs kötelezettségeik teljesítésében; valamint
- + a tervezett OP-módosítás keretében (ld. következő fejezet) forrásátcsoportosítást eszközöl olyan felhívások részére, melyek éven belüli abszorpciós kapacitással is rendelkezhetnek (pl. a MAHOP Plusz 2.3.1 felhívás részére).

A kockázat kezelése különös jelentőséggel bír nem csak a források aktuális elvesztésének, hanem a következő időszak programjának megágyazása szempontjából is, hogy az ágazat fel tudja mutatni, hogy a fejlesztési forrásokra tényleges igénye van.

4.2.7. Tervezett OP-módosítás

Az elkövetkező hónapokban több szempontból is időszerűvé, indokoltá vált az operatív program módosítása.

- + Az OP-módosítás leglátványosabb eleme az egyes intézkedések között tervezett forrásátcsoportosítások átvezetése, a tervek szerint az alábbiakat követve.
  - A MAHOP Plusz 2.7.1 tervezett felhívás keretösszege drasztikusan csökken, tekintettel arra, hogy e krízisintézkedés aktiválására várhatóan nem kerül sor a ciklusban.
  - A MAHOP Plusz 2.3.1-24 felhívás esetében – ahogy azt a korábbi fejezetben bemutattuk – módosításra kerül a keretösszeg az OP-ból a kompenzációs mechanizmusokra fordítható 15 százalékos érték 18 százalékra emelésének köszönhetően.
  - A 2.7.1-es felhíváson felszabadult összeg további részét a MAHOP Plusz 2.1.1-25 felhívásra allokálják, tekintettel az ottani jelenleg tapasztalható magas mértékű igényre.
  - Az előző fejezetben bemutatott, csekély mértékű, 2025. évi forrásvesztés a várhatóan még idén meghirdetésre kerülő MAHOP Plusz 2.2.1 felhíváson kerül leírásra (melyre a várható alacsony érdeklődés hátterét a korábbi fejezetben mutattuk be).
- + Az így történt átcsoportosítások a 2.1.1 és a 2.3.1 felhívások javára hozzájárulnak a 2026. évi forrásvesztés kockázatának csökkentéséhez.
- + Emellett kisebb technikai pontosítások átvezetésére is sor kerül, így például személyi és feladatszervezési kérdések, valamint néhány indikátor pontosítása kapcsán.

Az Operatív Program módosítására a Bizottság illetékes képviselőivel folyamatos egyeztetésben kerül sor, észrevételeik figyelembe vételével.

Az OP-módosítás elfogadását követően értelemszerűen keletkezik egy adminisztratív, nyomon követési feladat, ami kiterjed többek között a változások dokumentumok szintjén történő lekövetésére (ld. érintett felhívások módosítása).

4.3. A megvalósítás tapasztalatai (primer adatfelvétel eredményei)

A fentiekben a felhívásonként, illetve a program vonatkozásában összesítetten bemutatott megállapításokon túl az értékelés során az ágazat szereplői számos további tényezőre rávilágítottak a program megvalósításához kapcsolódóan.

4.3.1. Intézményrendszer: folyamatok és együttműködés

Az ágazati szereplők egyöntetű véleménye, hogy az intézmények (Id. IH és KSZ), és az ágazati szereplők (Id. szakmaközi és szakmai szervezetek) közötti együttműködés jelenleg példaértékű: a szereplők a sokéves munka eredményeként megtalálták a hangot egymással és a felmerülő kérdésekben meghallgatják egymást, együtt gondolkodnak és közös megoldásokra törekednek.

„Most valahogy minden úgy összeállt.”

Az érintettek pozitív megélését erősíti, hogy a MAHOP idején az intézményrendszeri támogatás gördülékenységét nehezítették a szervezeti átalakítások és az ebből fakadó cserék a szakértők körében.

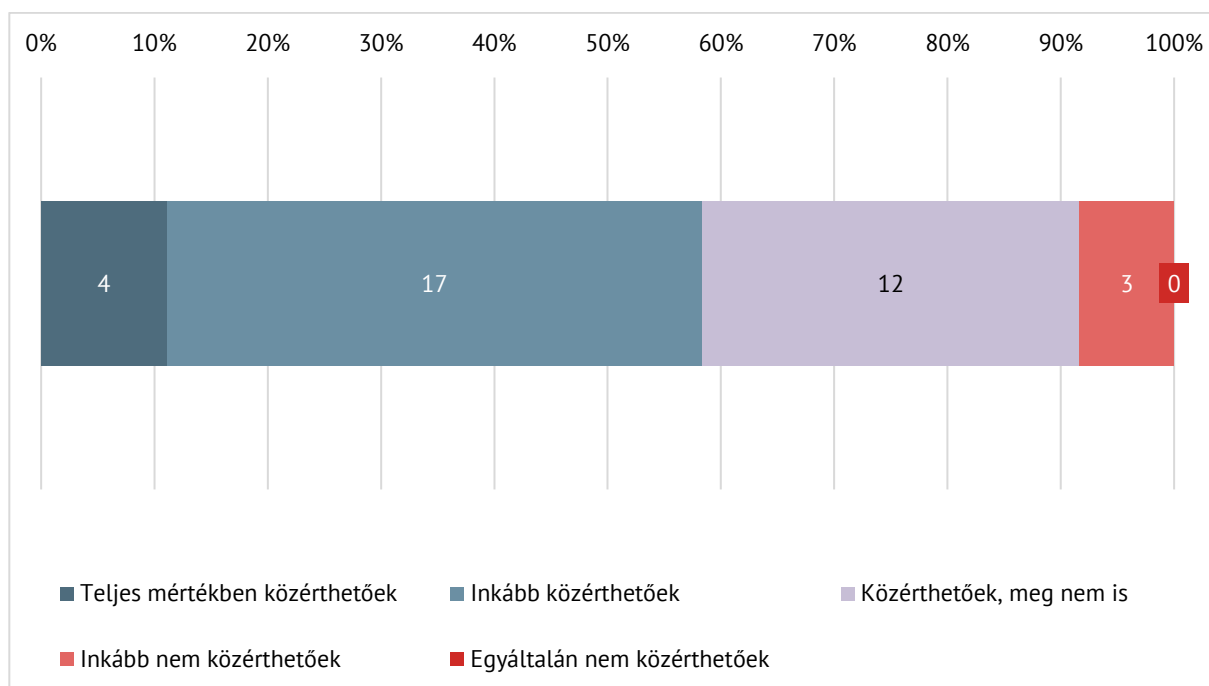
Mostanra azonban a szereplők a felmerülő kihívásokat jól le tudják reagálni és konstruktív, szakmai együttműködés alakult ki közöttük. Érezhető, hogy minden szereplő célja közös: a támogatások eljuttatása a termelőkhez és feldolgozókhöz, hogy az ágazat fejlődése minél szélesebb és stabilabb alapokon biztosított legyen.

Ez számos elemén tetten érhető:

- + A MAHOP Plusz megélése jóval „felhasználóbarátabb” a potenciális pályázók részéről, ahol az uniós elvárásoknak való megfelelés mellett az IH törekszik arra, hogy valódi konzultáció keretében, „fogyasztható” verzióban készítse elő a felhívások dokumentációit. Így például a felhívások előkészítése során az észrevételeket gyakran már a FEMCS munkacsoportok szintjén figyelembe veszik és beépítik a felhívásokba.

25. ÁBRA: MENNYIRE TARTJA KÖZÉRTHETŐNEK A MAHOP PLUSZ FELHÍVÁSOKBAN MEGFOGALMAZOTTAKAT? (N=36)

Forrás: Századvég adatfelvétel, 2025. november

- + Ehhez kapcsolódik, hogy például a felhívásokban támogatott eszközlistát, a mindenkori jogszabályi keretek figyelembe vételével, az Irányító Hatóság a szakmával együttműködésben határozza meg, melynek eredményeként egyre szakmaibb a lista és egyre inkább az ágazat tényleges igényeit tükrözi.
- + A 2014-20-as időszakban, a pályázók gyakran tapasztaltak hosszú átfutási időket (pályázatok elbírálása esetén pl. akár másfél-kétéves átfutást). Ezzel szemben a jelenlegi, 2021-27-es felállított folyamatok és kialakított együttműködés együtt biztosítják a jogszabályi határidők rendszerinti betartását, miközben a felmerülő kérdések és értelmezendő pontok vonatkozásában az intézményi szereplők a pályázók rendelkezésére állnak, szükség esetén utánajárnak – működik a kölcsönös kommunikáció, a közös gondolkodás.
- + A Közreműködő Szervezet a hiánypótlások vonatkozásában – az ágazati szereplők meglátásában: sikerrel – törekszik arra, hogy a pályázókkal történő kommunikációjában, így pl. a hiánypótlási felhívásokat átláthatóan, strukturáltan ossza meg a pályázókkal, hogy sikeres lehessen a támogatási kérelmük.
- + A pályázati ügyfélszolgálattal a KSZ szintén rendszeres kapcsolatban van és egyedi segítséget nyújt számukra a pályázók részéről felmerülő részletkérdések megítélésében.
- + Az együttműködés egyben kiterjed a szélesebb intézményrendszerrel folytatott konzultációkra is, így pl. adott kérdések kezelésének egyeztetésére az ellenőrző hatósággal – ami nem minden operatív program esetében mondható általános gyakorlatnak.
- + Külön segíti ezt az együttműködést a technikai segítségnyújtás bemutatott módosítása, melynek eredményeként egy dedikált támogatáspolitikai és pályázati szakértő segíti a

pályázói kört – különösen a kisebbeket, akik nehezebben igazodnak el a támogatási rendszerben.

- + A program ilyen módon történő megvalósítása ráadásul olyan szakértőkkel történik, akiknek program- és projektmegvalósítási, valamint támogatáspecifikus ismerete mély, így valódi szakmai tartalommal, hozzáadott értékkel tudják megtölteni a folyamatokat.

Az intézményrendszeri működésben mindezzel együtt előforduló hibákról elmondható, hogy nem a rendszer működéséből fakadnak, hanem egyedi eseteknek tekinthetők; a szereplők következetesek és egyértelműen a szabályos programmegvalósításra törekednek. A jelen időszakban eddig lefolytatott rendszerértékelés fókuszában a kapacitások rendelkezésre állása volt, ami a közszféra egészére elmondható kihívásokon (ld. rekrutáció) túlmutatóan nem állapított meg nagy kihívást.

4.3.2. Pályázók kihívásai – Nem-kiemelt felhívások

A nem-kiemelt pályázók legnagyobb kihívása az ágazat jellegéből fakad: az eleve kicsi ágazat szereplői között nagyon sok a kisvállalkozás, egyéni vállalkozás és őstermelő családi gazdálkodás, akik gyakran nem rendelkeznek megfelelő kapacitással és készségekkel a támogatáspolitikai források eléréséhez, és egyszerűen nem igazodnak el a pályázati rendszerben, a támogatások lehívásához kapcsolódó adminisztrációs kihívások kezelésében. A támogatási kérelmek elutasításának legfőbb oka a pályázók felkészületlensége és a nagyon hiányos pályázatok beadása (melyek így gyakran a jogosultsági minimumkritériumoknak sem felelnek meg).

Különösen a támogatáspolitikai nyelvezetének idegensége jelent kihívást a pályázók számára, egyes elvárásoknak való megfelelés (pl. üzleti tervek részleteinek kidolgozása) pedig nagyon eltérő gondolkodást kíván tőlük a mindennapi munkájukhoz képest. A rutin és a tapasztalat hiányának eredményeként a MAHOP Plusz esetében már az időszakváltás okozta szükségszerű változások lekövetése, az újhoz való igazodás (pl. új horizontális elvárásoknak való megfelelés) is nehézséget jelenthet; a felhívások által adott esetekben megkövetelt háttérdokumentáció (pl. klímareziliencia vizsgálat, megvalósíthatósági tanulmány, érvényes építési engedéllyel rendelkező kiviteli tervek) pedig gyakran önmagában elriaszt ágazati szereplőket a pályázástól. A kérelmek benyújtásához és a projektek szabályos végrehajtásához kapcsolódó segéddokumentumok köre emellett tág (pl. elszámolási útmutató, szállítói nyilatkozatok), ahol, ha egy dokumentum figyelembe vétele nem megfelelő, az banális és olykor nehezen korrigálható hibákhoz vezethet a pályázati folyamat során. Mindez pedig együtt tovább tudja erősíteni az ágazatban meglévő bizalmatlanságot.

A pályázati rendszer ugyanakkor a jövőben is komplex marad és a (hazai, uniós, audit) szabályrendszereknek való megfelelés érdemi megkövetésekkel és adminisztrációs feladatokkal fog járni. Ezzel együtt a bemutatott kihívások áthidalására az eddig megtett intézményi lépések – így az intézményrendszer egyre kiterjedtebb és személyre szabottabb támogatása, a segédletek és mellékletek folyamatos fejlesztése, a hiánypótlások strukturálása és részletezése, a halgazdasági és akvakultúra programok sajátosságait ismerő szakértők körének bővülése – érezhetően megfelelőek és jó irányba mutatnak, beérésük és a már jelenlegi megugrott pályázói mutatókon is túlmutató, kézzel fogható eredményük a 2026. év során várható.

A projektek ellenőrzése során tapasztalt szabálytalanságok mindemellett egyediek, rendszerszintű szabálytalanságokat az eddigi ellenőrzések nem tártak fel. Tipikus hibaként a projekt tartalom-módosítások (pl. egyedi termékcserék, beruházások megvalósítása) intézményrendszer felé történő jelzésének elmaradása, illetve piaci árigazolásokhoz kapcsolódó hiányosságok szoktak megjelenni a végrehajtás során.

4.3.3. Pályázók kihívásai – Kiemelt felhívások

A kiemelt felhívások projektmegvalósításai alapvetően gördülékenyen haladnak.

Egy-egy esetben merülhet fel kihívásként a támogatási szerződések módosítása az ÉFK-ban korábban átvezetett árfolyamkorrekció okán, ami ugyanakkor végső soron a projekt műszaki-szakmai tartalmának bővítése mellett csupán adminisztratív kérdésként jelenik meg.

A projektek megvalósításának kezdetén a program megvalósítását támogató informatikai rendszer ugyanakkor nem minden esetben volt egyértelmű a kedvezményezettek számára és a vártnál tovább tartott, hogy a felépítését kitapasztalják. Emellett több esetben felmerült a rendszer időigényes működése. A felmerülő kihívásokra, technikai nehézségekre ugyanakkor az Irányító Hatóságtól a pályázók rendre segítséget kaptak.

4.3.4. Nem-pályázók köre

A fentiekkel együtt elmondható, hogy azonosítható egy olyan ágazati kör, akik a pályázáshoz kapcsolódó támogatások bármilyen széles körének ellenére úgy látják, hogy nem fognak támogatási kérelmet benyújtani. A mögöttes motivációk jellemzően nem ágazat-specifikusak, azaz a gazdaság többi ágazatában is fellelhetőek, jellegzetesnek mondhatók.

- + Azok a jellemzően idős gazdálkodók, akik már nem kívánják továbbfejleszteni-bővíteni tevékenységüket, hanem a jelenlegi lehetőségeik kifuttatását tervezik.
- + Az előző ponthoz kapcsolódik az a kör, akik bár szívesen bővítenék tevékenységüket, idős lévén azzal szembesülnek, hogy nincs, akinek továbbadják a gazdálkodást, és így céltalannak látják a további fejlesztést.
- + Emellett pedig megjelenik az a réteg, akiknek tevékenységük volumenéből fakadóan a felhívásokban elvárt 40-50 százalékos önerő előteremtése érdemi kihívást jelent, és fejlesztéseik addig terjednek, hogy a jelenlegi működésüket fenntartsák, beszerezzék, amire szükségük van.

Az ágazat egészét tekintve e ponton továbbá kiemelendő, hogy a nagyvállalatok nem tudnak pályázni – és így nem is pályáznak – a számukra releváns feldolgozó tevékenységeket támogató MAHOP Plusz forrásokra, tekintettel arra, hogy az ETHAA rendelet 28. cikke értelmében az ágazat számára rendelkezésre álló forrásokból nem részesülhetnek vissza nem térítendő támogatásban³⁰. A jogszabályi keretrendszerrel összhangban a MAHOP Plusz program egészének vállalati célcsoportját a kis- és középvállalkozások, őstermelők, egyéni vállalkozók, családi gazdálkodók és egyéni cégek képezik³¹; nagyvállalkozások nem részesülhetnek támogatásban a MAHOP Pluszból.

³⁰ (EU) 2021/1139 rendelet, 28. cikk: „Az e rendelet 26. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett, a halászati és akvakultúra-termékek feldolgozására vonatkozó egyedi célkitűzés megvalósítása érdekében a kkv-któl eltérő vállalkozásoknak kizárólag az (EU) 2021/1060 rendelet 58. cikkében meghatározott pénzügyi eszközök, illetve az (EU) 2021/523 rendelet 10. cikkével összhangban az InvestEU keretében nyújtható támogatás.”

³¹ Ld. <https://halaszat.kormany.hu/mahop-plusz>

5. JAVASLATOK A MAHOP PLUSZ HÁTRALÉVŐ MEGVALÓSÍTÁSÁRA

A Bizottság korábban idézett félidei értékelése több átfogó tényezőt is kiemelt, melyek az elemzés eredményeként a programnak már a korai szakaszában sikeres, jó előrehaladási mutatókat elérő tagállamok működését jellemezték.

- + jól bevált folyamatokat alkalmaztak, hatékonyan kommunikáltak, és az ágazati szereplőkkel szoros partnerséget építettek ki;
- + érdemben tudták csökkenteni a kedvezményezettek adminisztrációs terheit, különösen az egyszerűsített költségelszámolási módokon keresztül; valamint
- + hatékony IT végrehajtási és menedzsment eszközökkel rendelkeztek.

A MAHOP Plusz jelen félidei értékelésének megállapításai, és az arra építve megfogalmazott javaslatai egybeesnek az itt megállapított tényezőkkel

5.1. Intézményrendszeri működési modell fenntartása

Ahogy az a korábbi fejezetekben bemutatásra került: **az intézmények (Id. IH és KSZ) és az ágazati szereplők (Id. szakmaközi és szakmai szervezetek) közötti együttműködés jelenleg példaértékű**, a szereplők együtt gondolkodnak és közös megoldásokra törekednek, konstruktív, szakmai együttműködés alakult ki. A felmerülő kihívásokra közösen reagálnak és segítik egymást a felek. Ez lehetőséget ad arra, hogy a program hátralevő részében gördülékeny legyen.

Ezt az együttműködést támogatja és ezért fenntartandó a nemrég kialakított, **dedikált technikai segítségnyújtási tevékenység fenntartása**, mely alkalmas betölteni a híd szerepet a nagyobb (intézményi) szereplők és a kisebb, emiatt nehezebben is elérhető potenciális kedvezményezettek között; emellett aktívan segíti a pályázati folyamatban gyakran érdemi kihívásokkal szereplő vállalkozásokat a pályázati életciklusukban, továbbá segíti a harmadik támogató felek (Id. pályázatírók) felkészültségét is. E támogatás a kiemelkedően pozitív hazai tapasztalatok mellett összhangban van a Bizottság félidei értékeléséhez készített háttér tanulmány javaslatával, miszerint a technikai segítségnyújtást minél célzottabban kell felhasználni, hogy az adminisztrációs korlátok, a jelentkezések és a jelentéstételi kötelezettségek minél kisebb terhet jelentsenek a pályázók számára.

Mindez azért is különösen fontos, mert – ahogy az bemutatásra került – az ágazat egy olyan relatíve kis létszámú közösséget foglal magába, akiknek életében kiemelten fontos a személyes kapcsolat és a bizalmi viszony kiépítése – **ami az elmúlt évek munkájának eredményeként megvalósult.**

Az így kialakított végrehajtási rendszerben például az összegyűlt objektív adatvagyon mellett más uniós programokkal szemben a kedvezményezettek egyedi tapasztalatairól olyan érdemi tudás is felhalmozódik – például az AKI által végrehajtott egyedi, kedvezményezetti szintű adatgyűjtés, vagy a technikai segítségnyújtás közvetlen projekt tanácsadásának tapasztalata során – aminek belső egyeztetéseken, belső workshopok keretében történő feldolgozása érdemben tudja segíteni a program mindenkor végrehajtásának finomhangolását.

Mindezzel együtt fontos – ahogyan azt a Bizottság félidei értékelése is kiemeli – a végrehajtási intézményrendszer kapacitásának fenntartása, folyamatos tudás- és készségfejlesztése a tagállami szinten.

Hasonlóképp, a potenciális pályázói kör (valamint az őket segítői támogatói hálózat) készségeinek és ismereteinek fejlesztési lehetőségeit is érdemes fenntartani és tovább erősíteni (pl. rendszeres rendezvények, hírlevelek útján), ami a szereplők emelkedő felkészültségén keresztül alkalmas lehet arra, hogy a jövőben a magas adminisztratív költségeket érdemben csökkenthesse Magyarország, hogy az allokált források minél nagyobb arányban közvetlenül a végső kedvezményezettek támogatását szolgálhassák.

Ennek megfelelően jelen félidei értékelés kiemelt javaslata a jelenlegi intézményrendszeri működési modell fenntartása, a szereplők támogatása és erősítése jelenleg betöltött szerepeikben, és az ebben bekövetkező további változások minimalizálása.

5.2. Adminisztrációs egyszerűsítés

Az uniós programok végrehajtásának visszatérő eleme az adminisztrációs terhek csökkentése, az előírások lehetőség szerinti egyszerűsítése.

A Bizottság félidei értékelése is megállapítja, hogy – **például az egyszerűsített költségelszámolási módszer (SCO) elterjesztésével** – a sikeres programvégrehajtásban kiemelt szerepet játszanak az adminisztratív egyszerűsítések. Fontos, hogy ezek az egyszerűsítések az elméleten túlmutatóan a gyakorlatban is megvalósuljanak, és mind az intézményi szereplők, mind a kedvezményezettek tisztában legyenek egyszerűsítések alkalmazásával, például az SCO-k esetében a költségek idő- és erőforrásigényes megbontásának elhagyásával.

Az intézményrendszer az eddigiekben is törekedett arra, hogy érthető **segédleteket és útmutatókat** készítsen a pályázók számára; **javasolt ezek fenntartása, lehetőség szerinti továbbfejlesztése, valamint rendszeres bemutatása a pályázók (és a pályázókat segítő szereplők, így pl. a pályázatírók) számára**, ami hatékonyan hozzájárulhat a megélt adminisztrációs terhek csökkentéséhez.

Ez előbbi pont tovagyűrűző hatással is lehet: amennyiben például egy pályázó maga átlátja, hogy egy adott adminisztrációs követelmény teljesítésére még nem készült fel támogatási kérelme beadásának tervezett időpontjában, és így beadását elhalasztja, hogy jobban kidolgozza / megfeleljen az adott feltételnek, azzal az intézményrendszer terheltségét is csökkenti.) Ezt a helyzetet rövidtávon is segítheti már, így **javasolt megfontolni, hogy a pályázatok beadásának minimumkövetelményeit szigorítsa-e a rendszer elmúlt féléves tapasztalata alapján**, miszerint a kérelmek bizonyos elemeinek hiánya következetesen maga után vonja az adott kérelem hiánypótolhatóságának, ezáltal pedig támogathatóságának ellehetetlenülését.

Szintén az egyszerűsítés irányába mutathat a felhívások kapcsán **egy olyan melléklet kidolgozása, ami az egyes felhívásokban a megegyező formában visszatérő, pl. horizontális elvárásokhoz kapcsolódó elemeket külön tartalmazza**. Így a felhívások szövegezésének nem kellene dedikáltan kitérniük minden ilyen elemre, hanem azokat egy különálló, egységes dokumentum tartalmazhatná minden érintett felhívásra vonatkozóan, egyszerűsítve és megkönnyítve a többes pályázók részére az értelmezésüket.

Egyben e feltételek módosítása esetén is elegendő lenne e központi útmutató módosítása, és nem lenne szükséges minden egyes felhívás egyenkénti újramegjelenítése.

Javasolt dedikáltan (azaz pl. e feladatra dedikált kolléga segítségével) nyomon követni a 2028 utáni időszakra vonatkozóan előkészítés alatt álló adminisztrációs egyszerűsítéseket és a lehetőségeknek megfelelően mind az intézményrendszeri folyamatok, mind az ágazati szereplők várható viszonyulása szemszögéből megkezdeni a felkészülést, a jövőbeni folyamatok kialakításának átgondolását. Ilyen elemek különösen:

- + A költség-alapú elszámolás helyetti áttérés a teljesítmény-alapú elszámolásra, azaz az elért mérföldkövekhez kötött elszámolási logikára. Ez a lépés nagy váltást fog jelenteni mind az intézményrendszeri, mind a kedvezményezett oldalán, ugyanis a projektmegvalósítás felelősségét az ellenőrzési megfelelésegről végképp a megvalósítás felelőssége felé tereli. Ezért is fontos, hogy megfelelő induló tudással vértesse fel magát az Irányító Hatóság az elkövetkező év(ek)ben, hogy a 2028 utáni időszaknak az ágazat felkészülten indulhasson neki.
- + Hasonlóképp változást jelenthet a szabályozás egységesítése. A 2028 utáni időszakban a Bizottság tervei szerint érdemben csökken a vonatkozó jogszabályok száma, ami új szabályozási logikát fog maga után vonni. Elengedhetetlen, hogy már az időszak indulásának pillanatában az Irányító Hatóság megfelelő jártassággal rendelkezzen e tekintetben.

Egyben az adminisztrációs költség és -teher vonatkozásában **javasolt az ellenőrzési gyakorlat vizsgálata** abból a szempontból, hogy – hangsúlyozottan a mindenkori jogszabályi keretek figyelembe vételével – nyílik-e lehetőség például a kétszintű ellenőrzések szorosabb összehangolására, adott esetben összevonására. Ez azért aktuális a MAHOP Plusz program esetében, mert a megvalósított projektek számossága más operatív programokhoz képest alacsony, így amennyiben egy központi ellenőrzési gyakorlat minimum ellenőrzésszámot ír elő egy OP vonatkozásában, az a MAHOP Plusz esetében gyorsan a kedvezményezetteknek egy érdemi részének közvetlen ellenőrzését érintheti.

5.3. Informatikai rendszer továbbfejlesztése

Ahogy a Bizottság félidei értékelése is kiemelte, a hatékony IT rendszertámogatás érdemben segítheti a program hatékony végrehajtását. A 2021-27-es időszak elindításakor e tekintetben kihívást jelentett mind az intézményrendszer, mind a kedvezményezettek számára, hogy egy új informatikai támogató rendszer – a FAIR EUPR – került bevezetésre. Mára ugyanakkor a nagyobb szereplők (ld. intézményrendszer, kiemelt projektek megvalósítói) megtanulták a rendszer működését, és a kisebb szereplőket támogató segítők (ld. technikai segítségnyújtás dedikált tanácsadói támogatása, pályázatírók) szintén megtanulták a rendszer működését.

Ezzel együtt, mind a legtöbb informatikai rendszer esetében, **javasolt a FAIR EUPR (EPTK) rendszer további egyszerűsítésének vizsgálatára javaslatokat megfogalmazni a fejlesztők felé** annak figyelembe vételével, hogy egyszerűbb módosítások hogyan tudnák a meglévő folyamatok diszrupciója nélkül még gördülékenyebbé tenni a rendszer használatát, ezzel javítva a felhasználói élményt.

Ilyen módosítási javaslatok lehetnek:

- + A felhívásokba beépített költségkorlátok (pl. adott költségtelek X százalékában történő maximalizálása) minél több esetben automatikusan történő, a felhívás követelményeit pontosan lekövető megjelenítését;
- + felhasználói visszajelzések alapján a felületen megjelenített irányító gombok elhelyezésének finomhangolását.

5.4. Az ágazati értéklánc holisztikus szemléletű támogatása

A MAHOP Plusz stratégiája, ahogy azt korábban bemutattuk, jelenleg támogatást nyújt a halgazdasági értéklánc minden elemének. Ahhoz, hogy az ágazat hosszú távon egy még sikeresebb pályára tudjon lépni, **javasolt, hogy ez a holisztikus támogatási stratégia fennmaradjon közép- és hosszú távon is.**

Azaz javasolt az időszak hátralévő részében, valamint a 2028 utáni időszak beavatkozási logikájában is fenntartani

- + a termelők (innovatív) fejlesztéseinek ösztönző támogatása és az adott esetben őket érintő környezeti kihívások kezelésének kompenzációját;
- + a feldolgozó vállalkozások (innovatív) fejlesztéseinek ösztönző támogatását;
- + az innovatív értékesítési megoldások további ösztönzését; valamint
- + a fogyasztók oldalán a halfogyasztás népszerűsítését.

A jövőben emellett javasolt külön megvizsgálni, hogy hogyan tudnak olyan horizontális, az ágazat több szereplőjét érintő területek is még inkább támogatást nyerni, mint

- + a munkahelymegőrzés és a szakképzés,
- + az ökológiai és vízgazdálkodási kihívások (köztük a természetesvízi halállományok ökológiai szempontú fenntartása),
- + a klímaváltozási kihívások, valamint
- + az energetikai kihívások kezelése.

5.5. További forrásvesztés elkerülése

A programvégrehajtás legnagyobb kihívása a 2025. év vonatkozásában a – bemutatott okok miatt bekövetkezett – korlátozott mértékű forrásvesztés. Ennek megfelelően a 2026. év legfontosabb feladata ennek ismételt elkerülése és a programvégrehajtás ennek megfelelő irányba állítása. Ez több szereplő összehangolt munkáját igényli, így különösen

- + a már benyújtott támogatási kérelmek elbírálásának felgyorsítását;
- + a felmerülő hiánypótlások esetén a pályázók válaszában lehetőségek szerinti szoros támogatását;
- + a támogatott projektek esetén a szerződéskötés és minden kapcsolódó adminisztráció időszerű lefolytatását;

- + a projektek végrehajtása során pedig az adott projektszakaszok időszerű lezárását és elszámolásaik benyújtását;
- + az Irányító Hatóság részéről a kifizetési kérelmek Bizottság felé történő benyújtásának folyamatosságát;
- + olyan új támogatási kérelmek benyújtásának ösztönzését, melyek még a 2026. évben potenciális kifizetést jelenthetnek (amire pl. lehetőséget nyújtanak a 2024. január 1-gyel induló, de még be nem fejeződött beruházásokat támogató felhívások);
- + és e benyújtások megfelelőségének lehetőség szerinti biztosítását, például a technikai segítségnyújtásban nyújtott tanácsadói támogatáson keresztül.

A korábban bemutatottak szerint az ágazati szereplők közötti együttműködési viszonyrendszer megfelelő arra, hogy a fenti tevékenységek összehangolása megvalósuljon. Ahhoz azonban, hogy ez ténylegesen időszerű legyen, elengedhetetlen, és ezért **javasolt is, az Irányító Hatóság részéről a várható kifizetések projekt szintű nyomon követése, egy ehhez kapcsolódó kockázati mátrix felállítása** (benne a kulcsprojektek azonosításával és dedikált nyomon követésével), **szükség esetén pedig időszerű beavatkozási lépések megtétele**. Az Irányító Hatóság folytassa a piaci visszajelzések folyamatos begyűjtését, hogy a programot megfelelően tudja adaptálni. Egyben a korábbi fejezetben bemutatott OP-módosítás esetében is fontos figyelembe venni, hogy az hogyan tudja támogatni jelen cél elérését (ld. különösen a lehetséges forrásátcsoportosításokat).

5.6. Meg kell kezdeni a felkészülést a következő finanszírozási időszakra

Tekintettel a Bizottság által a 2028-2035-ös időszakra elővetített, a jelenlegi ismeretek szerint fundamentális módosításokra, **kiemelten fontos, hogy a 2026 nyarán hivatalba lépő Kormánnyal minél hamarabb konkrét, érdemi diskurzus kezdődjön meg az ágazat jövőbeni fejlesztéseire vonatkozóan.**

Az Európai Bizottság jelenlegi 2028 utáni támogatási terve a jelenleg az ágazat számára dedikált forrásösszeget radikálisan csökkentené: Magyarország esetében az Irányító hatóság jelenlegi becslése szerint ez a mostani 37,7 millió euró ETHAA-támogatás helyett csupán 14,2 millió euró dedikált forrást jelentene.

- + Egyrészt az ágazatnak elemi érdeke, hogy a számára dedikált támogatási források ilyen radikális visszavágására ne kerüljön sor két ciklus között. Ezt a célját csak a Kormány (vagy nemzetközi ágazatközi lobbiszervezetek) segítségével tudja elérni.
- + Másrészt, amennyiben mégis ez a keretrendszer kerül bevezetésre 2028 után, úgy az ágazatnak már most meg kell kezdenie a Kormánnyal történő egyeztetést annak érdekében, hogy más – uniós vagy hazai – forrásokból hogyan lehetne a támogatási keretösszeget kiegészíteni (akár nemzetközi gyakorlatok bemutatásával), hogy az ágazat fejlődése ne kerüljön válságba.

Az ezirányú egyeztetéseknek a bemutatott, kiemelkedő ágazati együttműködésre kell épülniük és az ágazat érdekeit egységesen képviselve kell megjeleníteniük. Azaz a szakmaközi szervezetek mellett az ágazat támogatásában legnagyobb tapasztalattal rendelkező Irányító Hatóság, szükség esetén pedig az ágazat működésére rálátó további hatósági szereplők bevonása (pl. ellenőrzés) is javasolt.

Ezen egyeztetések során az ágazat alaphelyzetét és elsősre szembeűnő súlyánál a hazai gazdaságban betöltött nagyobb szerepét megalapozzák többek között alábbi pontok:

- + Az egyeztetések nemzetgazdasági alapjaul az ágazat ökoszisztéma-hozzájárulása (és ennek elműlt években történt relatív alacsony támogatottsága) állhat, különös tekintettel arra, hogy a klímaváltozás hatásainak és ezen belül is különösen a vízgzdkódási helyzetnek a kezelésére a halastavak bevonása és megfelelő támogatása kézenfekvő megoldás.
- + Hasonlóképp, ahogy arra az elműlt évtized válságai rámutattak, Magyarország elemi gazdasági érdeke az élelmiszer-ellátási láncok rövidítése és a hazai élelmiszertermelés erősítése. Ebben a hal mint élelem egy eddig ki nem aknázott erőforrást jelent, melynek erősítése többes célokat – így például az egészséges táplálkozás ösztönzését, vagy a külföldi élelmiszerimport-fűggőség csökkentését – is szolgálja.
- + Az egyeztetések jogi alapjaul hasonlóképp bizottsági dokumentumok szolgálhatnak, például a Bizottság rendeleti javaslata (COM(2025) 559 final)³², melynek 3. cikk (1) pontja kiemeli, hogy „A tagállamok nemzeti és regionális partnerségi tervükben [a Nemzeti és Regionális Partnerségi Alapról szűlő rendelet] 22. cikke (2) bekezdése i) pontjának megfelelően figyelembe veszik [...] az akvakultúra [...] sajátos szükségleteit”, azaz a jogszabály nem lehetőségként, hanem kötelességként fogalmazza meg az ágazat tagállami támogatását.
- + A Természet-Helyreállítási Rendelet³³ (Nature Restoration Law) keretében is már érdemes kiemelni a hazai halgazdasági és akvakultúra ágazat szerepét, különösen a biodiverzitás és az ökoszisztéma fenntartásának vonatkozásában. Ennek aktualitását adja továbbá, hogy a tagállamok a nemzeti tervük első változatát 2026. augusztus 18-ig kell benyűjtaniuk a Bizottság felé.
- + Szintén nemzetgazdasági célt szolgál egyben az ágazat vidéki munkaerő-megtartó ereje: amennyiben a fiatalok számára lehetőség nyílik fejlesztéseken keresztül egy jűvedelemtermelő ágazatot kialakítani, minden ide adott forint egyszerre támogatná számos szerteágazó szociális és gazdasági cél elérését.

A tárgyalásokat szükség szerint tudja támogatni az ágazatban a – többek között a MAHOP és a MAHOP Plusz támogatásainak segítségével – összegyűűlt szerteágazó adatvagyron és kutatási tapasztalat, mely alkalmas arra, hogy **a halgazdasági ágazat gazdasági lábnyomát – melynek középpontjában az áll, hogy az ágazat gazdaságban betöltött szerepe érdemben túlmutat a szűken értelmezett gazdasági kibocsátási teljesítményén – ökonometriai módszerekkel is bemutassa.**

Ennek jegyében javasolt az ágazatnak már most is erőforrást fordítania arra, hogy saját ökoszisztéma-hozzájárulását mérhetővé tegye: a jűvűbeni programok eredményorientált finanszírozásában akkor tud az ágazat sikeres lenni, ha az általa nyűűjtott ökológiai hozzáadott érték mértékét is be tudja mutatni számszerűsítve.

³² Ld. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025PC0559>

³³ https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/nature-restoration-regulation_en

6. NEMZETKÖZI KITEKINTÉS

6.1. A Bizottság félidei értékelése

A Bizottság a teljes ETHAA program félidei értékelését³⁴ jelen félidei értékelés elkészítése során publikálta; ez alapján elmondható, hogy a hazai program eddigi tapasztalatai többnyire összhangban vannak azzal, amit a program megvalósítása során EU-szerte látható. Ezek között kiemelendő a program lassú indítása és (ezen értékelés esetében 2024. nyarán tapasztalt) korlátozott előrehaladása, ami az uniós hozzáadott érték jelen pillanatban történő értékelését gyakorlatilag nem teszi lehetővé.

Az **eredményesség** tekintetében ugyanakkor az értékelés kiemeli: hiába mutatnak a kimeneti indikátorok korlátozott előrehaladást, az ETHAA programban megvalósult az az alapozó munka, ami lehetővé teszi a későbbiekben az eredmények elérését. Az érintett felek bevonása a program kialakításába eredményes volt, és fontos szerep kell, hogy jusson az ágazati szereplők közötti folyamatos kommunikációnak.

A **hatékonyág** tekintetében az adatgyűjtési folyamatok fejlesztéseként könnyebb lesz kimutatni a támogatások hozzájárulását a szakpolitikai célok eléréséhez. Ezzel együtt az értékelés javasolja a tagállamok közötti, illetve az EU és a tagállamok közötti tudásmegosztás ösztönzését egyaránt.

A **koherencia** vonatkozásában az értékelés megállapítja, hogy a támogatások hozzájárulnak az európai szakpolitikák megvalósításához és az ETHAA-források összhangban vannak és kiegészítik a többi uniós alap támogatását. Az ETHAA hozzájárul hasonlóképp összhangban van és hozzájárul a horizontális politikák megvalósításához, így a klímaváltozás elleni küzdelemhez az európai Green Dealhez, és az uniós vállalásokhoz a Párizsi Egyezmény égisze alatt.

Az értékelés is kiemeli az ETHAA szerepét az ökoszisztémák és a biodiverzitás fenntartásában és helyreállításában. Továbbá vitathatatlan szerepe van, hogy a halgazdasági vállalkozások rezilienciájához, illetve generációs megújulásához, valamint hozzájárul az élelmiszerbiztonság megteremtéséhez.

A **relevancia** vonatkozásában a ETHAA beavatkozási logikája biztosítja, hogy a támogatások célzottan kerüljenek felhasználásra, az ágazati igényekkel összhangban. Az ETHAA stratégiai eszközként egyszerre ad választ az uniós szakpolitikai prioritásokra és a tagállami igényekre.

---

³⁴ Ld. [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD\(2026\)87&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2026)87&lang=en)

6.2. Csehország halgazdasága

6.2.1. Haltermelés- és értékesítés

22. TÁBLÁZAT: A CSEH KÖZTÁRSASÁGBAN TENYÉSZTETT PIACI HALAK
FAJÖSSZETÉTELE

Halak fajonként	2024 évi termelés (tonna)
Ponty	16.146
Lazacfélék	720
Compó	164
Maréna	2
Egyéb növényevő halak	876
Egyéb ragadozó halak	267
Más halak	610
Összesen	18.685

Forrás: Halászati Lapok, 2025/10³⁵, Rybarske sdruzeni Ceske Republiky

A csehországi haltermelés valamelyest elmarad a hazai számoktól és összességében kevesebb, mint 19 ezer tonna tenyésztett halat termeltek 2024-ben. Struktúrájában egyben a magyarországinál is torzabb piacösszetétellel találkozhatunk: a ponty több, mint 86 százalékát teszi ki a termelésnek. Nem véletlen, hogy a hazai termelők legnagyobb exportpiacán, Romániában egyre erősödött az elmúlt évben a cseh pontyok pozíciója. A cseh élőhalexport összesen 7,8 millió tonnát tett ki 2024-ben, ami jócskán meghaladja a magyarországi értéket.

6.2.2. A cseh halgazdasági és akvakultúra OP

A cseh halgazdasági és akvakultúra program első felhívása már 2022 októberében megjelent, ami lehetővé tette, hogy pénzügyileg valamivel a hazai programmegvalósítás előtt legyenek³⁶. A program teljesítménymérési keretrendszerének értékelése megállapította, hogy a környezeti és technológiai indikátorok teljesítése jó ütemben halad, míg a támogatott vállalkozások száma és a kapacitásfejlesztés indikátorok vonatkozásában veszélyben van a 2029-es célok elérése. A pénzügyi előrehaladás tekintetében a kimagasló szerződött projektösszeghez relatíve alacsony kifizetési arány párosul. A pályázók a várhoz képest magasabb érdeklődést mutatnak az innovációs és környezeti beavatkozások iránt, míg kisebb igény mutatkozik a termelői támogatásokra. Az operatív program kapcsán az indikátorok felülvizsgálatát, a forráslehívás gyorsítását és a források átcsoportosítását javasolta az abszorpciós kapacitások figyelembe vételével, a kevésbé kihasznált felhívások erősítése mellett. A program félidei értékelése a hazai értékeléshez hasonlóan jelenleg is folyamatban van; áprilisban várható befejezése.

³⁵ https://ma-hal.hu/wp-content/uploads/2025/09/Halaszati_lapok_20250926B_spreads.pdf

³⁶ Ld.: <https://mze.gov.cz/public/portal/mze/-a87680---nBTTstJy/vyhodnoceni-evaluacniho-planu-op-rybarstvi-2021-2027-za-roky-2024-2025?linka=a701904>

**23. TÁBLÁZAT: A CSEH HALGAZDASÁGI ÉS AKVAKULTÚRA OPERATÍV PROGRAM
ÁLTAL TÁMOGATOTT INTÉZKEDÉSEK**

1.4.1 Adatgyűjtés	2.1.1 Innováció	2.2.1 Promóciós kampányok
1.4.2 Termék nyomonkövetés	2.1.2 Befektetés az akvakultúrába	2.2.2 Termékfeldolgozás
1.6.1 Angolnatelepítés	2.1.3 Befektetés intenzív akvakultúra rendszerekbe	2.2.3 Termelő szervezetek
5.1.1 Technikai segítségnyújtás	2.1.4 Kompenzáció	2.2.4 Megelőző beavatkozások

Forrás: <https://mze.gov.cz/public/portal/mze/dotace/operacni-program-rybarstvi-na-obdobi-2021-2027/aktivity>

Ezzel együtt Csehországban az ágazati szereplők hasonló kihívásokkal szembesülnek, mint a magyar halgazdálkodók³⁷: a halastavak számára a nem-termelő, környezeti, hozzáadott értékük pénzügyi alulértékeltsége mellett a ragadozómadarak által okozott károk emelkednek ki; gazdasági szempontból pedig a halfeldolgozás fejletlensége, valamint az alacsony belső fogyasztás jelentik a legnagyobb kihívást.

Csehországban a hazai MAHOP Plusz 2.3.1 felhíváshoz hasonló megközelítést követő, szintén 30%-os tagállami társfinanszírozással megvalósított kompenzációs felhívásra bár magas kereslet mutatkozik az ágazati szereplők részéről, az mégis elmarad a várt értékektől: eddig 98 támogatási kérelem kapott támogatást összesen kevesebb, mint 600 millió forint értékben, ami a keretösszeg 25%-át éri el. Fontos kiemelni, hogy az operatív programban támogatott halastavak legmagasabb mérete 5 hektár; az e feletti halastavak támogatására nemzeti forrásokból kerül sor.

A felhívás céljai között kiemeli az akvakultúra-vállalkozások gazdasági veszteségeinek kompenzálását, amelyek a klíma- és környezetvédelmi területen nyújtott társadalmi szolgáltatásokból adódnak³⁸. A program a felhívás keretében alábbi célok mentén támogatja a helyi halastavakat: vízfelhalmozási és vízvisszatartási funkció; az éghajlatváltozás hatásainak (aszályok, árvizek) mérséklése; a természetvédelmi követelmények teljesítésének, az ebből eredő veszteségek kompenzációja; sport- vagy rekreációs célok biztosítása; a természetes part menti zóna és a vizes élőhelyek megőrzése; az illetékes hatóságok határozata vagy állásfoglalása alapján előírt kezelési intézkedések kompenzációja. Kiemelik, hogy ezek az intézkedések nem a vállalkozások rendszeresen ismétlődő pénzügyi támogatástól való függőségét eredményezik, hanem olyan lépések, amelyek a versenyképesség fenntartását, az ágazat ellenálló képességének növelését, a biodiverzitás erősítését és a klímaváltozás hatásainak csökkentését szolgálják.

³⁷ <https://mze.gov.cz/public/portal/mze/dotace/operacni-program-rybarstvi-na-obdobi-2021-2027/aktuality/finance-predatori-i-klima-evropsky-komisar-otevrel-v-praze-debatu-o-budoucnosti-evropskeho-rybarstvi>

³⁸ <https://mze.gov.cz/public/portal/mze/dotace/operacni-program-rybarstvi-na-obdobi-2021-2027/aktivity/x2-1-4-kompenzace>

6.3. Az uniós programok adminisztrációs költségei

Az Európai Bizottság 2026 februárjában publikálta az ún. Közös Rendelet ((EU) 2021/1060 / CPR) alapjainak adminisztratív költségeit és terhét felmérő tanulmányát³⁹, mely a Strukturális Alapok forrásfelhasználása mellett többek között az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap (ETHAA) végrehajtását is vizsgálta, egységes módszertan szerint, 282 programhatóság és 201 kedvezményezett közvetlen megkeresésével.

Az elemzés **az uniós programvégrehajtás átlagos adminisztrációs költség szintjét a támogatási összeg 4,84 százalékában határozta meg** azzal, hogy érdemi különbségeket azonosított az egyes programok között: így míg a vonatkozó támogatások nagyobb részét kitevő ERFA és ESZA+ programok költség szintje alacsonyabb, úgy a – támogatási összegében jóval kisebb – **ETHAA megvalósításának arányos költsége érdemben magasabb**, ahol különösen a projekt kiválasztás és -ellenőrzés költségei emelkednek ki. Ezt a magas költség szintet már az Alap elődjénél, a (MAHOP-ot is finanszírozó) Európai Tengerügyi és Halászati Alapnál is tapasztalták, és bár a két ciklus között bevezetett könnyítések segítettek a jelzet ERFA és ESZA+ alapokból megvalósított programok könnyebb megvalósítását, a halgazdasági programokra láthatóan nem tudtak érdemi hatással lenni. Az elemzés becslése szerint az adminisztrációs költségek 15 százaléka tudható be olyan követelményeknek, melyek túlmutatnak az uniós szabályozásokon és a tagállami gyakorlatoknak köszönhetőek; a tanulmány hasonlóképp megállapítja, hogy a tagállamok kevésbé élnek a szabályozás adta könnyítési lehetőségek teljes kihasználásával így például az egyszerűsített költségelszámolási módszer (SCO) kiterjedt alkalmazásával, vagy az audit követelmények csökkentésével, különösen az új rendszerek kialakításának indulási költségei és módszertani kihívásai okán. Az adminisztráció költségei szintje az ETHAA esetében ráadásul olyan mértékűt ölt, hogy meghaladja a technikai segítségnyújtás támogatására kijelölt programkeretet.

A végrehajtás adminisztratív terhe kapcsán a kedvezményezettek a pályázati dokumentáció előkészítését, a költségelszámolások benyújtását és az ellenőrzéseket jelezték. A költségek a cikluson belül nem egyenletesen oszlanak el, így az aktuálisan azonosított magas költség szinthez hozzájárul, hogy a program kezdeti szakaszában, a felhívások előkészítése és a projektek leszerződése során az adminisztrációs költség magasabb, míg ez a költség később csökken.

A tagállamok közötti eltérések tekintetében megállapításra került, hogy – Németország, Lengyelország és Franciaország mellett – Magyarország általános végrehajtási gyakorlatában kifejezetten magasnak tekinthető a folyamatok dokumentációs igénye és az ismételt ellenőrzések alkalmazása, ahol egy-egy projekt akár nyolc ellenőrzési kontrolpontra is átmegy. A tanulmány kiemeli, hogy bár e gyakorlatok alkalmazása mögött gyakran a hatóságok múltbeli negatív tapasztalata áll, ezzel együtt túlzottan növelik az átfutási időt, növelik a költségeket, és a kisebb kedvezményezettekre – különösen a KKV-kra – aránytalanul nagy terhet rónak.

Mindezzel együtt a tanulmány a 2027 utáni időszakra vonatkozóan 5-7 százalékos adminisztrációs költségcsökkentést lát elérhetőnek a jelenlegi jogszabályok adta lehetőségek szélesebb alkalmazásával.

³⁹ A REGIO/2023/OP/0010 szerződés keretében a Ramboll Management Consulting, Ismeri Europe, és 4Front által 2025 novemberében elkészített tanulmány, ld. https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/studies/2026/assessment-of-the-administrative-costs-and-burden-of-cpr-funds-2021-2027_en

7. JAVASLATTÉTEL AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉS MÓDSZERTANÁRA

A MAHOP Plusz, illetve a halgazdasági és akvakultúra ágazatot támogató programok mindenkori értékelésekor elsődlegesen kiemelendő egy tényező, ami alapvető hatással van minden programra, illetve azok megítélhetőségére: az ágazat szűk méretére. A mintegy 300 vállalatot számláló ágazatot támogató programok teljesítményének mindenkori értékelése során lehetőség nyílik olyan részletes hatáselemzés elkészítésére, amely egy intenzív (szükség esetén személyes) adatfelvétellel építve értékeli az adott támogatás hatását. Ezzel együtt jelen helyzetben, azaz tekintettel arra, hogy évekkal a hatásvizsgálat elvégzése előtt állunk, ráadásul a MAHOP Plusz programvégrehajtásának kvázi korai szakaszában, javaslatot tudunk tenni egy ezen túlmutató hatásvizsgálati módszertan kialakítására is.

Érdemes ezen a ponton is kiemelnünk, hogy a halgazdasági és akvakultúra ágazat hazai helyzetéről a legkiterjedtebb adatgyűjtési mechanizmussal és adatbázissal az AKI rendelkezik, mely adatgyűjtő tevékenységét a hazai támogatáspolitikai is kiemelten támogatja (ld. DCF projektek). Ennek megfelelően az utólagos értékelés során javasolt az ő tudására és folyamatos – jelenleg is zajló – adatgyűjtésére építeni.

7.1. Tényellentétes hatásvizsgálati módszer

A tényellentétes (counterfactual) hatásvizsgálat alapvető módszertana az oksági hatás becslésére épül: azt próbálja meghatározni, hogy mi történt volna a támogatott kedvezményezettekkel, ha nem jutnak célzott fejlesztési támogatással, például az adott program hiányában. A módszertan alkalmazásának kulcseleme egy olyan, „hiteles” kontrollcsoport kialakítása, amely a meghatározott, releváns paraméterek mentén megfeleltethető a támogatott vállalkozások csoportjának, azzal a különbséggel, hogy nem részesültek támogatásban. A módszertan neve is innen ered: egy jól definiált tényellentétes állapot létrehozásának szüksége, amely kiszűri az egyéb, a kimeneteket befolyásoló tényezőket, és így lehetővé teszi a nettó hatás azonosítását. A módszertan tiszta használatára ennek megfelelően ritkán nyílik lehetőség, ugyanis a program megvalósításának elején (félidejében) nehéz egyértelműen azonosítani a jövőben támogatott csoportot, illetve azt a kört, aki végül nem fog támogatásban részesülni.

A kontrollcsoport meghatározását követően a módszertan kiválaszt egy kvázi-kísérleti technikát (pl. propensity score matching, regressziós diszkontinuitás, instrumentális változók módszere), melynek alkalmazásával számszerűsíti a hatást. Az alkalmazandó technikát javasolt az értékelés elindításakor kiválasztani, a rendelkezésre álló adatok feltérképezését követően.

Az utólagos értékelések során egyben meg kell fontolni érzékenységi és robusztussági vizsgálatok elvégzését, akár több módszert kombinálásával.

7.1.1. Gazdasági teljesítménymutatók elemzése

A tényellentétes módszertan alkalmazása során, tekintettel arra, hogy várhatóan egyértelműen azonosíthatóak lesznek a támogatást elnyert, illetve el nem nyert vállalkozások, a céges szinten elérhető gazdasági mutatók előrehaladásának elemzésével lehetőség nyílik értékelni a MAHOP Plusz támogatásban részesült, illetve nem részesült vállalkozások helyzetét.

Ilyen potenciális mutatók lehetnek többek között:

- Értékesítés nettó árbevétele
- Üzemi tevékenység eredménye / EBITDA (kamatfizetés, adózás és értékcsökkenési leírás előtti eredmény)
- Adózott eredmény
- Foglalkoztatottak száma
- Külső eladósodottság mértéke
- Export árbevétel
- Termelt halmennyiség (halfajonként)

Ezek az adatok elérhetőek cégszűrés adatbázisokból, illetve a rendszeres ágazati adatgyűjtésekből.

7.1.2. Teljesítmény- és innovációs mutatók értékelése

A MAHOP Plusz beruházási célú pályázati kiírásainak tervezése során négy eredményindikátor került meghatározásra⁴⁰:

- + nagyobb árbevételt elérő vállalkozások száma (db) (CR 04-es indikátor);
- + létrehozott munkahelyek száma (fő) (CR 06);
- + kedvezményezett személyek száma (fő) (CR 08);
- + a lehetővé vált innovációk száma (db) (CR 14).

Az érintett felhívásokra benyújtott támogatási kérelmében minden pályázónak vállalnia kell a hozzájárulást az indikátorok legalább egyikéhez azzal, hogy több indikátor vállalása esetén többletpontszám érhető el az elbírálás során. Bár e vállalásokat a támogatásból kimaradó vállalkozások nem teszik meg, a mutatók alapvetően az ő esetükben is értelmezhetőek, és így alapul szolgálhatnak egy tényellentétes vizsgálat lefolytatásához.

Ezek közül kiemelendő az „**a lehetővé vált innovációk száma**” indikátor (mely az új termékek, szolgáltatások, folyamatok, üzleti modellek vagy módszerek bevezetésére vonatkozik), mely különösen alkalmas lehet a MAHOP Plusz támogatások hozzáadott értékének, és így mind az ágazatra, mind a gazdaságra gyakorolt hatásának megítéléséhez. **A támogatást igénylő szervezetek innovációs szintjének és képességeinek meghatározásához az Irányító Hatóság – HUNATIO szakembereivel együttműködésben –**

⁴⁰ Ld. pl. https://halaszat.kormany.hu/download/6/57/83000/Innovaciós_Útmutató_fejlesztés_v03_20260309.pdf, illetve „A MAHOP Plusz támogatási kérelmek innovációs tartalmának felmérésére és igazolására vonatkozó módszertan és értékelési útmutató kidolgozása” c. tanulmány, 112. oldal, https://halaszat.kormany.hu/download/d/07/73000/Tan_Innovacio.pdf

elkészített útmutatója számos innovációs tevékenységet felmérő mutató (ld. KFI ráfordítás; szabadalmak, iparjogvédelmi, szellemi tulajdonjog bejegyzések száma; innovatív termékek vagy fajok száma; innovációs együttműködések száma; megvalósított KFI projektek száma) értékelése mellett meghatároz egy innovációs értékelési rendszert az általános működési információk és gazdálkodási mutatók alapján is. **A támogatandó projektek innovációs tartalmának** értékeléséhez szintén kialakításra került egy komplex keretrendszer, ami az innováció prioritási szempontjaihoz eredményindikátorokat rendel, melyek segítségével határozható meg a végső érték. Fontos kiemelnünk, hogy amellet, hogy jelenleg nem látható előre, hogy sikerül-e megfelelő számú vonatkozó pályázói adatot összegyűjteni a program végrehajtása során, a kontrollcsoport adatainak előállítása vélhetően csak primer adatgyűjtéssel kiegészített, intenzív szekunder adatgyűjtéssel lesz megvalósítható.

Ugyanakkor az egyedi mutatók értékelésén alapuló hatásvizsgálatra jó lehetőséget nyújtanak az **Agrárközgazdasági Intézet (AKI) önálló primer adatgyűjtései**, melyeket kiemelt projektjének keretében végez. Az AKI ezek során többek között olyan, saját – többek között innovációs tevékenységre vonatkozó – mutatók kidolgozására is törekszik, melyek adatfelvételére az utólagos értékelés várható befejezéséig legalább két alkalommal is sor kerül az ágazat vállalkozásainak körében. Amennyiben az AKI az adatgyűjtés során a teljes ágazatban megfelelő számosságú vállalati körhöz el tud jutni úgy, hogy e vállalkozások hozzájárulnak a kapcsolódó adatok aggregált gyűjtéséhez, akkor itt hasonlóképp a MAHOP Plusz által támogatott, illetve a támogatásban nem részesült csoportok elkülöníthetőek lesznek, ami lehetőséget adhat a tényellentétes vizsgálat lefolytatására ezen az adatbázison, vagy más adatbázissal kiegészítve.

7.1.3. További mutatók elemzésének lehetősége

Ahogy arra az Értékelési terv is rámutatott, számos további szereplő gondozásában is elérhető adatvagyon, különös tekintettel az ágazat termelésére (pl. értékesített halmennyiség, halastavakból kifogott halmennyiség) vonatkozóan. Amennyiben az utólagos értékelést végző értékelő úgy ítéli meg, hogy az előző fejezetekben bemutatott hatásvizsgálatok következtetéseit érdemes további adatelemzéssel kiegészíteni, úgy az e szereplők által gyűjtött adatok vizsgálatát érdemes megfontolnia. Ilyen szereplők például a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH), a MOHOSZ (Magyar Országos Horgász Szövetség), valamint a MA-HAL (Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet). További elemzések vonatkozásában emellett javasolt felvenni a kapcsolatot a HUNATIP-pal is (Magyar Akvakultúra Technológiai és Innovációs Platform), aki érdemi rálátással rendelkezik az ágazati szereplők tevékenységéről, különösen a fejlesztéseiket-innovatív tevékenységüket illetően.

7.2. Hatásvizsgálat kiegészítése személyes megkeresésekkel

A bevezetőben jelettek szerint, tekintettel az ágazat méretére, érdemes minden hatásvizsgálati módszertant kiegészíteni a végső kedvezményezettek közvetlen bevonásával, mely a kérdőíves megkereséseken túl személyes interjúkat is magába foglal. Az utólagos értékelés számára ezért érdemes egy, a végrehajtási adatok alapján kiválasztott mintán **legalább 30 személyes interjút** lefolytatnia támogatásban részesült, illetve nem részesült vállalkozásokkal.

Ez azért is nagyon fontos, mert egy a tényellentétes hatásvizsgálati módszerrel a támogatás esetleges jövőbeni hiányából fakadó kihívások kevésbé ragadhatóak meg. A jelenlegi vizsgálat primer kutatásainak például egy konklúziója, hogy az Unió támogatások hiányában legfeljebb kisebb léptékű, halaszthatatlan karbantartási jellegű beavatkozások valósulnának meg, míg az alapvető infrastruktúra-fejlesztések, rekonstrukciók, energiahatékonysági beruházások, valamint az értékesítési és feldolgozási kapacitások fejlesztése döntő többségében elmaradna, ami különösen igaz a tőkeigényes rekonstrukciókra és fejlesztésekre. Sőt, a vizsgálat során az is felmerült, hogy a támogatások hiányában egyes, kedvezőtlenebb adottságú vagy magas fenntartási költségű termelési területeken a haltermelés részleges vagy teljes felhagyása is bekövetkezhetett volna, ami – a halastavak vízvisszatartási, természetvédelmi és tájgazdálkodási funkciói okán – túlmutatna a szűken vett gazdasági hatásokon.

Szintén egy kiemelt hozzáadott értéke a közvetlen megkereséseknek, hogy rajtuk keresztül fel lehet mérni, hogy az egyes projektek a végrehajtás során tett indikátorvállalásaikon túl milyen eredményeket értek még el – adott esetben akár további indikátorokat is teljesítettek-e annak ellenére, hogy azok nem kerültek „bejelentésre” (pl. lehetővé vált innovációk száma).

Ilyen módon a tényellentétes hatásvizsgálat eredményeit – melyek adott esetben éppen a minta alacsony méretére tekintettel torzítást tartalmazhatnak – nagyon könnyen lehet validálni, adott esetben kiegészíteni-pontosítani, tekintettel arra, hogy az ágazat szereplői mintegy 10 százalékának személyes megkérdezése teljesen reális elvárásként megfogalmazható az értékelő számára.

Mindezt kiegészítheti egy kérdőíves megkérdezés a kedvezményezettek körében, ugyanakkor – ahogyan azt az elmúlt évek felméréseinek és adatgyűjtéseinek tapasztalata mutatja – a célcsoport kevésbé reagál aktívan „hideg” megkeresésekre, és sokkal nyitottabban-őszintebben osztja meg tapasztalatait, amennyiben személyes kapcsolatra kerül sor és sikerül egy alapvető bizalmi kapcsolatot kiépíteni.

8. MEGÁLLAPÍTÁSOK ÉS KÖVETKEZTETÉSEK AZ ÉRTÉKELÉSI KÉRDÉSEK MENTÉN

Az alábbi fejezetben bemutatjuk a tanulmány vizsgálata során tett megállapításokat értékelési kérdések mentén rendszerezve.

8.1. Eredményesség

Mennyire alkalmas a kialakított monitoring és értékelési keretrendszer a programcélkitűzések felé tett előrehaladás megfelelő nyomon követésére?

A programvégrehajtás során alkalmazott kedvezményezetti indikátorvállalások és a bevezetett uniós Infosys monitoring rendszer alkalmas arra, hogy a program során kiválasztott és lezárt projektek teljesítményét és eredményeit összegezze.

Ezzel együtt, bár a program végrehajtása plusz pontokkal ösztönzi a kedvezményezetteket, hogy minél szélesebb körű vállalásokat tegyenek, előfordulhatnak olyan esetek, amikor – például adminisztrációs megfontolásból – a kedvezményezettek a projektek végrehajtásához a tényleges tevékenységükhöz képest alacsonyabb – akár minimális – indikátorvállalást tesznek, és így pl. hiába hajtanak végre innovációt a projektjükben, azt nem kívánják „igazolni” indikátorként, ami így az Infosys rendszerében nem kerül rögzítésre. Ennek érdekében is javasolt az utólagos értékelés során kiemelten kezelni az átfogó adatelemzésen túl egyedi kedvezményezetti – projekt-szintű – adatgyűjtéssel, ami rámutathat, hogy az indikátorvállalásokon túlmutatóan milyen eredményt értek el a projektek, illetve rajtuk keresztül a program.

Kiemelendő egyben, hogy a program végrehajtási keretrendszere egy olyan nyomon követést tesz lehetővé a MAHOP Plusz esetében, ami más uniós támogatott programok esetében nem található meg. Így például az AKI által végrehajtott egyedi, kedvezményezetti szintű adatgyűjtés, vagy a technikai segítségnyújtás közvetlen projekttanácsadás olyan szubjektív, egyedi kedvezményezetti szintű tudást gyűjt össze, amivel – például rendszeres közös egyeztetések, belső workshopok keretében – lehetőség nyílik a program folyamatos egyedi monitoringjára és értékelésére.

8.2. Hatékonyság

A tervezett intézkedések költséghatékonyságát milyen mértékben vették figyelembe?

A MAHOP Plusz kialakított végrehajtási rendszere szorosan épít a MAHOP során kialakított intézményi struktúrára és folyamatokra; a tervezett intézkedések kialakítására ennek figyelembe vételével és a korábbi gyakorlatok további finomhangolásával került sor, ami lehetővé tette a költséghatékony működés erősítését és az intézkedések megvalósításának költséghatékonyságát.

A végrehajtási rendszer a program elindítása óta is folyamatosan törekszik az intézkedések költséghatékony megvalósítására, az ehhez szükséges rendszerek és folyamatok felállításra kerültek. Ennek keretében kerül sor például olyan intézkedésekre, mint:

- + módosítást eszközöltek a technikai segítségnyújtás keretében rendelkezésre álló források felhasználásában, hogy azok a kedvezményezettekhez közvetlenül eljutó pályázati tanácsadáson keresztül célzott, a tervezettnél még hatékonyabb végrehajtásra adjanak lehetőséget;
- + a bevezetett egyszerűsített költségelszámolási módszer alkalmazását folyamatosan nyomon követik és mind intézményi, mind kedvezményezetti oldalon ösztönzik annak érdekében, hogy az általa elérhető adminisztratív tehercsökkentés a gyakorlatban ténylegesen megvalósuljon;
- + a kedvezményezettek számára elérhető segédleteket és iránymutatásokat a végrehajtási intézményrendszer folyamatosan fejleszti, hogy a kedvezményezettek adminisztratív terhei csökkenjenek.

Milyen mértékben hatékony az irányítási és ellenőrzési rendszer?

A MAHOP Plusz irányítási és ellenőrzési rendszere szorosan épít a MAHOP során kialakított intézményi struktúrára és folyamatokra, azokat folyamatosan fejleszti, hatékonyságát növeli. A MAHOP során felmerült kevésbé hatékony működési tapasztalatok – ami különösen a projektkiválasztások érdemi elhúzódsában volt tapasztalható – figyelembe vételével megtörtént változtatások a jelenlegi működési modellben a szakmaközi szervezetek megítélésében is hatékony programvégrehajtást tesznek lehetővé.

Az ellenőrzési rendszer ezzel együtt átfogónak mondható. Az adminisztrációs költség és -teher csökkentése céljából ezért javasolt az ellenőrzési gyakorlat vizsgálata abból a szempontból, hogy – hangsúlyozottan a mindenkori jogszabályi keretek figyelembe vételével – nyílik-e lehetőség például a kétszintű ellenőrzések szorosabb összehangolására, adott esetben összevonására. Ez azért aktuális a MAHOP Plusz program esetében, mert a megvalósított projektek számossága más operatív programokhoz képest alacsony, így amennyiben egy központi ellenőrzési gyakorlat minimum ellenőrzésszámot ír elő, az a MAHOP Plusz esetében gyorsan a kedvezményezetteknek egy érdemi részének közvetlen ellenőrzését érintheti.

8.3. Koherencia

Milyen mértékben koherensek egymással a program beavatkozásai? (beavatkozási logika elemzése)

A MAHOP Plusz beavatkozási logikája koherens. Az intézkedések – a Nemzeti Akvakultúra Stratégiával összhangban – a halgazdálkodási értéklánc teljes spektrumát támogatják és az egyes elemeinek célzott támogatást juttatnak. A beavatkozási logika megvalósulásához hozzájárul az Irányító Hatóság ütemezett programmegvalósítása, ahol az átfogó, a program egész ciklusát érintő kiemelt projektek elindítását követően a termelők strukturális kihívásaira választ adó MAHOP Plusz 2.3.1 felhívást jelentette meg, majd ezt követően került sor a – termelői és feldolgozó – fejlesztéseket célzó felhívások megjelentetésére. A beavatkozási logika érvényesülését tovább erősíti az Irányító Hatóság gyakorlata, miszerint aktívan reagál – a jogszabályi keretek adta lehetőségek kihasználásával – a programvégrehajtási tapasztalatokra, így például az eredeti keretösszeghez képesti magasabb vállalásokkal, illetve szükséges esetekben a források allokálásának módosításával.

A teljes értéklánc támogatásának a jövőben is indokolt biztosítani támogatási forrásokból, hogy az ágazat fejlődése biztosított legyen.

Milyen mértékben koherens a program a CPR alá tartozó alapokkal és más uniós forrásokkal?

A MAHOP Plusz koherenciája a CPR alá tartozó más alapokkal alapvetően a kedvezményezett kör lehatárolása valósítja meg, ahol a halgazdasági szereplők számára gyakorlatilag kizárólag a MAHOP Pluszon keresztül érhető el támogatás – így párhuzamos támogatásra, kettős finanszírozásra nem tud sor kerülni más alapokkal.

A központi uniós forrásokkal való koherenciáját biztosítja a támogatott projekt tartalom eltérő természete, tekintettel arra, hogy a MAHOP Plusz által támogatott projektek helyben valósulnak meg, addig a központi források nemzetközi együttműködések ösztönzését célozzák – a kettő párhuzamos megvalósítása szinergikus módon erősíti egymást, hiszen egyrészt nemzetközi tapasztalatot hoz az ágazat hazai gyakorlatába, másrészt a hazai ismeretek nemzetközi terjedését segíti.

8.4. Uniós hozzáadott érték

Mennyiben biztosított a megelőző programidőszakban elért eredmények és hatások fenntartása, illetve megismétlése a jelenlegi programban?

A MAHOP Plusz megvalósítása mind a kedvezményezettek által megvalósított projektek, mind az intézményi struktúra felépítése vonatkozásában közvetlenül épít a MAHOP eredményeire, annak meghosszabbításának, továbbfejlesztésének – szó szerint MAHOP „Plusz”-nak – tekinthető. A félidei értékelés megerősítette, hogy a programok keretében nyújtott támogatások elengedhetetlen fontossággal bírnak az ágazat szereplői számára. Ennek megfelelően a MAHOP-ban is kedvezményezettként megjelenő szereplők gyakran korábbi fejlesztéseiket folytatják a MAHOP Plusz támogatásaival amellet, hogy 2026. elejére a program támogatásai által elérhető hozzáadott érték egyre nagyobb „hírt” kap az ágazatban és az ágazat szűk mérete ellenére új pályázók jelennek meg a programban.

8.5. További, kiegészítő kérdések

A pályázó vállalatok horizontális vállalásai milyen hatást értek el szűkebb és tágabb környezetükben?

Tekintettel arra, hogy a pályázó vállalatok által elindított projektek még nem kerültek lezárásra a ciklusban, a hatásuk vizsgálata – a horizontális vállalások tekintetében is – elsősorban az utólagos értékelés során lesz megítélhető.

Ezzel együtt a korábbi program tapasztalatai, valamint a mostani végrehajtás tapasztalatai alapján is elmondható, hogy az ágazat fejlesztései kiemelkedő mértékben járulnak hozzá az uniós horizontális célok eléréséhez.

- + A megvalósuló projektek mindegyikétől elvárás a horizontális elvek érvényesítése, így például a környezetvédelmi és esélyegyenlőségi elvárások teljesítése, illetve a klímaváltozás elleni küzdelemhez történő hozzájárulás.
- + Ezzel együtt a halgazdálkodás – különösen a tógazdálkodások – esetében az ökoszisztéma-szolgáltatások más ágazatokhoz képest jóval magasabb mértékben és közvetlenül hozzájárulnak a környezetvédelmi és klímacélok eléréséhez: a halastavak a biodiverzitás fenntartásának közvetlen helyszínei, a vízgazdálkodásban betöltött szerepük pedig a klímaváltozás kilengéseinek enyhítését közvetlenül támogatja.
- + Kiemelendő, hogy a halastavak helybeni munkalehetőséget biztosítanak, a gyakran hátrányos helyzetű térségek lakóinak.
- + A program forrásainak hozzájárulását a horizontális célokhoz mindezeket erősíti, hogy a nagy számosságú fejlesztési projektek megvalósító MAHOP Plusz 2.1.1 és 2.5.1 felhívásoknál azon projektek esetében, melyek számára magasabb támogatási összeget ítél meg, a hatóság magasabb mértékű közvetlen hozzájárulást vár el – például erőforrás-takarékos épületek kialakítása, bioklimatikus tervezés alkalmazása, környezetvédelmi szemléletformáló akciók formájában.

Rendelkezik a MAHOP Plusz végrehajtása a szükséges rugalmassággal ahhoz, hogy reagálni tudjon a gyorsan változó gazdasági környezetre? (PI. az infláció hatása a programok és projektek pénzügyi tervezésére).

A MAHOP Plusz kialakított intézményi működési modellje lehetővé teszi, hogy mind az intézményrendszeri végrehajtás, mind az ágazati szereplők, mind a kedvezményezettek – így akár a gazdasági környezet gyors változása esetén felmerülő – szempontjai gyorsan és hatékonyan becsatornázásra kerüljenek. A kialakított folyamatok egyben biztosítják, hogy – a jogszabályi lehetőségek figyelembe vételével – a program rugalmasan reagáljon a kihívásokra, így például szükség esetén forrásátcsoportosítással, vagy a projektek felülvizsgálatának célzott módszertani támogatásával (ld. pl. az ágazatra szabott útmutatók és segédletek ágazati szereplők bevonásával történő kidolgozásával, vagy a technikai segítségnyújtás keretében végzett projekttanácsadással). Az Európai Bizottság képviselőivel kialakított kooperatív együttműködés továbbá lehetőséget teremt arra, hogy amennyiben az ágazat gazdasági helyzete megkívánja, finomhangolni lehessen a program végrehajtását a rendelkezésre álló források célzottabb felhasználásával (ld. pl. a MAHOP Plusz 2.3.1 forrásallokációjának példája).

A monitoring rendszer teljességének értékelése, adicionales adatigény megfogalmazása a program további életciklusára.

A programvégrehajtás során alkalmazott kedvezményezetti indikátorvállalások és a bevezetett uniós Infosys monitoring rendszer alkalmas arra, hogy a program során kiválasztott és lezárt projektek teljesítményét és eredményeit összegezzék azzal, hogy a program végrehajtási keretrendszere egy olyan nyomon követést tesz lehetővé a MAHOP Plusz esetében, ami más uniós támogatott programok esetében nem található meg. Ennek keretében az AKI által végrehajtott egyedi, kedvezményezetti szintű adatgyűjtés, vagy a technikai segítségnyújtás közvetlen projekttanácsadás olyan szubjektív, egyedi kedvezményezetti szintű tudást gyűjt össze, amivel – például rendszeres közös egyeztetések, belső workshopok keretében – lehetőség nyílik a program folyamatos egyedi monitoringjára és értékelésére.

Az utólagos értékelés megfelelő lefolytatásához mindezzel együtt a meglévő programmonitoring rendszer, a fentiek szerinti adicionales adatgyűjtés és a külső, ágazati teljesítményt bemutató gazdasági adatbázisok adathalmazán túl – tekintettel az ágazat méretére – a végső kedvezményezettek szintjén a kérdőíves megkereséseken túl széles körben személyes interjúkat is lefolytatni, melynek esetében reális, hogy az ágazati szereplők 10 százaléka közvetlenül megkeresésre kerüljön, páratlan megértést adva az ágazat helyzetéről és a program végrehajtásának eredményeiről, hatásáról. Ezzel egyben megragadható olyan témakörök mély vizsgálata is – pl. a támogatások esetleges jövőbeni hiányából fakadó kihívások –, amelyekre kvantitatív módszertani elemzések kevésbé alkalmasak.

SZÁZADVÉG

